
Industridepartementet.

Vedlegg til st. prp. nr. 1, 1952.
Kap. 555.

MEDDELTE VASSDRAGSKONSESJONER

(ERVERVS-, REGULERINGS- OG KRAFTLEIETILLATELSER)

XXXVIII. TILLATELSER MEDDELT I 1951.

Innholdsfortegnelse.

1. Kunstsilkefabrikken A/S (Kraftleie fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab) Kgl. res. 12. januar 1951. Jfr. bind XXXV side 159	5
2. A/S Viul Tresliperi (Erverv av ytterligere fall i Randselven) Kgl. res. 16. februar 1951. Jfr. bind XXXVI side 62	6
3. Foreningen til Randsfjords Regulering. (Ytterligere regulering av Randsfjord) Kgl. res. 16. mars 1951. Jfr. bind II side 71	13
4. Bergens Elektrisitetsverk (Ytterligere forlengelse av fristen for fullførelse av reguleringsarbeider i Samnangervassdraget) Departementets avgjørelse 28. mars 1951. Jfr. bind II side 81, IX side 53, XII side 30, XVII side 71, XXII side 29, XXVIII side 8, XXXIII side 5	29
5. A/S Drammenselvans Papirfabrikker. (Kraftleie fra Drammens Elektrisitetsverk) Departementets avgjørelse 17. april 1951. Jfr. bind XVIII side 45	30
6. A/S Christiania Portland Cementfabrikk. (Kraftleie fra A/S Glommens Træsliberi) Kgl. res. 20. april 1951. Jfr. bind IV side 253, XIX side 21	31
7. Grytten kommune. (Fritagelse for kommuneavgift) Kgl. res. 20. april 1951. Jfr. bind X side 5	34
8. Nord-Troms Kraftlag A/S. (Erverv og regulering av Sikkajokkvassdraget.) Kgl. res. 27. april 1951	35
9. Stavanger Elektrisitetsverk. (Fornyelse av tillatelse til å regulere Rundevatn i Frafjordsvassdraget og til å overføre avløpet til Flørlivassdraget.) Kgl. res. 27. april 1951. Jfr. bind XIV side 28, XXII side 24, XXIV side 35, XXV side 43, XXIX side 25, XXXIV side 40, XXXVI side 16	43
10. A/S Bardufoss Kraftlag. (Regulering av Altevatn) Kronprinsregentens res. 15. juni 1951 . .	44
11. Vesterålens Kraftlag. (Regulering av Djupfjordsvassdraget.) Kronprinsregentens res. 15. juni 1951	48
12. A/S Skafså Kraftverk. (Erverv og regulering av Åmdalselven.) Kgl. res. 22. juni 1951 . . .	54
13. A/S Årdal Verk. (Frafallelse av post 19 i vassdragsreguleringskonsesjon av 14/7—1950) Kgl. res. 29. juni 1951. Jfr. bind XXXVII side 53	64
14. Salten Kraftlag A/S. (Erverv og regulering av Oldereidvassdraget) Kgl. res. 27. juli 1951 .	65
15. A/S Union. (Kraftleie fra Skiens EV og fra Skiensfjordens komm. Kraftselskap) Kgl. res. 21. september 1951. Jfr. bind XXIV side 32	74
16. A/S Hunton Bruk. (Kraftleie fra Gjøvik komm. EV) Departementets avgjørelse 27. september 1951	77
17. Fostvedt A/S Tresliperi. (Kraftleie fra Aust-Agder Elektrisitetsverk) Departementets avgjørelse 27. september 1951	79
18. A/S Helge-Rein-By-Brug (Kraftleie fra Nord-Trøndelag EV) Departementets avgjørelse 15. november 1951.	80

1. Kunstsilkefabrikken A/S.

(Tilråding om tillatelse til å leie inntil 7 500 kW elektrisk energi fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab.)

Kgl. resol. av 12. januar 1951.

Ved kgl. resolusjon av 29. oktober 1948 fikk Kunstsilkefabrikken A/S tillatelse til å leie inntil 4 500 kW fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» 1948 s. 159.

I anledning av en søknad av 21. september 1950 fra Kunstsilkefabrikken A/S om tillatelse til å leie i alt inntil 7 500 kW fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab har Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet i brev av 16. desember 1950 gitt følgende uttalelse:

«I brev av 21. september 1950 til hovedstyret søker Kunstsilkefabrikken A/S på Notodden om konsesjon på leie av inntil 7 500 kW fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab.

Søknaden er sålydende:

«Den 12. november 1948 er det gitt oss tillatelse til å leie inntil 4 500 kW kraft fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab i henhold til selskapets kontrakt av

11. november 1947

15. november 1945.

Da vi har foretatt betydelige utvidelser ved bedriften har vi avsluttet kontrakt med Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab den

14. februar 1950 hvor selskapet forplikter seg 23. februar 1950,

til å levere oss inntil 48 mill. kWh pr. år med en maksimalverdi av inntil 7 500 kW, målt med 1 times registreringsperiode.

Vil tillater oss derfor å søke om å få konsesjon for leie av kraft i henhold til den nye kontrakt. Kraften skal fortsatt benyttes til framstilling av damp, drift av motorer og til belysning.

Vi søker om at den i konsesjonslovens § 23, punkt 4 nevnte avgift i dette tilfelle ikke må bli å beregne.»

Notodden bystyre har i møte den 6. november 1950 enstemmig anbefalt at søknaden innvilges.

Fylkesmannen i Telemark har i påtegning av 11. november 1950 til Hovedstyret anbefalt søknaden innvilget.

Hovedstyret skal bemerke:

Ved kgl. resolusjon av 29. oktober 1948 fikk Kunstsilkefabrikken A/S konsesjon på leie av inntil 4 500 kW fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab. Tillatelsen gjelder for den tid Kunstsilkefabrikken A/S måtte leie inntil 4 500 kW i henhold til selskapets kraft-

leiekontrakt av $\frac{11. \text{ november } 1947}{15. \text{ november } 1945}$ med Norsk

Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab, dog ikke lenger enn til 1. juli 1958. I post 9 i vilkårene er betinget en årlig avgift til statskassen av kr. 1 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig benyttes omfram kraft til dampfremstilling beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh.}}{8 \ 760}$

For øvrig er tillatelsen meddelt på vanlige vilkår.

Som det vil sees søker selskapet nå om konsesjon på leie av alt i alt inntil 7 500 kW fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab i henhold til vedlagte nye kraftleiekontrakt av 14. februar—23. februar 1950. Kontrakten trådte i kraft den 1. januar 1950. Den kan oppsies av hver av partene med 2 års varsel, men den kan tidligst bringes til opphør ved utgangen av 1955 (kontraktens § 8).

Hovedstyret vil rå til at søknaden innvilges og at tillatelsen meddeles for den tid Kunstsilkefabrikken A/S måtte leie inntil 7 500 kW i henhold til selskapets kraftleiekontrakt av 14. februar—23. februar 1950 med Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab, dog ikke lenger enn inntil 1. januar 1960. For øvrig vil hovedstyret foreslå tillatelsen meddelt på de samme vilkår som fastsatt i selskapets konsesjon (kgl. resolusjon) av 29. oktober 1948 på leie av de foran nevnte 4 500 kW fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab, heri innbefattet betingelsen om avgift: kr. 1 pr. kW til Staten av den kraft som gjennomsnittlig benyttes utenom kraft til dampfremstilling.

Selskapets nåværende kraftleiekonsesjon av 29. oktober 1948 forutsettes å bortfalle.

Behandlet i hovedstyremøte den 15. desember 1950.»

Departementet vil rå til at den søkte tillatelse blir meddelt.

En vil rå til at tillatelsen meddeles på de samme vilkår som er fastsatt ved kgl. resolusjon av 29. oktober 1948 i tillatelsen for Kunstsilkefabrikken A/S til å leie inntil 4 500 kW fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvalstofaktieselskab, idet dog vilkårenes punkt 1 gis følgende ordlyd:

«Tillatelsen gjelder for den tid Kunstsilkefabrikken A/S måtte leie inntil 7 500 kW i henhold til selskapets kraftleiekontrakt av 14.—23. februar 1950 med Norsk Hydro-Elektrisk Kvalstofaktieselskab, dog ikke lenger enn til 1. januar 1960.»

Videre vil en rå til at konsesjonsvilkårenes punkt 3, første ledd gis følgende ordlyd:

«Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.»

Selskapets någjeldende kraftleiekonsesjon, meddelt ved kgl. resolusjon av 29. oktober 1948, forutsettes å bortfalle.

Industridepartementet

tilråder:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV tillates Kunstsilkefabrikken A/S å leie inntil 7 500 kW fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvalstofaktieselskab på de vilkår som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 12. januar 1951.

2. A/S Viul Tresliperi.

(Konsesjon på erverv av ytterligere fall i Randselven.)

Kgl. resol. av 16. februar 1951.

Ved kgl. resolusjon 6. mai 1949 ble A/S Viul Tresliperi bl. a. gitt konsesjon på erverv av fall i Randselven. Samme selskap har nå søkt om konsesjon på erverv av ytterligere fall i Randselven.

Til søknaden har Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet i brev 28. november f. å. gitt følgende uttalelse:

«Fra høyesterettsadvokat Henning Bjørnvik, Hønefoss, på vegne av A/S Viul Tresliperi er innkommet følgende søknad, datert 14. januar d. å.:

«I.

Ved kjøpekontrakt av 4. september 1948 og tilleggskontrakt av 5. desember s. å. ervervet A/S Viul Tresliperi av gårdbruker Harald Aaseth vann- og strandrettigheter i Randselven samt 214,1 dekar grunnareal. Ved skylddelingsforretning tgl. 22. november 1949 fikk den kjøpte parsell gnr. 120 bnr. 8 Aslaksrudmoen av skyldm. 4,30 i Norderhov herred.

Ved kjøpekontrakt av 7. september 1948 ervervet A/S Viul Tresliperi av gårdbruker Ole Øderaa strand- og vannrett utenfor hans eiendom samt et jordareal på 5,2 dekar. Ved skylddelingsforretning tgl. 11. mars 1949 har den solgte parsell fått gnr. 120 bnr. 7 Viul Tresliperi strandlinje av skyldm. 0,03.

II.

På vegne av A/S Viul Tresliperi tillater jeg meg herved å søke om konsesjon på disse eiendommer. Jeg legger ved bekreftet avskrift av de forannevnte kjøpekontrakter samt av pristakstene som godkjente de respektive kontraktpriser.

III.

Gnr. 120 bnr. 8 Aslaksrudmoen representerer en fallhøyde på 2,15 m. Gnr. 120 bnr. 7 Viul Tresliperi strandlinje representerer en fallhøyde på 1,92 m, altså tilsammen 4,07 m. Disse grunnarealer er beliggende på Randselvens østre side fra A/S Viul Tresliperis inntaks- og reguleringsdam «Løkkadammen» og oppover langs elven. Arealene med tilhørende vannrettigheter er innkjøpt for å nyttiggjøres i forbindelse med selskapets tidligere anlegg ved Askersrudfossen. Disse hittil ikke utnyttede fall ligger mellom Viuls egen undervannstand ved «Løkkadammen» på kote 112,35 og Kistefoss Tresliperis undervannstand på kote 116,42. På den måte utgjør fallhøyden tilsammen for de to ervervende eiendommer 4,07 m.

På Randselvens vestsida eier A/S Viul Tresliperi selv grunnen med vannrettigheter fra «Løkkadammen» opp til fylkesgrensen mot Oppland, hvor Viuls eiendom grenser mot «Fellesmoen» under gnr. 150 bnr. 1 og 6 i Jevnaker herred. Viuls vannrettigheter fra Løkkadammen til grensen mot Jevnaker hvor «Fellesmoen» motstøter, representerer en fallhøyde på 1,65 m. Den øvrige del av vannrettighetene på vestsiden representerer altså en fallhøyde på 2,42 m og tilligger før nevnte eiendom «Fellesmoen» i Jevnaker og eies av to forskjellige eiere i sameie. Det har vært ført forhandlinger mellom A/S Viul Tresliperi og eierne av disse rettigheter om kjøp også av disse, men hittil er enighet bare oppnådd med den ene av dem.

Foreløpig akter A/S Viul Tresliperi å utnytte den del av de ervervede vannrettigheter som selskapet har disposisjonsrett over, nemlig en fallhøyde på 1,65 m. Utnyttelsen vil skje ved en forhøyelse av selskapets inntaksdam, «Løkkadammen». Det allerede ved Askersrudfoss installerte maskineri har så vidt stor kapasitet at det tenkes nytt og etter påbyggingen på «Løkkadammen».

Jeg vedlegger gradteigskart 34 7d av «Kristians Amt Jevnaker Pgd. og Hsogn». På kartet er avlagt foruten de fallstrekninger som ble ervervet av fru Skinnes eller ble tillatt innløst ved kgl. resolusjon av 6. mai 1949 til bruk ved bygging av kraftstasjon i Hornsrudviken tillike A/S Viul Tresliperis demning «Løkkadammen» som altså tenkes påbygget, og hvor det fra Harald Aaseth og Ole Øderaa ervervede areal er avlagt (inntegnet) med rødt. Den med rødt prikkede linje på Randsfjordens vestsida viser A/S Viul Tresliperis grense mot Jevnaker herred (Oppland fylke). Det fremgår herav at Buskerud fylkesgrense

på østsiden av Randselven strekker seg flere hundre meter lengere mot nord enn på vestsiden.

Dessuten vedlegges kart av 3. november 1948 opptatt av ingeniør W. H. Sandberg over de to ervervede parseller.

Erklæringer i medhold av Ervervslovens § 24, 2. og 3. ledd vil bli ettersendt.»

Ifølge kjøpekontraktene utgjør kjøpesummen for gnr. 120 bnr. 8 kr. 90 000 og for gnr. 120 bnr. 7 kr. 15 000. De grunnarealer som omfattes av kjøpet representerer den grunn som ligger mellom kotene 112,35 og 116,42 altså den grunn som vil bli neddemmet ved utnyttelsen av den kjøpte fallhøyde på 4,07 m.

Ansøkeren har med brev av 13. mars d. å. innsendt erklæringer — datert 14. januar d. å. — fra selskapets styre om at hele selskapets grunnkapital så vidt vites tilhører staten, norske kommuner, norske statsborgere eller med vedkommende regjeringsdepartements godkjennelse norske banker eller selskaper, og at det ikke foreligger noen avtale siktende til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til eiendomsretten til grunnkapitalen. Videre om at selskapets bestyrelse er norsk og at det ikke foreligger noen avtale siktende til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse.

Søknaden har vært til behandling i distriktet med følgende resultat:

Bestyreren for Norderhov komm. Elektrisitetsverk går i brev av 30. januar d. å. ut fra at «Løkkadammen» som er Viuls nåværende inntaksdam blir å forhøye for å få utnyttet det innkjøpte fall, og at der da på forhånd må holdes damskjønn, hvor de som kan tenkes å bli skadelidende ved oppdemningen får anledning til å ivareta sine interesser. Han tilrår at kommunen anbefaler søknaden. Rådmannen i Norderhov anfører i sin innstilling til formannskapet av 2. februar d. å. at dette er den eneste måte å utnytte denne streknings fallmeter på, og at man derfor må regne med at fordelene er større enn de ulemper som påføres. Han foreslår: «Konsesjon anbefales gitt.»

Rådmannen har så 18. mars d. å. oversendt herredstyret en til ham innkommet uttalelse — datert 14. s. m. — fra overretts sakfører Trond Buttingsrud på vegne av selgeren Harald Aaseth.

I uttalelsen opplyses at A/S Viul Tresliperi i henhold til kontrakt av 5. desember 1939, tinglest 5. juli 1940, fikk en stedsevarig rett til å påbygge Løkkadammen 1,5 m utover den høyde som ble fastsatt ved ekspropriasjonskjønn av 8. mars 1895. Det fremholdes at

noe erverv av grunn ikke fant sted og at Harald Aaseth fremdeles eier grunnen fra den gamle vannstand på kote 110,85, og den nåværende på kote 112,35.

Videre opplyses at Norges Statsbaner i 1906 eksproprierte landlegg på Aaseths eiendom til fordel for nærmere angitte eiendommer. Vedkommende areal ble neddemmet ved den forhøyelse av vannstanden som fant sted i henhold til nevnte kontrakt av 1939, og de berettigede har senere utøvet sin landleggsrett på den gjenværende del av Aaseths eiendom, men ved den nå påtenkte oppdemning vil det ikke bli mulig å få tilfredsstillende landlegg. Overrettssakføreren protesterer derfor på Harald Aaseths vegne mot at konsesjon gis før omhandlede forhold er ordnet.

Samtidig oversendte rådmannen høyesterettsadvokat Henning Bjørnviks bemerkninger til foranstående av 18. mars d. å. Det anføres heri at det dreier seg om privatrettslige uoverensstemmelser mellom Harald Aaseth og A/S Viul Tresliperi, mens herredstyret alene har å uttale seg om de almene interesser som måtte berøres ved oppdemningen. Videre at det som foregikk i 1939 ikke har noe å gjøre med søknaden nå, og at Aaseth og hans prosessfullmektig begge har vært klar over de faktiske forhold da kjøpekontrakten av 4. september 1948 og tillegget av 15. desember s. å. kom i stand. Siden den gang er ikke noe nytt kommet til, heller ikke for de landleggsberettigede eiendommer, og disse har ikke hatt innvendinger å gjøre. Skulle det oppstå skade, hvilket bestrides, vil det på vanlig måte bli å avgjøre i samsvar med loven.

Rådmannen mener at kommunen ikke bør blande seg opp i disse uoverensstemmelser, og at noen forføyning fra herredstyrets side ikke skulle være nødvendig, hvis en ellers er av den oppfatning at fordelene er større enn ulempene ved å gi konsesjon.

Norderhov herredstyre har i møte den 20. mars d. å. overensstemmende med formannskapet tilråding av 8. februar d. å. enstemmig anbefalt konsesjon gitt.

Drammensvassdragets Fellesfløtningsforening har under 12. juni d. å. «ingenting å innvende mot at konsesjon gis under forutsetning av at alle forhold vedrørende tømmerfløtningen vil bli avgjort på forhånd ved et sakkynndig skjønn».

Elektrisitetsforsyningen i Buskerud fylke har ikke noe å bemerke, og Fylkesmannen i Buskerud anbefaler søknaden under henvisning til de innhentede uttalelser, jfr. hans ekspedisjon av 24. juni d. å.

Overrettssakfører Trond Buttingsrud har i brev av 2. mai d. å. trukket tilbake den i brev av 14. mars d. å. fremsatte protest, men henviser til brevet hva angår de faktiske forhold. Han vedlegger avskrift av den mellom Harald Aaseth og A/S Viul Tresliperi inngåtte kontrakt av 5. desember 1939.

På grunnlag av de innkomne dokumenter meddelte Hovedstyret ansøkeren i brev av 30. oktober d. å. at den av A/S Viul Tresliperi ved kontrakt av 15. desember 1939 ervervede stedsevarige rett til å påbygge Løkkadammen fra kote 110,85 til kote 112,35 så vidt man forstår er å betrakte som konsesjonspliktig erverv av vassfall. Man henstillet at søknaden ble utvidet til også å omfatte dette erverv.

Høyesterettsadvokat Henning Bjørnvik svarer 10. november d. å. slik:

«Det er riktig at A/S Viul Tresliperi ved kontrakt av 5. desember 1939 og 15. juni 1940, dgbf. den 5. juli s. å. ervervet en oppdemningsrett over Harald Aaseths eiendom gnr. 120 bnr. 2 Aslaksrud i Norderhov. Det ble den gang ikke søkt konsesjon, fordi en etter undersøkelser gikk ut fra at det ikke var nødvendig — særlig hensett til det tilfelle som forelå da A/S Holmen-Hellefoss i 1938 ble ansett berettiget til å foreta oppdemning som berørte den ovenforliggende Døvikfoss, uten kongelig tillatelse.

Da De mener at det skulle dreie seg om konsesjonspliktig erverv av vannfall, tillater jeg meg herved å henstille at A/S Viul Tresliperis konsesjonssøknad av 14. april d. å. blir betraktet som utvidet til også å omfatte ovennevnte ervervelse av 1939.

En ville være takknemlig over at saken ble behandlet så snart som mulig.»

Hovedstyret skal bemerke:

A/S Viuls Tresliperis opprinnelige søknad omfatter fallet på elvas østre (venstre) side ovenfor Askerudfoss inntaksdam, Løkkadammen, mellom kotene 112,35 og 116,42, den er senere utvidet til også å omfatte de i 1939 på samme side ervervede rettigheter mellom kotene 110,85 og 112,35. Altså i alt et fall på 5,57 m på elvas ene side. Men den nåværende regulerte vassføring av 31 m³/sek. representerer disse rettigheter ca. 1 150 nat.-HK, hvorav vel 300 nat.-HK faller på de i 1939 ervervede rettigheter. Ved den omsøkte, men ennå ikke meddelte tillatelse til å utvide senkningen av Randsfjord, vil den regulerte vassføring stige til 35,5 m³/sek. og kraftytelsen til henholdsvis ca. 1 320 og vel 350 nat.-HK.

Etter en av Hovedstyret i 1948 foretatt kontrollmåling utnytter A/S Viul Tresliperi i sine 2 kraftstasjoner (1 gammel og 1 ny) og sitt

sliperi en midlere brutto fallhøyde på 20,65 m, regnet fra kote 112,35 eller nåværende oppdemning ved Løkkadammen. I denne fallhøyde er altså inkludert de i 1939 ervervede rettigheter. Før påbyggingen av Løkkadammen utnyttet således selskapet et fall i Askerudfossen på 19,15 m motsvarende ca. 7 900 nat.-HK og vel 9 000 nat.-HK ved en vassføring av henholdsvis 31 og 31,5 m³/sek. Selskapet eier dette fall konsesjonsfritt og likeledes fallet på elvas vestre (høyre) side oppover til fylkesgrensen mot Oppland eller til kote 114,0. Dessuten eier selskapet et fall på 18,43 m nedenfor i vassdraget, jfr. Meddelte Vassdragskonsesjoner for 1949 s. 62—74.

Det er etter dette på det rene at A/S Viul trenger konsesjon på de i 1939 og de i 1948 ervervede vannrettigheter, jfr. ervervsloven av 14. desember 1917, § 1 pkt. 1 og 2. Da Viul har helt norsk styre med sete i Norge og helt norsk grunnkapital blir søknaden å behandle etter nevnte lovs § 2.

Etter det som foreligger antar Hovedstyret at almene hensyn ikke taler imot at konsesjon gis, og man anbefaler søknadene innvilget, jfr. lovens § 2.

Tillatelsen foreslås gitt på samme betingelser som tilknyttet selskapets ervervs-konsesjon av 6. mai 1949, nemlig bl. a.: En konsesjonstid av 50 år med hjemfall til staten ved konsesjonstidens utløp av de deler av vassfallet som ervervstillatelsen omfatter med tilhørende innretninger m. m. Videre innløsningsrett for staten i det 35. år jfr. post 17 og 18 i vedliggende utkast.

Under henvisning til bestemmelsen i post 1 om at selskapets grunnkapital når utbyggingen er ferdig skal utgjøre minst en tredjedel av de samlede omkostninger ved alle selskapets anlegg henleder man oppmerksomheten på at en slik bestemmelse ble frafalt i selskapets konsesjon av 6. mai 1949, idet selskapet vedtok en forutsetning om at fallet og mulige utvidelser av selskapets fabrikk-anlegg i forbindelse hermed skulle finansieres fortrinnsvis ved selskapets egen kapital og i annen rekke ved innenlandsk lånekapital med mindre vedkommende departement samtykker i at utenlandsk lånekapital nyttes.

Hovedstyret har for sitt vedkommende ikke noe å innvende mot at man forholder seg på samme måte når det gjelder denne konsesjon.

De 5,57 m fall som nå erverves på elvas venstre side utgjør 22,53 pst. av de 24,72 m som selskapet da får på denne side eller 11,27 pst. av det hele, og det blir denne prosentats som må legges til grunn for hjemfall, kraftavståelse, avgifter m. v. Det er da forutsatt at hele fallet blir utnyttet.

Da selskapet på høyre side for tiden disponerer fallet opp til kote 114,00 eller i alt 22,30 m, akter det foreløpig bare å utnytte denne fallhøyde. Det har imidlertid ført forhandlinger med de to eiere av de resterende 2,42 m opp til Kistefoss Tresliperis under vannstand på kote 116,42, men hittil uten resultat for den enes vedkommende. Inntil disse sistnevnte rettigheter er ervervet og utnyttet vil altså bare 3,15 m av de ervervede 5,57 m bli utbygget. Av hele fallet på 22,30 m utgjør disse 3,15 m på den ene side 7,06 pst., og så lenge den utnyttede fallhøyde ikke økes blir det denne prosentatsats som må legges til grunn for beregning av kraftavståelse, avgifter m. v.

Som det vil ses har man ved utformingen av fristbestemmelsene i vilkårenes post 3 gått ut fra at de manglende rettigheter vil være ervervet i så nær fremtid at hele den konsederte fallhøyde kan være utbygget innen 7 år. Man peker i denne forbindelse på at selskapet, hvis ervervet ikke kan ordnes i minnelighet, så vidt skjønnes må kunne gis tillatelse til å innløse rettighetene etter vassdragslovens § 55. Hvis slik tillatelse ikke skulle bli gitt, og rettighetene heller ikke bli ervervet i minnelighet, er det Hovedstyrets forutsetning at man benytter den adgang som ervervslovens § 2 pkt. 3 gir til å tillate at fallet bare delvis utbygges.

Kraftavgivelse til kommuner og staten er i post 13 som vanlig betinget med henholdsvis inntil 10 og inntil 5 pst. Årlige avgifter til staten og kommuner av henholdsvis kr. 0,50 og kr. 1 pr. nat.-HK, jfr. post 14 i utkastet.

Sikkerhetsstillelse for et beløp av kr. 5 000, se post 3 i utkastet, synes passende også her.

De øvrige oppstilte betingelser finner man det unødvendig å komme nærmere inn på.

Som det ses hevder ansøkeren at inndemningen av det omhandlede fall ikke vil medføre skade, men hvis slik allikevel skulle oppstå, vil det på vanlig måte bli å avgjøre i samsvar med loven. Og fellesfløtningsforeningen forutsetter at alle forhold vedrørende fløtningen avgjøres på forhånd ved et sakkyndig skjønn.

Hovedstyret bemerker hertil at den planlagte påbygging av Løkkadammen ikke kan settes i verk uten tillatelse etter vassdragslovens § 104 pkt. 2, hvis den ikke kan gjennomføres på en slik måte at den ikke blir til hinder eller ulempe av noen betydning for almen ferdsel eller fløtning eller for den frie fiskegang.

Hovedstyret antar at en klarleggelse av disse spørsmål hensiktsmessigst vil kunne skje ved forhåndsskjønn etter vassdragslovens § 112 pkt. 2.

Hvorvidt selskapet vil trenge ekspropriasjonstillatelse etter samme lovs § 62 finner man ikke å kunne uttale noe om.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 24. november 1950.»

Hovedstyrets utkast til konsesjonsvilkår gjengis:

1.

Selskapets styre (direksjon og representantskap) skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Selskapets aksjer eller parter skal lyde på navn. De kan ikke med rettsvirkning tegnes, erverves eller eies av eller pantsettes til andre enn staten, norske kommuner, norske statsborgere, Norges Bank eller med vedkommende departements godkjennelse andre norske banker eller selskaper. Bestemmelse herom skal påføres aksje- eller partbrevene i det norske, engelske, franske og tyske språk.

Selskapets grunnkapital skal når utbyggingen er ferdig utgjøre minst en tredjedel av de samlede omkostninger ved alle selskapets anlegg.

Majoriteten av selskapets aksjer eller parter må ikke uten særlig tillatelse tilhøre noen som eier, bruker eller leier kraft fra annet vassfall her i riket, eller som sitter inne med aksje- (part)majoriteten i noe annet selskap, som eier eller bruker eller leier kraft fra vassfall her i riket. Selskapets vedtekter så vel som seinere forandringer i disse blir å forelegge vedkommende departement til godkjennelse. Likeledes blir beslutninger i generalforsamling som fastsetter alminnelige eller særlige innskrenkninger i styrets virksomhetsområde alene gyldige når de godkjennes av departementet.

2.

For så vidt konsesjonæren anvender energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelige på omgivelsene, skal vedkommende departement, såframt det av almene hensyn finner føye til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivning.

3.

Utbygging av vassfallet må påbegynnes innen 2 — to — år fra konsesjonens datum og vannbygningsarbeidene må fullendes og anleggets drift påbegynnes innen en ytterligere frist av 5 — fem — år.

Driften må ikke uten Kongens samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn

en tredjepart av det i den forløpne tid innsette, på regelmessig drift beregnede maskineris energi, heri ikke iberegnet hva der må være avgitt til bruk for stat eller kommune etter post 13 og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke noensinne i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsberegningene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For overtredelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlegger selskapet en løpende mulkt stor kr. 100 — ett hundre kroner — pr. dag hvori vedkommende frister oversittes.

4.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes arbeidere og funksjonærer som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil 50 — femti kroner — for hver person.

5.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

6.

Forsikring tegnes fortrinsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

7.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbu for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

8.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

9.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelser skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesvegstyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier hvor disse utgifter blir særlig økt ved anleggsarbeidet og ved transporter til og fra de bedrifter som tilhører konsesjonæren og som forsynes med kraft fra anlegget. Veger, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlig ulempe for anlegget og de bedrifter som erholder kraft fra dette.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til for kraftanlegget og de ham tilhørende bedrifter som forsynes med kraft fra anlegget, å oppsamle et fond til sikring for vedkommende fattigkommune overensstemmende med de regler som i lov om fattigvesenet av 19. mai 1900 kap. 4 er gitt om bergverker.

Likeledes er konsesjonæren forpliktet til etter vedkommende departements nærmere bestemmelse å avsette et fond til sikring av vedkommende kommunes (eller kommuners) utgifter til understøttelse av de ved utbyggingsarbeidene og oppførelse av kraftstasjonen beskjeftigede arbeidere og deres familier. Fondet forvaltes av det offentlige. Den del av dette fond, som ikke medgår til dekking av kommunens utgifter til understøttelse av arbeidere ved de nevnte anlegg overgår til et for det hele land eller visse deler av landet felles fond, som fortrinnsvis skal tjene til sikring for kommunene, men som også skal kunne benyttes til andre formål til beste for arbeiderne, alt etter nærmere regler som departementet gir. På samme måte skal forholdes med det førstnevnte fond hvis det seinere ved lov blir bestemt.

12.

Anvendes vannkraften til produksjon av elektrisk energi, må konsesjonæren ikke uten samtykke fra vedkommende departement inngå i noen overenskomst til kunstig forhøyelse av prisene her i riket på energi eller på produkter som frambringes ved energien.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi inntil 10 pst. av den gjennomsnittlige kraftmengde som de deler av vassfallet der omfattes av ervervstillatelsen etter den foretatte utbygging kan frambringe med den påregnelige vassføring år om annet til den kommune hvor

kraftanlegget er beliggende, eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner, idet fordelingen bestemmes av vedkommende departement. Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Kraften avgis i den form hvori den produseres. Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører konsesjonæren eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggs kapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis konsesjonæren leier ut kraft og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i hvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Konsesjonæren har rett til å forlange et varsel av ett år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke seinere forlanges avgitt.

Unnlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

14.

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til staten av kr. 0,50 pr. nat.-HK beregnet etter den gjennomsnittlige kraftmengde som de de

ler av vassfallet der omfattes av ervervstillatelsen etter den foretatte utbygning kan frambringe med den påregnelige vassføring år om annet, og en årlig avgift til de fylkes-, herreds-, og bykommuner som Kongen bestemmer av kr. 1,00 pr. nat.-HK beregnet på samme måte.

Avgiften, hvorav svares 6 pst. rente etter forfall, har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse.

15.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgiftene etter post 14 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 13, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

16.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende vassfallets utbygning, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets seinere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

17.

Når 50 år er forløpet fra konsesjonens datum, tilfaller de deler av vassfallet der omfattes av ervervstillatelsen med alle de innretninger hvorigjennom vannets løp og leie forandres, så som damanlegg, kanaler, tunneler, bassenger, rørledninger m. m., de til utbyggingen og kraftanlegget ervervede grunnstykker og rettigheter, kraftstasjon med tilhørende maskineri og annet tilbehør samt arbeiderboliger og andre bygninger som hører med til kraftanlegget, staten med full eieomsrett og uten vederlag. Hvilke bygninger og innretninger som hører med til kraftanlegget avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn. Det som ikke tilfaller staten kan den innløse for dets verdi etter skjønn på sin bekostning eller forlange fjernet innen en av departementet fastsatt frist.

Anlegget med installert maskineri skal ved konsesjonstidens utløp være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Konsesjonæren plikter på egen bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

Konsesjonæren plikter å drive det samlede kraftanlegg som før og levere den til de ervervede vassfallsdeler svarende kraftmengde til staten for en godtgjørelse motsvarende en forholdsmessig del av de til drift og vedlikehold hadde utgifter som i mangel av overenskomst fastsettes ved skjønn. Unnlater konsesjonæren å levere til staten den kraft som er betinget i denne post uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen plikter han etter bestemmelse av vedkommende departement å betale en mulkt til statskassen av kr. 0,50 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Konsesjonærens plikt til etterforstående bestemmelser å levere kraft til staten gjelder bare så lenge konsesjonæren av hensyn til sitt eget behov holder anlegget i drift. Staten skal når så ikke er tilfelle være berettiget til etter bestemmelse av departementet å overta driften av anlegget, så vidt nødvendig til levering av kraften til staten.

18.

I det 35te år etter at konsesjonen er gitt skal staten kunne innløse anlegget i den utstrekning hvori det etter post 17 tilfaller staten ved konsesjonstidens utløp. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10de år deretter ha samme adgang. Bestemmelse om innløsning må være meldt konsesjonæren 5 år i forveien. Innløsningssummen skal bestemmes således at vassfallet med tilhørende grunnstykker og rettigheter samt vannbygningsarbeider og hus betales med hva de bevislig har kostet konsesjonæren med fradrag for amortisasjon i forhold til den forløpne del av konsesjonstiden, mens rørledninger, maskiner og annet tilbehør innløses for sin tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Såframt anlegget innløses plikter staten å overta de av konsesjonæren med offentlig tilatelse inngåtte kontrakter om bortleie av kraft for et tidsrom som ikke må strekke seg ut over 5 år etter innløsningen. Staten har rett til for sådan bortleie av kraft å kreve en godtgjørelse som svarer til den gjennomsnittlig betalte pris på elektrisk kraft her i riket for lignende formål. I mangel av minnelig overenskomst herom fastsettes prisen ved et av departementet oppnevnt skjønn, hvis avgjørelse ikke kan påankes.

19.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser som i det offentliges interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvorledes målingene er utført.

20.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

21.

For så vidt der måtte påhvile de konsederte eiendommer eldre panteheftelser, servitutter av vesentlig betydning, leierettigheter og lignende heftelser, plikter konsesjonæren innen to år å fjerne disse eller sørge for at de viker prioritet for de forpliktelser som er pålagt i konsesjonen derunder mulkt som måtte pålegges i henhold til denne. Heftelser av mindre betydning kan av vedkommende departement tillates å forbli stående. Alle heftelser som etter konsesjonens tinglysning er påført vedkommende eiendommer og gjenstander bortfaller når disse ifølge konsesjonen overgår til staten eller innløses av denne.

22.

Overtredelse av foran stående poster 1, 12 og 20, samt unnlatelse av å stille de i medhold av post 11 påbudte fond medfører i gjentagelsestilfelle tap av konsesjonen således at reglene i lov nr. 16 av 14. desember 1917 §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse. Konsesjonen tapes dessuten hvis den i post 21 pålagte forpliktelse misligholdes.

23.

For oppfyllelse av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras like overfor andre og for overholdelse av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal der stilles og til enhver tid oppretholdes sikkerhet for et beløp av kr. 5 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

24.

Idet konsesjonæren vedtar foran stående betingelser for konsesjon på vedkommende eiendomsservervelser som forpliktende for seg og de konsederte eiendommer, inngår han på at nærværende konsesjon, som ikke kan overdras uten tillatelse, på konsesjonærens bekostning tinglyses ved hans verneting og innen de juris-

diksjoner hvor de konsederte eiendommer og anlegg m. v. er beliggende.

Konsesjonæren skal innen 2 år innsende til departementet konduktørkart over de eiendommer og rettigheter som konsesjonen omfatter.

Departementet slutter seg i det hele til hovedstyrets innstilling. De foreslåtte konsesjonsvilkår er overensstemmende med de vilkår som ble fastsatt i konsesjonen 6. mai 1949. Under samme forutsetning som i nevnte konsesjon forutsettes vilkårenes post 1, tredje ledd om selskapets grunnkapital å kunne frafalles av departementet, jfr. lovens § 2, pkt. 1, siste punktum. Med hovedstyret forutsettes videre at det i tilfelle senere — dersom forholdene skulle gjøre det påkrevet — blir lempet på vilkårenes post 3 om frister for utbygging av hele det konsederte fall, jfr. lovens § 2, pkt. 3, nest siste og siste punktum.

Spørsmålet om tillatelse etter vassdragslovens § 104, pkt. 2, og eventuelt § 62 forutsettes med hovedstyret nærmere undersøkt.

Industridepartementet

tilråder:

A/S Viul Tresliperi gis tillatelse etter lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 2 til å erverve 5,57 m fall på Randselvas østre side ovenfor Askerudfoss inntaksdam, mellom kotene 110,85 og 116,42, på de betingelser som er stillet opp i Industridepartementets tilråding 16. februar 1951.

3. Foreningen til Randsfjords Regulering.

(Om konsesjon på ytterligere regulering av Randsfjord.)

Kgl. resol. av 16. mars 1951.

Foreningen til Randsfjords Regulering har søkt om tillatelse til å utvide reguleringen av Randsfjord.

Til søknaden har Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet i brev 25. oktober f. å. gitt følgende uttalelse:

«Departementet har 9. juli 1949 oversendt til uttalelse søknad av 6. s. m. med bilag fra Foreningen til Randsfjord Regulering om tillatelse til å utvide den bestående regulering av Randsfjord ved å tappe den fra 0,60 m til 0,00 m på vannmerket, slik at den samlede regulering blir 3,0 m, og om adgang til i ugunstige vannår etter 22. april å tappe til ÷ 0,20 m på vannmerket, jfr. vedliggende søknad.

Av den med søknaden følgende plan, datert 22. mars 1949, fremgår at ansøkeren forutsetter at man for å hindre flom som kan skade Militærvesenets arrangement ved Hvalsmoen, skal ha adgang til ved plutselig inntredende store flommer å la vannstanden i Randsfjord stige til 3,20 m på vannmerket. Dettets 0 punkt ligger etter det nyeste nivellement på kote 131,292. Vatnet skal i slike tilfelle ved pas-

sende uttapning hurtigst mulig bringes ned i normal høyde.

Ved tilleggsreguleringen økes magasinet fra 326 til 408 mill. m³, altså med 82 mill. m³. På grunnlag av det hydrologiske materiale for perioden 1916—40 regner ansøkeren med i middel å få en vassføringsøking i Randselven på 5,4 m³/sek., og i Drammenselven på 5,2 m³/sek. Den tilsvarende kraftinnvinning i de utbygde og ikke utbygde fall oppgis slik:

Randselven		Fallhøyde	Kraftinnvinning nat.	HK.
Bergerfossen	utb.	5,0	360	
Kistefoss	»	10,14	730	
Askerudfoss Viul	»	20,65	1 490	2 580
Møllefoss	» ikke utb.	17,00		1 220
				<u>3 800</u>
Drammenselven Papirfabrik,	utb.	8,78	610	
Gravfoss	»	19,70	1 360	
Embretsfoss	»	14,52	1 010	
Hellefoss	»	5,28	365	3 345
Døvikfoss, ikke utb.	5,25		365
		Tilsammen		<u>7 510</u>

Tilsammen 106,32 fallmeter og 7 510 nat.-HK kraftinnvinning. Det er herunder forutsatt delvis søndagsavstengning i Drammenselven, men ikke i Randselven.

Senkningen aktes utført ved å mudre — nederst sprengre — en kanal med 20,0 m bunnbredde. Kanalens bunn legges oppe ved Randsfjord på kote 129,20 og nedre ved Bergerfossen på kote 129,0. Mudring og sprengning må foretas i en lengde på tilsammen ca. 1 120 m.

Av hensyn til det nye kraftanlegg i Bergerfossen må det dessuten foretas en mindre utspredning i lukeløpet og i inntakskammeret. Videre må det anskaffes nye luker og betongtaket i innløpet til tunnelspiralen må senkes ca. 50 cm for å kunne holde kraftanlegget i drift ved den nye laveste vannstand. Vassføringen ved denne vannstand forutsettes avledet gjennom de nåværende tapperør under dammen og gjennom turbinen i det nye kraftanlegg. Maksimalt kan da avledes ca. 55 m³/sek., hertil kommer noe — muligens 8 m³/sek. — gjennom turbinene på elvas vestside.

Hvis en regulert vassføring på ca. 50 m³/sek. — anføres det — skal kunne ledes forbi ved lav vannstand selv om Bergerfossen Kraftanlegg er ute av drift, må det anordnes et nytt lukeløp nedenfor den nåværende nåledam som må fjernes. Med 4 luker à 4,0 m bredde eller en segmentluke med terskel på kote 130,0 m vil det kunne avledes større flomvassføring enn med det nåværende nåleløp. Det fremhol-

des at det ikke er noe i veien for først å gjennomføre de egentlige senkningsarbeider og så senere bygge om dammen.

Foruten i den forannevnte kraftinnvinning på 7 510 nat.-HK angis fordelene å bestå i at brukene i betydelig grad sikres jevnt årgangsvann, hvorved driftsinnskrenkning og tap av arbeidsfortjeneste unngås. Videre i at høyden av skadeflommene i Randsfjorden reduseres, spesielt når den nye dam med større flomløp blir bygget. Denne fordel mener ansøkeren vil være vesentlig større enn den skade som eventuelt påføres fisket.

Senkningen vil medføre en reduksjon på ca. 0,3 m av Randsfjord Trømasse- og Papirfabrik's gjennomsnittlige fallhøyde, til gjengjeld vil vassføringen økes. Den midlere fallhøyde må i tapningsperioden 1. desember til 1. april angis til 4,80 m og den gjennomsnittlige regulerte vassføring i perioden til 47 m³/sek., motsvarende ca. 3 000 nat.-HK, og etter gjennomførelsen av den prosjekterte regulering til henholdsvis 4,55 m, 53,1 m³/sek. og 3 220 nat.-HK i samme periode.

Når Randsfjorden er helt nedtappet oppgis kraftytelsen å bli ca. 100 kW mindre etter tilleggsreguleringen. Senkes fjorden 20 cm under 0 på vannmerket antas det at kraftanlegget neppe vil kunne holdes i drift, og at det under slike perioder må leveres kraft fra annet hold til anleggets avtagere. Vanntilførselen til omhandlede kraftstasjon må også avstenges helt en kort tid under anleggsarbeidet.

Anleggsomkostningene ekskl. ny dam er anslått til kr. 990 000.

Ansøkerens forslag til manøvreringsreglement forutsetter i likhet med det som gjelder nå, at dammen skal være åpen når vannstanden i april—mai begynner å stige og inntil vårflommen er avløpet og vannstanden gått ned til 3,00 m på Randsfjord V.M. (§ 1). Paragrafen er tilføyet en ny bestemmelse om at reguleringsforeningen i år med så lite tilløp i vårperioden, at det må antas at magasinet ikke blir fylt, skal ha adgang til å stenge dammen så vannstanden kan bringes opp i regulert høyde.

Bestemmelsene i § 2 vedrørende fløtningen er uforandret, 3 m³/sek. til fløtning gjennom tømmerrennen og en vassføring i elva og ikke under 28 m³/sek. så lenge fellesfløtningen pågår. Likeså bestemmelsene i § 3 om jevn tapping utover sommeren og i § 4 om at høstvannstanden ikke må overstige øvre reguleringsgrense uten at hele dammen er åpen, at dammen stenges når høstflommen har kulminert, at uttappingen skjer så vidt mulig jevnt utover vinteren og at det herunder iakttas at vannstanden når ned til nedre reguleringsgrense den 22. april, etter det gamle reglement utgangen av april. Overensstemmende med søknaden er bestemmelsen gitt en tilføyelse om rett for reguleringsforeningen til å tappe ned til ÷ 0,20, hvis lavvannstanden strekker seg utover nevnte tidspunkt.

I forslaget § 7, som inneholder nærmere regler vedrørende forholdet til militæretaten, er i siste avsnitt inntatt følgende bestemmelse:

«I tilfelle plutselig og usedvanlig stor vannstigning tillates til avvergelse av skade og ulempe for militæretaten som følge av variasjoner i Randselvans vannføring en vannstigning av inntil 20 cm over den tillatte reguleringshøyde 3,00 m på vannmerket. Vannet må i sådanne tilfelle ved passende uttapping hurtigst mulig bringes ned i normal høyde.»

Det nå gjeldende reglement har samme bestemmelse for alternative oppdemninger til 2,50 og 2,21 m på vannmerket, men ikke for den gjennomførte oppdemning til 3,00 m på vannmerket.

For øvrig er det nå fremlagte forslag overensstemmende med det gamle reglement.

Ansøkeren anfører i brev av 5. august 1949 — på foranledning av Hovedstyret at han etter sitt kjennskap til de lokale forhold er av den oppfatning at noen fare for utrasning av jord ikke er tenkelig, bortsett fra noen få steder, etter hans oppfatning av ringe betydning. Et par steder i Brandbu er utrasning iaktatt, men i lite omfang. Han kan ikke erkjenne at den hittil foretatte regulering er skyld i utrasning, og han tror ikke at den om-

søkte senkning kommer til å gjøre noe fra eller til i så henseende.

Søknaden er kunngjort i Norsk Lysningsblad den 18. og 20. juli 1949 (nr. 163 og 165). Den er behandlet i distriktet med følgende resultat:

Ådal herredstyre har i møte 25. juli 1949 gjort slikt vedtak:

«Ådal kommune har ingen interesse i forbindelse med denne regulering og har således ingen merknader.»

Hole herredstyres vedtak i møte 25. juli 1949 lyder slik:

«Hole støtter tanken om utvidet regulering av Randsfjorden, og finner at når man på denne måte kan øke vannfallets kapasitet ved reguleringen, så vil dette igjen bli til gagn for distriktet og for landet. Men en forutsetning er at ikke andre interesser blir skadelidende ved dette.»

Norderhov herredstyre har i møte den 22. august 1949 gjort slikt vedtak:

«Under forutsetning av at all skade og ulempe, særlig fisket som en antar vil bli sterkt skadet for Randsfjord, Randselva og Tyrifjorden blir erstattet, finner en å kunne anbefale søknaden.»

Hønefoss bystyre har i møte den 22. august 1949 vedtatt å anbefale søknaden under forutsetning av at skade og ulemper erstattes ved lovlig skjønn som også omfatter elvestrekningen innen byens grenser.

Drammensvassdragets Fellesfløtningsforening anfører i brev av 24. november 1949 til fylkesmannen i Buskerud at vannstanden i Randsfjord i årene 1939—48, hvis den nye regulering hadde vært gjennomført da — etter kurver utarbeidet av ansøkeren — ville ha vært lavere og til dels i enkelte år betydelig lavere enn før under vårperioden, og den første del av fløtningen.

Fløtningsforeningen «kan derfor med sikkerhet si at den utvidede regulering vil medføre skade og ulempe av forskjellig art både i Dokka og dennes utløp, når fløtningen ovenfra begynner før Randsfjord er steget opp, rundt Randsfjorden og ved utløpet gjennom dammen i Bergerfoss».

Den mener at dette kan avhjelpest uten skade for reguleringen ved å bringe vannstanden i Randsfjorden til å stige hurtigst mulig om våren.

Den foreslår at det i reglementet inntas bestemmelse om at vannstanden bringes opp i tilstrekkelig høyde innen 15. mai ved setning av dammen.

Fløtningsforeningen fremholder at meget er forandret siden det nå gjeldende reglement

ble fastsatt og at den utvidede regulering også medfører forandringer. Den anser seg derfor berettiget til å kreve forholdet til fløtningen i mangel av minnelig overenskomst avgjort ved skjønn.

Foreningen tok opp spørsmålet om endring av reglementet i brev til Hovedstyret av 1. februar 1949. Den anfører heri:

«Inntil 1930 var forholdene at der ved dammens venstre side lå et tresliperi med to stener som brukte 18 m³/sek. vann mens der på dammens høyre side — hvor tømmerrennen er plasert — lå en kraftstasjon med tresliperi og papirfabrikk som brukte 33 m³/sek.

Vannet fra turbinene på høyre side kom ut like under utløpet av tømmerrennen og ga — sammen med de 3 m³/sek. som rennen førte — tilstrekkelig vann for fløtningen under og nedenfor renneutløpet.

Papirfabrikken brant imidlertid ned i 1930 og er ikke gjenoppbygget.

Derimot ble der i 1938 bygget en kraftstasjon på 1800 kW på dammens venstre side mens det er bygget 2 mindre kraftstasjoner på henholdsvis 295 kW og 300 kW på dammens høyre side. Men da disse to kraftstasjoner ikke er i bruk sålenge stasjonen på venstre side kan tilfredsstille kraftbehovet og vannet fra denne går ut i en slags kanal på elvens venstre side får vi ikke vann nok til tømmerets forbigang hverken over stenørene under dammen eller under renneutløpet.

Kraftstasjonene er bygget uten at det er avholdt noe skjønn.

På grunn av disse forandringer som er foretatt siden manøvreringsreglementet ble fastsatt er vannforholdene over og under reguleringsdammen vesentlig forandret etter 1938 og blitt til utilbørlig hinder for fløtningen.

Vi har gjennom årene forgjeves gjort flere henvendelser til «Foreningen til Randsfjord regulering» for å få rett på forholdet, men foreningen henviser kun til det nå gjeldende reglement og vil ingenting foreta.

Med det tømmerkvantum som er stillet i utsikt for fløtning i 1949 er det nødvendig at det gjøres noe for å rette på dette misforhold hvorfor vi tillater oss å anmode det ærede Vassdragsvesen om å være oss behjelpelig med å få gjort de nødvendige forandringer i manøvreringsreglementet.»

Under henvisning hertil meddeler foreningen at den kommer til å kreve en tilstrekkelig stor renne med ledelenser som fører tømmeret inn i rennen, og dens åpning må konstrueres slik at tømmer lettest mulig går videre gjennom rennen ved alle vannstander. Videre at rennen føres så langt fram at tømmeret kommer ut i elva og straks flyter videre. Vedlikeholdet av rennen m. v. må bæres av reguleringsforeningen.

Fløtningsforeningen opplyser at det på ett år har vært utfløtt over 200 000 tlt. fra Randsfjord.

Den forbeholder seg også rett til å kreve avgjort ved skjønn hvilken minste vassføring det skal gå i Randselva under fløtning.

Fylkesmannen i Buskerud har, under forutsetning av at der kan treffes en for fløtningen tilfredsstillende ordning, ikke noe å bemerke til at søknaden innvilges, jfr. hans ekspedisjon av 28. november 1949.

Jevnaker, Gran, Brandbu, Søndre- og Nordre Land herreder har hver for seg nedsatt komitéer i sakens anledning. Disse komitéer har så i felles møte den 26. august 1949 avgitt slik fellesuttalelse:

«Møtet har sett det som sin oppgave å søke å gjøre seg opp en mening om hvilke fordeler den omsøkte utvidede regulering vil føre med seg og sammenholde denne med de skadevirkninger reguleringen kan tenkes å få og på grunnlag herav avgi uttalelse om hvorvidt søknaden bør anbefales eller ikke.

Møtet vil ikke kunne foreta noen detaljert beregning av de antatte skadevirkninger, men må innskrenke seg til å påpeke skademomenter og foreta en rent anslagsvis bedømmelse av disse momenters vekt.

Av skadevirkninger vil møtet peke på:

1. Faren for redusert effekt ved Bergerfossen. Hadeland Elektrisitetsverk har en langsiktig kontrakt om strømleveranse fra nevnte foss og det har i årtier vært arbeidet intenst med gjenoppbygging av den nedbrente industri som hadde sin kraftforsyning fra nevnte foss. Møtet finner all grunn til å støtte opp om disse bestrepsler og henstiller at Departementet, under behandlingen av søknaden, tar opp spørsmålet om man til ovennevnte formål kan ytes kompensasjonskraft fra de bruk som ved den utvidede regulering vil tilføres øket effekt, og møtet gjør sin anbefaling av søknaden avhengig herav. Spørsmålet om og i tilfelle i hvilket omfang Bergerfoss vil få redusert effekt ved den utvidede regulering, er et rent teknisk spørsmål som man antar Hadeland Elektrisitetsverk og eierne av Bergerfoss engasjerer teknisk bistand for å belyse overfor Departementet.
2. Ulempe ved utslag av tømmer. Nedkjøring av tømmeret skjer ved høy vannstand og utslag kreves erfaringsmessig av og til før vannstanden er steget i en slik grad at den når opp til det nedkjørte tømmer.
3. Ulempe for kjerrater som må forlenges. Kjerratene må forlenges for å nå frem til den reduserte vannstand. Møtet vil peke på at man i distriktet har et forholdsvis stort antall sagbruk og andre industrielle bedrifter som har kjerrater.
4. Brygger, båtstøer m. m. Det som foran er nevnt om kjerrater, gjelder i tilsvarende grad båtstøer, vanninntak og brygger, i særlig grad gjelder det de 6 fergebrygger og slipp i Søndre Land og Fluberg.
5. Skade på fiske. Det må antas at ved ytterligere nedtapping om våren med 0,80 m vil formeringsforholdene for grunnsiken bli betydelig forverret. Rogn legges på grunt vann om høsten og klekkes i april—mai. Ved den nåværende regulering blir en stor del av rogn tørrlagt utpå våren. Ved ytterligere nedtapping kan det være fare for at hele grunnsikbestanden blir ødelagt.

Hvorvidt reguleringen vil ha skadelige følger også for andre fiskearter, vil sakkyndige kunne uttale seg om. Møtet forutsetter at Randsfjordens Fiskeriadministrasjon vil kunne foranledige innhentede sakkyndige uttalelser om de forannevnte spørsmål.

Fordelene ved en ytterligere regulering av Randsfjorden med 0,80 m nedad vil etter det opplyste medføre at vannfallene i vassdraget får en samlet øket effekt på 7510 HK som kommer en meget samfunnsnyttig industri og viktig elektrisitetsverk til gode. En gunstig bivirkning av reguleringen blir at faren for flomskader blir noe eliminert.

Sammenholder man de skadevirkninger denne del av det omsøkte tiltak kan antas å få med de fordeler som oppnås, må disse sies å være overveldende. Alle de anførte skadevirkninger kan og må erstattes og når det er skjedd vil samfunnet være tilført en betydelig nettofordel.

I forbindelse med eliminering av skadevirkninger vil møtet uttale:

Erfaringsmessig lar det seg ikke gjøre ved erstatningsfastsettelse å foreta en riktig vurdering av alle fremtidige skadevirkninger. Man henstiller derfor inntrengende at Departementet setter avgiften i medhold av reguleringsloven § 11 til kommunene til lovens maksimum så meget mer som tillatelsen til den nåværende regulering er gitt med en avgift som etter forholdene i dag må kunne karakteriseres som uforholdsmessig lav.

I det med søknaden vedlagte utkast til reguleringsplan er forutsatt at vannstanden i visse tilfeller vil kunne økes med 20 cm over den nå tillatte vannstand av hensyn til de militære anlegg ved Hvalsmoen.

Dette forhold er ikke berørt uttrykkelig i søknaden, men komiteén vil bestemt fraråde herredstyrene å gi denne del av søknaden sin anbefaling. Selvom den økede vannstand synes ubetydelig kan skadevirkningene bli overveldende og det er vanskelig å skjønne at denne ordning medfører fordeler som gjør de store skadevirkninger berettiget.

Erfaringen i distriktet hittil har vist at manøvreringen av dammen ikke er skjedd etter forutsetningen. Til kontroll herav i framtida, vil møtet henstille til herredstyrene å rå til at søkeren foranlediger oppsatt offisielle vannmerker både ved Hornsberget i Brandbu (hvor man har fjellvegg skikket til dette bruk) og i øvre del av fjorden på et dertil skikket sted (f. eks. i berget ved Lands sag). Omkostningene ved anbringelse av disse vannmerker vil være ubetydelige og de interesserte grunneiere vil sikkert for egen regning sørge for at de blir kontrollert.

På forannevnte vilkår vil møtet konkludere:

1. Møtet tilrår herredstyrene å gi sin tilslutning til planen om å regulere Randsfjorden nedover til vannmerke 0,00 og i særlig ugunstige år til vannmerke \div 0,20.
2. Møtet tilrår herredstyrene å protestere mot planen om i visse tilfeller å forhøye vannstanden til vannmerke 3,20.

For den enkelte kommune kan det være skadevirkninger som ikke er generelle for hele distriktet likesom de enkelte skadevirk-

ninger i enkelte kommuner kan ha større betydning enn i andre. Møtet forutsetter derfor at de enkelte kommuner, ved særlige forestillinger vil komme nærmere inn på de enkelte skadevirkninger.»

Brandbu herredstyre har i møte 27. august 1949 vedtatt fellesuttalelsen uten kommentarer.

Søndre Land og Gran herredstyre har i møter henholdsvis 12. og 17. september 1949 under henvisning til fellesuttalelsen gitt sin tilslutning til planen om å senke Randsfjord til 0,00 og i særlige ugunstige år til \div 0,20 på vannmerke, men protesterer mot at vannstanden i visse tilfeller forhøyes til 3,20 på vannmerket.

Nordre Land herredstyre har i møte den 19. september 1949 sluttet seg til fellesuttalelsen både hva premisser og konklusjon angår. Det peker på at Kistefoss' tømmerrenne vil bli skadet ved senkningen.

Jevnaker herredstyre har i møte den 31. oktober 1949 gjort slikt vedtak:

«Reguleringen vil for Jevnakers vedkommende medføre store og nærsagt uoverskuelige skadevirkninger. Spesielt vil en fremholde vanskelighetene som oppstår for driftsmulighetene ved Randsfjordbruket.

En vil dog ikke motsette seg at reguleringen blir foretatt, men forbeholder seg å komme tilbake om skadevirkningene under skjønnet. Slutning til planen om å regulere Randsfjorden Etter dette vil Jevnaker kommune gi sin tilnedeover til vannmerke 0,00 og i særlige ugunstige år til vannmerke \div 0,20, men må absolutt protestere mot planen om i visse tilfeller å forhøye vannstanden til vannmerke 3,20.

Det henstilles til departementet å sette avgiften til kommunene i medhold av reguleringslovens § 11 til lovens maksimum.

Det kreves også at tillatelse til utvidet regulering blir gitt med det forbehold at de arbeider ved Bergerfoss kraftstasjon som er omhandlet i søknaden av 6. juli 1949 side 6, 4. og 5. avsnitt, blir utført samtidig med reguleringsarbeidene.»

Fluberg herredstyres vedtak av 3. september 1949 lyder slik:

«Fluberg var vel den kommune etter Randsfjord som fikk de største ulemper og tap ved at fjorden ble oppdemt til 3 meter, da flere tusen mål verdifull elveng ble satt under vann. Dette var tap som kommunen kanskje ennå ikke har overvunnet.

Da det er spørsmål om en ytterligere regulering av fjorden ved en senkning, så er komiteén oppmerksom på at det er store samfunnsinteresser det her gjelder, da det er helt livsviktig for de interesserte bedrifter for å få en sikrere vanntilførsel for å oppnå en kontinuerlig drift.

Ut fra dette syn vil komiteén dog foreslå at konsesjonen blir anbefalt mot erstatning etter skjønn for følgende skader som komiteén mener vil oppstå, og likeledes erstatning for uforutsette skader.

1. Lands Sag, Høvleri og Handelskompani.

Tømmerinntaket ved bedriften vil muligens bli vanskeliggjort en tid utover våren, og det blir spørsmål om oppmudring. Videre vanskeligheter ved avlesning på bedriftens velterplasser og at tømmeret kan bli liggende på tørt i lengre tid, og derved sprekket opp.

2. A/S Kistefoss Tresliperis tømmerrenne.
Det kan skape vanskeligheter for renningen, da arbeidet ikke kan foregå på lavere vannstand enn ca. 2,80 m på vannmerket ved Randsfjord. Den eventuelle utsettelse av arbeidet kan ha innflytelse på vannreservoaret for Vestoppland Komm. Kraftselskap, da overvannet som vanligvis benyttes til renning kan være forspilt. Reguleringsforeningen tilpliktes å oppsette og å vedlikeholde et vannmerke i Fluberg, på et dertil egnet sted.
3. Velteplasser for tømmer.
Vanskeligheter for fremfløtning av tømmer for en del skogeieres vedkommende, da dette vanligvis må skje før renningen begynner. Jfr. for øvrig pkt. 2.
4. Vanninntak langs fjorden.
Det finnes pumpeanlegg for vanninntak som må forlenges.
5. Brygger.
Forlengelse av fergebryggene ved Fluberg og Vilberg.
6. Fiske.
Reguleringen kan skade fiske og fiskebestanden.
7. Komitéen vil uttrykkelig presisere at konsesjonen kun blir å anbefale innvilget på betingelse av at ovennevnte påpekte skader blir å avhjemle etter skjønn, og at avgiften blir å fastsette til lovens maksimum.»

Herredstyret protesterer mot planen om i visse tilfelle å forhøye vannstanden til 3,20 på vannmerket.

Overingeniør Sorteberg bemerker i brev til fylkesmannen i Oppland av 28. november 1949 at der neppe kan være tvil om at den omsøkte senkning medfører langt større fordeler enn ulemper.

Ved Bergerfoss kraftstasjon vil yteevnen gå noe ned når Randsfjorden er helt nedtappet i april. Det er mulig at dette vil bli kompensert ved øket energiproduksjon i vintermånedene. I et hvert fall skulle det ikke nå — etter at ledningsforbindelsen mellom samkjøringsnett og Hadeland Elektrisitetsverk er kommet istand — volde noen vanskelighet for de øvrige deltakere i reguleringen å erstatte den kraft som Bergerfoss måtte tape.

Han tilrår fylkesmannen å anbefale konsesjon på senkningen under forutsetning av at Bergerfossen får kompensasjon for den kraft som tapes og at alle øvrige skadevirkninger erstattes fullt ut samt at det betinges en rimelig avgift til kommunene.

Leilighetsvis oppdemning til 3,20 på vannmerket bør frarådes med mindre det dokumenteres at viktige militære hensyn gjør det nødvendig.

Fylkesmannen i Oppland anfører under 16. desember 1949:

«Jeg er enig med herredstyrene og overingeniør Sorteberg i og anbefaler planen om nedregulering av Randsfjorden, evt. ned til vannmerke ÷ 0,20. De skader og ulemper som reguleringen vil volde, er påvist i dokumentene og jeg forutsetter at de blir tatt med under reguleringsskjønnet. Det vanlige ved reguleringer er at bl. a. de såkalte «allemannsrettigheter» ikke kommer i betraktning ved skjønnsretstatningene. Det er derfor et rimelig forlangende at konsesjonæren eller med andre ord den befolkning som nyter godt av reguleringen i kommuneavgiften også må dekke fullt ut det tap i de skadelidende bygder som ikke blir behandlet under skjønnet. Skadene ved den her foreliggende regulering som direkte berører hele 6 landkommuner i Oppland, antar jeg derfor vanskelig kan erstattes uten at kommuneavgiften settes høvest mulig. Vilkårene for reguleringen bør videre være at vannmerker som anført, blir satt opp slik at befolkningen kan kontrollere vannstanden, og dessuten at de påtenkte arbeider ved Bergerfoss Kraftstasjon blir utført samtidig med reguleringsarbeidene.

Mulig plan om i visse tilfeller å forhøye vannstanden til vannmerke 3,20 må jeg bestemt frarå på grunn av de store skader som en slik økning vil medføre.»

Foreningen til Randsfjords Regulering sier seg i brev av 5. desember 1949 enig med Fellesfløtningsforeningen i at det er ønskelig å få vannstanden i Randsfjorden opp så snart som mulig for at fløtningen kan begynne like tidlig som før. Reguleringsforeningen ser ikke noe til hinder for at den foreslåtte tilføyelse til § 1 i manøvreringsreglementet formuleres slik at den gjelder alle år og ikke bare i år med lite tilløp i vårperioden, og den antyder følgende ordlyd:

«Reguleringsdammen kan, før vannstigningen begynner om våren, fortsatt holdes stengt for å bringe vannstanden opp i regulert høyde.»

Reguleringsforeningen opplyser at det før reguleringen ble tatt i bruk ikke ble avholdt noe skjønn til fastleggelse av forholdet til fløtningen, men fløtningsforeningen har godtatt den nåværende ordning som tilfredsstillende for seg, og manøvreringsreglementet av 13. desember 1912 er utferdiget overensstemmende hermed.

Reguleringsforeningen peker på at den søker om tillatelse til senkningen både under forutsetning av at det nåværende reguleringsanlegg bibeholdes og av at den bygger ny dam. Den hevder at den gamle avtale med fløtningen vil stå ved makt i førstnevnte tilfelle, og

at det bare blir spørsmål om damskjønn hvis det bygges ny dam, for å få bestemt hvordan dammen bør innrettes så den sjenerer fløtningen minst mulig. Da spørsmålet om lenseanlegg, renne og vann til denne vil måtte avgjøres samtidig vil Reguleringsforeningen ikke gå nærmere inn på disse ting nå, men presiserer at den selvsagt vil komme til å fastholde, at selv om den bygger ny dam blir det ingen endring i minstekvantumet 28 m³/sek. for fløtningen i Randselva.

Reguleringsforeningen fremholder at fløtningen kan klare seg med denne vannmengde bare det settes inn tilstrekkelig mannskap. Før reguleringen i 1915 måtte den klare seg med betydelig mindre enn 28 m³/sek., så reguleringen var til stor fordel for fløtningen uten at denne betalte noe for det.

Til Fellesfløtningsforeningens foran nevnte brev av 1. februar 1949 til Hovedstyret bemerker Reguleringsforeningen at det er A/S Randsfjord Træmasse og Papirfabrik som eier de 3 kraftstasjonene ved Bergerfoss, og at det er dette selskap som er rette vedkommende når det gjelder de i brevet påklagede forhold.

I brev av 7. februar d. å. fremkommer Reguleringsforeningen med sine bemerkninger til herredstyrenes uttalelser. De går i hovedsaken ut på:

Ad 1. Faren for redusert effekt ved Bergerfoss.

Foreningen opplyser at det teknisk er full anledning til å skaffe Bergerfoss kraftanlegg krafttilførsel i den tid kraftstasjonens drift blir noe innskrenket som følge av fallhøydens reduksjon og at det bare vil dreie seg om kortere tidsrom i slutten av reguleringsperioden. Den gjør oppmerksom på at den selv ordner dette spørsmål med eieren, A/S Randsfjord Træmasse- og Papirfabrik, som er medlem av Reguleringsforeningen og har sluttet seg til søknaden av 6. juli 1949.

Ad 2. Ulempe ved utislag av tømmer.

Foreningen anfører at tømmerkjøringen pågår hele vinteren, og som regel en tid ut i april. Etter hvert som tappingen skrider fram og vannstanden dermed synker vil tømmeret kjøres lenger og lenger ut. Det meste av tømmeret kommer på fløtt uten noe utislag når isen går og vannstanden stiger. Det tømmer som blir igjen slås først ut når vannstanden er kommet på topp. Senkningen vil medføre at toppvannstanden nåes litt senere, men det vil regelmessig bare dreie seg om noen få dager.

Ad 3. Ulemper for kjerrater som må forlenges.

Foreningen bemerker hertil at kjerratene rundt fjorden som regel ikke er i bruk før isen er gått, den tror derfor at det neppe blir nødvendig å forlenge kjerratene. I og for seg vil en slik forlengelse ikke volde noen vanskeligheter og neppe heller noe synderlig økonomisk utlegg.

Ad 4. Brygger, båtstøer m m.

Foreningen fremholder at vannstanden er steget når isen går, og den mener at stigningen vil foregå så raskt og tidlig under isløsningen at båt- og fergetrafikk ikke kommer til å lide noe som helst avbrekk. Det kan tenkes at pumpeledninger må forlenges noe.

Ad 5. Skade på fiske.

Foreningen opplyser at det siden den nåværende regulering tok til i 1915 alltid har vært bra sikfiske i Randsfjorden. For øvrig mener den at spørsmålet får overlates til sakkyndige.

Foreningen har ikke noe å innvende mot at der settes opp vannmerker ved Hornsberget i Brandbu og i øvre del av fjorden til kontroll, men den gjør oppmerksom på at det på grunn av vær og vind som regel ikke kan påregnes korrespondanse mellom disse vannmerker og Vassdragsvesenets vannmerke — på Randsfjord bro — som ligger til grunn for reguleringen.

Foreningen mener i motsetning til fylkesmannen i Oppland at skadene i dette tilfelle umulig kan være så store at de ikke kan erstattes, og at det ikke skulle være grunn til å gå til maksimum når det gjelder avgifter til kommuner. Foreningen henholder seg for øvrig til direktør Sortebergs uttalelse herom.

Reguleringsforeningen hevder til slutt at det mellom den og Fellesfløtningsforeningen inngåtte forlik om tømmerrenne og vassføring i Randselva er bindende, og at det fastsatte kvantum 28 m³/sek. må bli uforandret. Men hvis Reguleringsforeningen forandrer damanlegget kan det kanskje bli spørsmål om at fløtningen ikke er bundet av forliket for så vidt angår fløtningsrennen i dammen. Reguleringsforeningen mener at dette spørsmål bør behandles på vanlig måte av et sakkyndig damskjønn som treffer de nødvendige bestemmelser om fløtningens forbigang i samsvar med loven.

Vegdirektøren opplyser i brev av 3. oktober 1949 at saken har vært forelagt vegsjefen i Oppland fylke som ikke har noe å innvende mot den utvidede regulering. Vegdirektøren har heller ikke noe å bemerke til planen, men forutsetter at det i konsesjonen blir tatt forbehold om at eventuelle skader eller ulemper som måtte oppstå på offentlige

veier og bruer herunder på fundamentene for Randsfjord bru og eventuelt andre mindre bruer blir erstattet.

Inspektøren for Ferskvannsfisket har 5. januar d. å. avgitt slik uttalelse:

«Saken har den 26. juli d. å. vært oversendt konsulenten for ferskvannsfisket i det Østfjeldske, som i skrivelse av 4. januar d. å. anfører følgende:

«På grunnlag av de opplysninger som følger andragendet om senkning av Randsfjorden med 60 cm, muligens til enkelte tider 80 cm, finner jeg ingen grunn til at konsesjonæren bør pålegges utsetting av settefisk av aure, da senkningen neppe vil føre til at Randsfjordarens reproduksjonsmuligheter blir forringet.

Imidlertid kan det tenkes at en eller flere av Randsfjordsikens former vil bli berørt av en ytterligere senkning. Etter forrige regulering gikk som bekjent fisket etter «strømsiken» så betydelig tilbake at det i 1920-årene ble oppgitt som ulønnsomt.

Imidlertid er nå dette fiske i gang igjen som et lønnsomt fiske.

På det nåværende stadium vil det derfor være vanskelig å si om sikens reproduksjonsmuligheter vil bli forringet på grunn av den omsøkte ytterligere senkning.

En bør muligens ta det forbehold at yngel eller settefisk av sik bør kunne tilpliktes konsesjonæren årlig å sette ut etter Landbruksdepartementets nærmere bestemmelser etter at en av etatens biologer nærmere har studert forholdene.

Konsesjonæren bør tilpliktes å anordne grinner foran tappelukene, slik at fisk hindres i å gå ut. Anordningen av grinnene skjer etter Landbruksdepartementets nærmere bestemmelser.»

Jeg slutter meg til konsulentens uttalelse og har ikke noe å innvende mot at konsesjon for ytterligere regulering av Randsfjord blir gitt med forbehold om de betingelser som ovenfor er anført av fiskerikonsulenten.

Til skjønn og eventuelt overskjønn bør retten oppnevne minst en fiskerisakkyndig.»

Norges Statsbaner vil ifølge brev av 9. januar d. å. ikke motsette seg den ytterligere senkning, men tar forbehold om at mulige fremtidige skader og ulemper erstattes og forutsetter at statsbanene blir representert ved et eventuelt skjønn.

Generalinspektøren for Ingeniørvåpnet har 20. august 1949 avgitt følgende uttalelser til HOK:

«Generalinspektøren henviser til Regimentets uttalelse 29. juli 1949, jnr. 1555/49 hvorav fremgår at en ytterligere nedtapning av Randsfjorden ikke kan sees å volde militæretaten ulemper, men at den etter alt å dømme vil gi fordeler ved en jevnere vannføring. Det er således ingen grunn til å gjøre innvendinger mot at søknaden imøtekommes.

Regimentet har i sin påtegning pekt på en detalj vedrørende et vannmerke ved Hvalsmoen. Så vidt Generalinspektøren kan se har dette ingen betydning når man skal avgjøre

spørsmålet om å tillate utvidet regulering av Randsfjorden.

Dette vannmerke interesserer bare i forbindelse med en spesiell overenskomst som ble sluttet 8. oktober 1912 mellom Forsvarsdepartementet og de i Randsfjords regulering interesserte bruk. Etter denne overenskomst hadde militæretaten krav på en viss minimumsvannstand under rekruttskoler og andre bruslagingsøvelser.

Hvis bunnforholdene i elven har forandret seg slik at vannstand og vannføring ikke lenger korresponderer slik som før, er det naturlig at den part som mener seg skadelidende, tar skritt til å kontrollere dette med henblikk på endring i nevnte overenskomst — og da som egen sak —.»

Forsvarsdepartementet uttaler i brev av 28. januar d. å.:

«Etter de militære myndigheters uttalelse om saken har departementet ikke noe å innvende mot innvilgelse av søknaden, og godkjenning av det med denne medsendte forslag til nytt reglement for manøvrering av reguleringsdammen for Randsfjord.

Dette dog under forutsetning av at punkt 2 og 4 i overenskomsten av 8. oktober 1912 fortsatt blir gjeldende for de i reguleringen interesserte bruk.»

Avskrift av overenskomsten vedlegges.

Hovedstyret skal bemerke:

A/S Randsfjord Træmasse- og Papirfabrik m. fl. bruk fikk ved kgl. resolusjon av 4. oktober 1912 tillatelse i henhold til reguleringsloven av 4. august 1911 til å regulere Randsfjorden mellom 3,00 m — alternativt 2,50 og 2,21 m og 0,60 m på Randsfjord vannmerke. Manøvreringsreglementet ble fastsatt ved kgl. resolusjon av 13. desember 1912. Reguleringsanlegget ble fullført etter det videstgående alternativ — 3,00 m — sommeren 1915 og straks tatt i bruk. Samme år dannet de bruk som hadde fått konsesjonen Foreningen til Randsfjord Regulering.

Denne forening søker nå om tillatelse til å utvide reguleringen ved senkning fra 0,60 m til 0,00 m på vannmerket, og om adgang til i ugunstige vannår etter 22. april å tappe til ÷ 0,20 m på vannmerket. Den fremlagte plan — datert 22. mars 1949 — og ansøkerens forslag til manøvreringsreglement forutsetter dessuten at man for å hindre flom som kan skade militærvesenets arrangement ved Hvalsmoen, skal ha adgang til ved plutselige inntrøndende store flommer å la vannstanden i Randsfjord stige til 3,20 m på merket.

Ved tilleggsreguleringen oppgis magasinet å økes med 82 mill. m³ fra 326 til 408 mill m³, hvorved ansøkeren regner med å få en midlere vassføringsøkning i Randselva på 5,4 m³/sek. og i Drammelselva på 5,2 m³/sek. Hovedstyret antar at vassføringsøkningen be-

regnet på vanlig måte, jfr. reguleringslovens § 3, neppe bør ansettes til mer enn 4,5 m³/sek. for Randselva og 4,0 m³/sek. for Drammenselva. Den tilsvarende totale kraftøkning blir 6 020 nat.-HK, mens ansøkeren har regnet med 7 510 nat.HK. Foruten i kraftinnvinningen vil fordelene bestå i at brukene vil sikres jevnt årgangsvann, hvorved driftsinnskrenking og tap av arbeidsfortjeneste unngås. Da magasinet økes med ca. 25 pst. kan man dessuten i alminnelighet regne med noen reduksjon av vårfloppen. Sommer- og høstflopper antas derimot å bli uforandret så lenge det nåværende flomløp ikke utvides.

Skader og ulemper.

De interesserte kommuner har som det seespekt på visse skader og ulemper, som de mener utvidelsen av reguleringen vil føre med seg. Selv om ansøkeren tildels har imøtegått kommunene her, antar Hovedstyret at man må regne med at den økede senkning fra 0,60 til 0,00 m på merket, under visse omstendigheter til ÷ 0,20, vil kunne medføre økede ulemper således ved utslag av tømmer, for bestående kjerrater, båtstøer, vanninntak og brygger, herunder 6 fergebrygger og en slipp i Søndre Land og Fluberg. Dessuten vil det etter hva fløtningens vedkommende hevder, oppstå skader og ulemper av forskjellig art for fløtningen både i Dokka og dennes utløp og gjennom dammen i Bergerfoss, når fløtningen ovenfra begynner før Randsfjord er steget opp.

Ifølge de fiskerisakkyndiges utsagn er det heller ikke utelukket at reproduksjonsmulighetene for en eller flere av Randsfjordsikens former kan bli forringet, men det vil i tilfelle kunne rettes på ved utsetting av yngel eller settefisk. Etter det som foreligger synes ikke senkningen å medføre noen fare for utrasning av jord av noen betydning, men det er mulig at fundamentene for Randsfjord bru og andre mindre bruer kan bli berørt skadelig.

Hertil kommer reduksjon av fallhøyden i Bergerfoss, slik at kraftytelsen, når Randsfjorden er tappet ned til 0,00 m på vannmerket, vil bli ca. 100 kW mindre etter tilleggsreguleringen. I tilfelle sjøen senkes 20 cm under 0,0 m må man regne med at kraftanlegget neppe vil kunne holdes i drift, men der er teknisk sett full anledning til å skaffe kraftanlegget erstatningskraft utenfra. Eieren av fallet, Randsfjord Træmasse- og Papirfabrik, har imidlertid som medlem av Reguleringsforeningen sluttet seg til søknaden og spørsmålet om eventuell krafttilførsel vil Reguleringsforeningen selv ordne med falleieren. Man forutsetter dette ordnet slik at kraftreduksjonen ikke

går ut over den som nå leier kraft fra Bergerfossen.

Anleggsomkostningene ved senkningen er anslått til kr. 990 000, ekskl. ny dam.

De interesserte kommuner og fylkesmenn har anbefalt søknaden forsåvidt angår senkning til ÷ 0,20 m på vannmerket, men de er absolutt i mot at det gis tillatelse til i visse tilfelle å forhøye vannstanden til 3,20 m på vannmerket.

Reguleringstillatelsen av 1912 omfattet forsåvidt angikk planens alternativ II og III adgang til av hensyn til militæretaten i visse tilfelle å overskride øvre reguleringsgrense (henholdsvis 2,50 og 2,21 på vannmerket) med inntil 20 cm, jfr. manøvreringsreglementet av 13. desember 1912 § 7, siste avsnitt. Reguleringsforeningen ønsker nå samme adgang tilknyttet den etter planens alternativ I gjennomførte regulering, og den har inntatt bestemmelse herom i sitt nye forslag til reglement. Hensikten med å overskride reguleringsgrensen på denne måte er å tilveiebringe et dempningsmagasin av hensyn til militæretaten.

Hovedstyret finner av hensyn til skadevirkningene ikke å kunne tilrå at det tillates anordnet dempningsmagasin over reguleringsgrensen. Et dempningsmagasin under øvre reguleringsgrense kunne det i og for seg være ønskelig å ta forbehold om, men man peker på at dette ville bety en innskrenking i den reguleringstillatelse som ble gitt i 1912, og man vil ikke ta opp noe forslag herom.

Når det gjelder den omsøkte senkning til 0,00 m under visse omstendigheter til ÷ 0,20 m på vannmerket må skadene og ulemmene antas å bli av mindre betydning sammenlignet med fordelene, hvorunder også tatt i betraktning omkostningene, og man anbefaler forsåvidt søknaden innvilget, jfr. reguleringslovens § 8 pkt. 1. Videre anbefaler man at det i medhold av samme lovs § 16 pkt. 1 tillates å stevne eiere og rettighetshavere til ekspropriasjonsskjønnet på den måte som er foreskrevet for almenningssaker i lov av 9. juli 1851 § 1, jfr. lov om rettergangsordningens ikrafttreden § 15.

Vedrørende betingelsene bemerkes:

Konsesjonstid, jfr. post 1 i vedliggende utkast.

Reguleringstillatelsen av 4. oktober 1912 er meddelt for et tidsrom av 75 år fra konsesjonens datum, altså til 4. oktober 1987 eller 37 år fra nå av. Som vanlig ved tilleggsreguleringer foreslår Hovedstyret reguleringstiden satt slik at tilleggskonsesjonen løper ut samtidig med den opprinnelige konsesjon. Denne er ikke beheftet med hjemfallsrett til staten, men reguleringsanlegget kan kreves fjernet

og den tidligere bestående tilstand gjenopprettet. Hvis anlegget ikke forlanges fjernet kan ny reguleringstillatelse gis på de vilkår som den da gjeldende lovgivning bestemmer eller staten kan overta driften mot en godtgjørelse, som svarer til, hva reguleringsanleggets eiere ville hatt å bære av utgifter om ny reguleringstillatelse var blitt gitt.

Etter reguleringslovens § 10 pkt. 3 har staten ved konsesjonstidens utløp rett til å kreve avstått uten godtgjørelse hele reguleringsanlegget med tilliggende grunn og rettigheter m. v. Omhandlede betingelse er formet overensstemmende hermed.

Innløsning, post 2 i utkastet.

Etter samme paragrafs pkt. 5 skal staten, hvis ikke en kortere frist fastsettes i konsesjonen, i det 35. år etter at konsesjonen er gitt kunne innløse anleggene m. v. i den utstrekning disse er gjenstand for hjemfallsrett. Konsesjonen av 1912 er ikke tilknyttet betingelse om innløsningsrett, men vilkår om innløsning i tilleggskonsesjonen vil også omfatte den eldre regulering. Hovedstyret finner ingen grunn til her å foreslå kortere frist enn den normale — 35 år. Da en innløsning etter denne frist vil finne sted i høyden 2 år før konsesjonen løper ut og staten kan kreve anleggene avstått uten vederlag antas vilkåret å være uten enhver praktisk betydning, men som loven er formet på dette punkt har man likevel funnet å måtte ta det med.

Avgifter, post 3 i utkastet.

I konsesjonen av 1912 er avgiftene til kommuner og staten satt til henholdsvis kr. 0,80 og kr. 0,10 pr. nat.-HK. Som det sees henstiller samtlige magasinkommuner at avgiften til kommuner ved tilleggsreguleringen settes til lovens maksimum da det ved erstatningsfastsettelsen ikke lar seg gjøre å foreta en riktig vurdering av alle fremtidige skader. Og fylkesmannen i Oppland fremholder at skadene vanskelig kan erstattes uten at kommuneavgiften settes høyest mulig. Fylkesmannens tekniske konsulent, direktør Sorteberg, foreslår en rimelig avgift.

Hovedstyret antar at skadevirkningene her, hvor det gjelder en forholdsvis beskjeden senkning, vil være så pass oversiktige — også når det gjelder skader og ulemper for almenheten — at det ikke er grunnlag for å bruke lovens maksimum. Man er stanset ved å foreslå avgiften til kommuner satt til kr. 2 pr. nat.-HK. Ved full utbygning vil den altså dreie seg om kr. 12 000 pr. år. Avgiften til staten foreslås satt til kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Godtgjørelse en gang for alle til staten, post 4 i utkastet.

Randsfjord som er ca. 136 km², er ikke i sin helhet undergitt eiendomsrett. Etter reguleringslovens § 13 blir det da å betinge godtgjørelse en gang for alle til staten. Den foreslås satt til kr. 2 pr. nat.-HK som i konsesjonen av 1912.

Frister, post 6 i utkastet.

Etter lovens § 12, pkt. 1 er fristene for påbegynnning og fullføring av reguleringsarbeidene satt til 2 pluss 5 år. Jevnaker herredsstyre krever at arbeidene ved Bergerfoss kraftstasjon blir utført samtidig med reguleringsarbeidene. Hovedstyret ser ingen grunn til å betinge noe særskilt herom. De omhandlede forandringsarbeider ved Bergerfoss og den nye dam inngår begge i den fremlagte senkningsplan, de er underlagt fristbestemmelsen og må altså være fullført innen 7 år.

Opphjør av fiske, post 15 i utkastet.

Overensstemmende med Fiskeriinspektørens forslag er betinget plikt for konsesjonæren til årlig å sette ut yngel eller settefisk i Randsfjord i den utstrekning vedkommende departement måtte finne det nødvendig. Videre plikt til — dersom vedkommende departement finner det nødvendig — å anbringe gittere foran tappeluker for så vidt mulig å hindre fisk fra å gå ut av vatnet.

Vilkåret foreslås dessuten tilknyttet bestemmelse om plikt for konsesjonæren til å bære omkostningene ved de undersøkelser som er nødvendige for å fastslå den årlige utsetting.

Sikringsarbeider, post 16 i utkastet.

Her er foreslått betinget plikt for konsesjonæren til etter bestemmelse av vedkommende departement og på den måte dette bestemmer å utføre sikringsarbeider ved fundamentene for Randsfjord bru og der det ellers skulle vise seg påkrevet.

Manøvreringsreglement, post 19 i utkastet.

Betingelsen er i det vesentlige overensstemmende med den som gjelder for konsesjonen av 1912, men tilføyet den vanlige bestemmelse om at ekspropriasjonsskjønn ikke kan påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

Kraftavgivelse, post 22 i utkastet, er betinget med de vanlige satser: inntil 10 pst. til kommuner og inntil 5 pst. til staten.

Fløtningen, post 24 i utkastet.

Etter det som foreligger har Hovedstyret funnet det hensiktsmessig å ta med vilkår om

forholdet til fløtningen, selv om bestemmelsen herom i reguleringslovens § 19 gjelder uansett om den er tatt med i konsesjonsbetingelsene eller ikke.

Sikkerhetsstillelse, post 25 i utkastet.

I konsesjonen av 1912 er betinget sikkerhetsstillelse for et beløp av kr. 35 000. Man foreslår dette forhøyet til kr. 50 000 og gjort gjeldende for begge konsesjoner samt at det som vanlig nå kreves opprettholdt til enhver tid.

De øvrige foreslåtte betingelser antar man ikke trenger nærmere begrunnelse.

Manøvreringsreglementet.

Reguleringsforeningens forslag til manøvreringsreglement er — som det fremgår av foranstående (s. 15) — i det vesentligste overensstemmende med det reglement som gjelder nå. Dette er bare gitt de tilføyelser og endringer som følger av den omsøkte utvidelse av senkningen og overgang til en annen damtype. — Hovedstyret er enig i at det gamle reglements bestemmelser så vidt mulig må bibeholdes uforandret.

Reguleringsforeningen har foreslått reglementets § 1 gitt slik tilføyelse:

«I år med så lite tilløp i vårperioden, at det må antas at magasinet ikke blir fylt, skal der for Foreningen være adgang til å stenge dammen, således at vannstanden kan bringes opp i regulert høyde.»

Da Fellesfløtningsforeningen er interessert i at vannstanden bringes opp i tilstrekkelig høyde for fløtningen innen 15. mai ved setning av dammen har Reguleringsforeningen senere foreslått at bestemmelsen formuleres slik at den gjelder alle år.

Hovedstyret har ikke noe å innvende mot at dammen i år med lite tilløp i vårperioden tillates stengt i nødvendig utstrekning for å bringe vannstanden opp i regulert høyde, men man kan ikke anbefale adgangen til å stenge dammen utstrakt til å gjelde alle år, da det kan medføre at den påregnede reduksjon av flomvannstanden blir illusorisk.

I forslaget § 2 har Reguleringsforeningen tatt opp den någjeldende bestemmelse om forholdet til fløtningen. Som det sees har Reguleringsforeningen og Fellesfløtningsforeningen forskjellig syn på spørsmålet om den fortsatte rettsgyldighet av det mellom foreningene i sin tid inngåtte forlik. Da det så vidt skjønnes må bli domstolenes sak å avgjøre tvist om dette spørsmål, finner Hovedstyret ikke grunn til å komme nærmere inn på det. Av hensyn hertil og til at den omsøkte senk-

ning forutsetter bygget ny dam, hvorved de bestående fløtningsforhold blir endret, foreslår man paragrafen gitt den nå vanlige form, nemlig:

«Det avgis det til den alminnelige fløtning nødvendige vann overensstemmende med de ved overenskomst eller skjønn fastsatte regler.»

Da det har hersket uenighet om forståelsen av den nå gjeldende bestemmelse i § 4 om manøvreringen etter høstfommens kulminasjon, foreslås bestemmelsen gitt slik ordlyd i det nye reglement:

«Når høstflommen har kulminert stenges atter dammen, og uttappingen skjer så jevnt som mulig utover vinteren med sikte på å få sjøen nedtappet til 0,00 på Randsfjord vannmerke den 22. april — og ikke tidligere. Hvis lavvannsperioden varer ut over dette tidspunkt kan sjøen senkes ytterligere 20 cm til ÷ 0,20 på vannmerket.»

Den av Reguleringsforeningen foreslåtte tilføyelse til § 7 om adgang til i visse tilfelle å demme inntil 20 cm over øvre reguleringsgrense utgår i henhold til det som foran er anført herom.

For øvrig har man ikke noe å bemerke til forslaget. Utkast vedlegges.

Magasinkommunene har i sin fellesinnstilling pekt på at det til kontroll av manøvreringen bør settes opp vannmerker på nærmere angitte steder, og Reguleringsforeningen har ikke noe imot slik oppsetting.

Hovedstyret forutsetter at Reguleringsforeningen bekoster oppsettingen, men presiserer at manøvreringen foregår etter Randsfjord vannmerke og at man som regel ikke kan påregne full korrespondanse mellom dette og de øvrige merker.

Man tillater seg å gjøre oppmerksom på at Inspektøren for Ferskvannsfisket har uttalt at «Til skjønn og eventuelt overskjønn bør retten oppnevne minst en fiskerisakkyndig.»

Hovedstyret peker til slutt på at Reguleringsforeningen ifølge søknaden har tappet Randsfjord under tillatt grense våren 1940 til 0,10 m på vannmerket, våren 1941 til 0,56 m, våren 1946 til 0,35 m og våren 1948 til 0,45 m på merket. Noen protest eller noe erstatningskrav er så vidt man vet ikke fremkommet. Hovedstyret finner under disse omstendigheter ikke grunn til å foreslå spesielle forføyninger i sakens anledning.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 20. oktober 1950.»

Hovedstyrets utkast til betingelser og manøvreringsreglement gjengis med betingelsenes § 28 (om heftelser) utformet av departementet:

1.

Reguleringskonsesjonen gis for et tidsrom av 75 år fra 4. oktober 1912.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte reguleringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Ved utløpet av den i reguleringskonsesjonen fastsatte tid har staten rett til å kreve avstått uten godtgjørelse hele reguleringsanlegget med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen. Hvilke bygninger og innretninger staten kan forlange, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35te år etter at konsesjonen er gitt skal staten kunne innløse hele reguleringsanlegget. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggets eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbyggningsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon i reguleringstiden. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvor vidt så er tilfellet avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den øking av vasskraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Til fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 2,00 pr. nat.-HK.

Økingen av vasskraften beregnes på grunnlag av den øking av vassføringa som reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet

ved den tidligere bestående regulering. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringen innvunne øking av vasskraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen innvunne vasskraft tas i bruk. Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

For den øking av vasskraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge en godtgjørelse en gang for alle til staten av kr. 2,00 pr. nat.-HK. Godtgjørelsen blir å erlegge etter hvert som den ved reguleringen innvunne vasskraft tas i bruk. Den har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

5.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3, godtgjørelse etter post 4, og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 22, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

6.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag fristene uten tillatelse meddelt av Kongen måtte oversittes erlegger konsesjonæren en løpende mulkt til statskassen av kr. 100.

7.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

Såframt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

8.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom de forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særegne hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

9.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

10.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelser med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal netto-overskuddet etter revidert årsregn-

skap anvendes til almenyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

12.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsene i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonæren og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesvegstyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger og bruer, hvis disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veger og bruer som konsesjonæren anlegger skal stilles til fri benyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anleggene.

14.

Konsesjonæren er forpliktet til for reguleringsanlegget å oppsamle et fond til sikring for vedkommende forsorgskommune overensstemmende med de regler som i lov om forsorgsvesenet av 19. mai 1909, kap. 4, er gitt om bergverker.

Likeledes er konsesjonæren forpliktet til etter vedkommende departements nærmere bestemmelse å avsette et fond til sikring av vedkommende kommunes (eller kommuners) utgifter til understøttelse av de ved reguleringsanleggets utførelse beskjeftigede arbeidere og deres familier. Fondet forvaltes av det offentlige. Den del av dette fond som ikke medgår hertil overgår til et for det hele land eller visse deler av landet felles fond, som fortrinnsvis skal tjene til sikring for kommunene, men også skal kunne benyttes til andre formål til beste for arbeiderne alt etter nærmere regler som Kongen gir. På samme måte skal forholdes med det førstnevnte fond, hvis det senere ved lov blir bestemt.

15.

Konsesjonæren plikter årlig å sette ut i Randsfjord yngel og/eller settefisk i den utstrekning vedkommende departement måtte finne det nødvendig. Omkostningene med utsettingen bæres av konsesjonæren.

For så vidt mulig å hindre fisk i å gå ut av vatnet plikter konsesjonæren — dersom Landbruksdepartementet finner det nødvendig — innen reguleringen tas i bruk å anbringe gittere foran tappeluker i den årstid der ikke er fare for isdannelse på gitrene.

Hvis vedkommende departement finner det nødvendig med års mellomrom å foreta undersøkelser for å fastslå den årlige utsetting er konsesjonæren forpliktet til å dekke omkostningene hermed.

16.

Konsesjonæren plikter etter bestemmelse av vedkommende departement og på den måte dette bestemmer, på sin bekostning å utføre sikringsarbeider ved fundamentene for Randsfjord bru og der det ellers skulle vise seg påkrevd.

Utførelsen av arbeidene undergis vedkommende departements tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av konsesjonæren.

17.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i full driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

18.

Ved damanlegget skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de derav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets beskyttelse. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

19.

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglement er fastsatt.

For så vidt vannslippingen foregår i strid med reglementet kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 5 000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

20.

Reguleringsanleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte tapningsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

21.

Eieren skal uten vederlag for det utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

22.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann, er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbyggingen skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis eieren leier ut kraft og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i hvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

23.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier som ikke er medeier i reguleringsanlegget, tillatelse til å benytte driftsvann, som er innvunnet ved reguleringen, mot en årlig godtgjørelse til reguleringsanleggets eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

24.

Reguleringsanleggets eier plikter å treffe slike anordninger ved anlegget og i tilfelle i vassdraget nedenfor dette samt å avgi vann i slik utstrekning, at den alminnelige fløtning forulempes så lite som mulig ved reguleringen. Spørsmålet om hvilke tiltak han skal treffe, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Skade eller ulempe for fløtningen, som ikke på denne måte avhjelpes, blir å erstatte overensstemmende med reguleringslovens § 16.

25.

Den i reguleringskonsesjonen av 4. oktober 1912 betingede sikkerhet på inntil kr. 35 000 forhøyes til kr. 50 000. Den skal også gjelde for oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras likeoverfor andre og for overholdelsen av de i denne konsesjon fastsatte betingelser og den skal opprettholdes til enhver tid.

26.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter, å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder, som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning.

Så framt sådan ødeleggelse som følge av arbeidernes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anlegget i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at det ferdige anlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

27.

Reguleringsanleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

28.

Alle heftelser som måtte påhvile reguleringsanleggene — heri medregnet også de i henhold til reguleringstillatelsen av 4. oktober 1912 utførte anlegg — faller bort når anleggene i henhold til post 1 eller post 2 foran går over til staten. For så vidt der ved meddelelsen av denne reguleringstillatelse måtte påhvile de eldre reguleringsanlegg eldre panteheftelser, servitutter av vesentlig betydning, leierettigheter og liknende heftelser, plikter konsesjonæren innen to år å fjerne disse eller sørge for at de viker prioritet for de i konsesjonen pålagte forpliktelser, derunder mulker, som måtte pålegges i henhold til denne.

Heftelser av mindre betydning kan av vedkommende departement tillates å forbli stående.

29.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

§ 1.

Når vannstanden i april—mai begynner å stige skal dammen være åpen inntil vårflommen er avløpet og vannstanden er gått ned til 3,00 m på Randsfjord v. m. Når vannstanden er sunket til denne høyde stenges dammen etter hvert, i det der dog må iakttas, at vannstanden i Randsfjord ikke stiger over den regulerte høyde 3,00 m på vannmerket uten at dammen er åpen.

I år, med så lite tilløp i vårperioden, at det må antas at magasinet ikke blir fylt, skal der for Foreningen være adgang til å stenge dammen, således at vannstanden kan bringes opp i regulert høyde.

§ 2.

Det avgis til den alminnelige fløtning nødvendige vann overensstemmende med de ved overenskomst eller skjønn fastsatte regler.

§ 3.

Tapning utover sommeren foregår så jevnt som mulig og under iakttagelse av, at den tillatte reguleringshøyde ikke overskrides. Når hele dammen er satt, kan tapningen foregå såvel gjennom Randsfjord Trømasse og Papirfabriks turbiner og grunnluker som over dammen eller gjennom de i denne anbrakte uttapningsluker.

§ 4.

Høstvannstanden må ikke overstige den tillatte reguleringshøyde 3,00 på Randsfjord v.m. uten at den hele reguleringsdam er åpen. Når høstflommen har kulminert stenges atter dammen, og uttapningen skjer så jevnt som mulig utover vinteren med sikte på å få sjøen nedtappet til 0,00 på Randsfjord vannmerke den 22. april — ikke tidligere. Hvis lågvassperioden varer ut over dette tidspunkt kan sjøen senkes ytterligere 20 cm til ÷ 20 m på vannmerket.

§ 5.

På søn- og helligdager vil den regulerte vassføring kunne reduseres, hvis man ikke der-

ved påfører de nedenfor i vassdraget interesserte — derunder vassfallseierne — nevneverdig skade eller ulempe.

§ 6.

Under kortvarige stansninger av Randsfjord Trømasse og Papirfabriks turbiner plikter fabrikken selv å slippe tilstrekkelig vann ved hjelp av sine grunnluker eller uttapningslukene i dammen, hvorom damvokteren underrettes, så snart dertil er anledning.

Foran større og langvarige stansninger varsles damvokteren, som umiddelbart etter disse slipper tilstrekkelig vann gjennom dammens uttapningsluker.

§ 7.

Under ingeniørvåpnets rekruttskole og våpnets brubyggende avdelingers bataljonsamling eller andre for ingeniørvåpnets bevilgede øvelser skal vassføringen i Randselva som minimum være så stor, at vannet under de nåværende profiler i elva nedenfor Hvalsmo bru når opp til 1,44 m på Hval vannmerke alle hverdager fra kl. 6 til kl. 19, under bataljonsamlingen eller andre bevilgede øvelser dog også enkelte tider hele døgnet rundt. Omskrevne vannstand 1,44 m på Hval vannmerke blir senere å henføre til et merke på eller nær ved reguleringsdammen i overvær av representanter for ingeniørvåpnet og de i reguleringen interesserte bruk, og om begjæring derom fremkommer i overvær av representant fra Vassdragsvesenet. Hval vannmerke bibeholdes og vedlikeholdes bl. a. til kontroll. Skulle de nåværende profiler ved og nedenfor Hvalsmoens bru senere forandrer seg, rettes om fornødent høyden på Hval vannmerke i forhold til vannmerket ved reguleringsdammen.

I vannfattige år kan brukene etter 1. august innskrenke den ovenfor nevnte minimumsvassføring under iakttagelse av de foregående bestemmelser, dog således, at ingeniørvædelingene kan forlange den ovenfor nevnte minimale vassføring 30 timer om uken ordinært fordelt på ukens 5 første hverdage med 6 sammenhengende timer pr. dag, nemlig fra kl. 7 til kl. 13. Om ønskes kan også uketimen slås sammen for 2 eller flere uker i øvelsetiden.

På henvendelse fra de bruksinteresserte avgjør vassdragsdirektøren, etterat ingeniørregimentet er hørt, om året pr. 1. august er å anse som vannfattig for det heromhandlede distrikts vedkommende. Til enkelte tider, når de viktigste bruslagningsøvelser skal finne sted, kan etter nærmere konferanse mellom ingeniørregimentet og en representant for de i reguleringen interesserte bruk, vannmengden økes noe mot at tilsvarende reduksjon i den betingede vassføring finner sted i løpet av 6 dager etter

nevnte bruslagningsøvelsers slutning. Opplysning om størrelsen av de vannmengder, som er sluppet for meget og som skal innspares skal gis ingeniørregimentet av damvokteren ved direkte henvendelse fra regimentet. De interesserte bruk har i den tid bruslagningsøvelser i Randselva etter meddelelse fra ingeniørregimentet ikke finner sted — som følge av utmarsj eller andre grunner — adgang til å bestemme vassføringa under ikattagelse av de øvrige foreliggende bestemmelser, og således at der ikke av den grunn må skje noen avkortning i den foran fastsatte tid av 30 timer for den minimale vassføring i vannfattige år, med mindre denne bestemmelse av ingeniørregimentets vedkommende tillates fraveket. Hvis der må påslippes større vannmengder, skal plasskommandanten på Hvalsmoen snarest mulig underrettes derom direkte fra damvokteren.

§ 8.

Damvokteren, der ansettes av Industridepartementet, har for øvrig å foreta observasjoner over Randsfjords vannstand og Randselvas vassføring, nedbør og temperatur, hvilke daglig innføres i en dertil innrettet journal. I denne blir også å innføre, hvordan dammen manøvreres. Hver 1. og 15. i måneden tilstiller han Vassdragsvesenet og formannen for den gruppe innen Drammenselvans Brukseierforening, der omfatter Randsfjords og Randselvas regulering, en bekreftet utskrift av journalen.

Denne skal derhos være tilgjengelig for ingeniørvåpnet, for de i reguleringen interesserte bruks og for fløtningens overordnede funksjonærer. Ennvidere har damvokteren å påse, at der ikke finnes lekkasje i grunn dammen eller finner utgravning sted. Inntreffer sådant har man uoppholdelig å underrette ovennevnte gruppes formann eller andre foresatte herom samt på egen hånd etter beste evne å søke å utbedre skaden og forebygge videre sådan. Tilfeller av den art blir å anmerke i journalen. Endelig har man uoppholdelig å anmelde overtredelse av gjeldende reglement til vassdragsdirektøren.

Ved falsk protokolltilførsel eller ved grovt brudd på reglement kan damvokteren avskjediges av Industridepartementet.

Damvokteren må ikke være fraværende uten etter permisjon. Sådan meddeles for inntil 14 dage av gruppens formann. Permisjon for lengere tidsrom meddeles av vassdragsdirektøren, eller den han hertil bemyndiger.

Departementet uttalte i brev av 7. november f. å. til Reguleringsforeningen at det etter det foreliggende vil kunne tilrå at Kongen gir konsesjon i samsvar med Hoved-

styrets innstilling (med betingelsenes § 28 i den gjengitte lydelse).

Reguleringsforeningen har i brev av 7. mars d. å. vedtatt betingelsene og manøvreringsreglementet.

Departementet vil tilrå at konsesjon blir gitt i samsvar med det anførte.

I henhold til en uttalelse fra Kommunal- og Arbeidsdepartementet foreslås at post 12 i betingelsene gis følgende tilføyelse:

«Bestemmelsene i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonæren og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.»

Hovedstyrets nærmere forutsetning om oppsetting av vannmerker tiltredes.

Forsvarsdepartementet har som det framgår forutsatt at punktene 2 og 4 i overenskomsten av 8. oktober 1912 fortsatt blir gjeldende for de i reguleringen interesserte bruk. Etter punkt 2 settes damvakten på reguleringens bekostning i telefonforbindelse med Hvalsmoen. I punkt 4 er forbeholdt militæretaten erstatning etter skjønn for skade som følge av reguleringen og av at overenskomstens betingelser ikke overholdes (jfr. manøvreringsreglementets § 7).

Hvis konsesjon blir gitt, vil departementet samtykke i at almenningsstevning blir nyttet.

Industridepartementet

tilråder:

Foreningen til Randsfjords Regulering tillates i medhold av lov nr. 17 av 14. desember 1917 å utvide den bestående regulering av Randsfjord ved senking fra 0,60 m til 0,00 m på Randsfjord vannmerke (samlet regulering 3 m) og i ugunstige vannår etter 22. april ytterligere til ÷ 0,20 m på vannmerket, på de betingelser med manøvreringsreglementet som er stillet opp i Industridepartementets tilråding 16. mars 1951.

4. Bergens Elektrisitetsverk.

(Ytterligere forlengelse av fristen for fullføring av reguleringsarbeider i Samnanger-vassdraget.)

Departementets avgjørelse 28. mars 1951.

I medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 nr. 17 § 12 nr. 1 og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 28. juni 1946 bestemmer departementet:

Den senest ved kgl. resolusjon av 4. januar 1946 fastsatte frist for fullføring av Bergen kommunes regulering av Samnangervassdraget i Hordaland fylke forlenges med 5 år til 11. april 1955.

5. A/S Drammenselvans Papirfabrikker.

(Tillatelse til å leie inntil 1 500 kW elektrisk energi fra Drammens Elektrisitetsverk.)

Departementets avgjørelse 17. april 1951.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon 22. april 1949 meddeler departementet herved A/S Drammenselvans Papirfabrikker tillatelse til å leie inntil 1 500 kW elektrisk energi fra Drammens Elektrisitetsverk på nærmere angitte betingelser.

Betingelsene er:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid A/S Drammenselvans Papirfabrikker måtte leie inntil 1 500 kW fra Drammens Elektrisitetsverk i henhold til kontrakten av 22. april resp. 30. juni 1950, dog ikke lenger enn til 8. mars 1956.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne bestemmelse når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når

det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement ilegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. Norsk arbeide og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlands materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle

de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den primakraft som gjennomsnittlig benyttes erlegges til statskassen en årlig avgift av kr. 1 — en krone — pr. kW beregnet etter formelen $\frac{\text{kWh.}}{8760}$

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

10. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir overholdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offtentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

11. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 10 medfører i tilfelle av gjentagende tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14. desember 1917, nr. 16, §§ 31 og 32.

6. A/S Christiania Portland Cementfabrik.

(Tillatelse til å leie inntil 7 500 kW fra A/S Glommens Træsliberi.)

Kgl. resol. av 20. april 1951.

Ved kgl. resolusjon 23. november 1917 fikk A/S Christiania Portland Cementfabrik tillatelse i samhøve med lov av 14. desember 1917 nr. 16 kap. IV til å leie inntil 2 500 kW elektrisk energi fra A/S Glommens Træsliberi og ved kgl. resolusjon 26. februar 1932 tillatelse til å leie ytterligere 1 500 kW fra samme selskap. En viser herom til «Meddelte Vassdragskonsesjoner», bind IV side 253 fig. og bind XIX side 21 fig.

Begge tillatelser gjaldt til 31. desember 1948.

A/S Christiania Portland Cementfabrik har 19. oktober 1950 søkt om tillatelse til å leie inntil 7 500 kW elektrisk energi fra A/S Glommens Træsliberi.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i den anledning avgitt følgende uttalelse datert 7. mars 1951:

«I brev av 19. oktober 1950 til Hovedstyret har A/S Christiania Portland Cementfabrik søkt om konsesjon på leie av inntil 7 500 kW fra A/S Glommen Træsliberi.

Søknaden er sålydende:

«Vi tillater oss herved å søke om konsesjon for vår kraftleiekontrakt med A/S Glommens Træsliberi av den 9. januar 1950 på inntil 7 500 kW elektrisk kraft. Kontrakten er gjensidig bindende til 31. desember 1958, og vi søker konsesjon for den tid kontrakten står ved makt. Kraften vil bli benyttet til lys og motordrift for våre to anlegg: cementfabrikken og Norsk Eternit Fabrikk, samt til delvis oppvarming av kontorer og fabrikklokaler, cfr. kontraktens § 3.

Som bilag følger:

Bekreftet avskrift av kontrakten av 9. januar 1950.

Erklæring fra vårt styre i anl. «ervertsloven» av 14. desember 1917.

Vi bekrefter at vårt styre utelukkende består av norske statsborgere.

Av selskapets 7 675 aksjer er 65 aksjer på utenlandske hender.»

Bedriften er beliggende i Røyken i Buskerud fylke.

Røyken herredstyre har i møte den 15. desember 1950 enstemmig vedtatt å anbefale at kraftleiekonsesjonen gis.

Fylkesmannen i Buskerud har i påtegning av 5. januar 1951 til Hovedstyret meddelt at han ikke har noe å bemerke til saken.

Hovedstyret skal bemerke:

Ved kgl. resolusjon av 23. november 1917 er A/S Christiania Portland Cementfabrik meddelt konsesjon på leie av inntil 2 500 kW fra A/S Glommens Træsliberi og ved kgl. resolusjon av 26. februar 1932 er Cementfabrikken gitt tillatelse til å leie ytterligere 1 500 kW fra samme utleier.

I henhold til post 8 i vilkårene for den førstnevnte konsesjon av 23. november 1917 er selskapet pålagt en årlig avgift til staten av kr. 1,25 pr. HK av den kraft som benyttes over 500 HK. I den annen konsesjon av 26. februar 1932 er selskapet pålagt en avgift til staten av kr. 0,50 pr. kW av den kraft som uttas i henhold til denne konsesjon (konsesjonsvilkårenes post 8). Begge konsesjoner er for øvrig meddelt på vanlige vilkår.

Avgiften til staten i konsesjonen av 26. februar 1932 ble av Hovedstyret foreslått satt til bare 0,50 pr. kW idet selskapet den gang søkte om nedsettelse fordi det under de daværende forhold måtte søke avsetning for sin produksjon på oversjøiske markeder hvor det møtte konkurranse fra den øvrige verdens eksportindustri, (jfr. Hovedstyrets brev av 27. april 1931 til departementet).

På grunnlag av de tidligere kraftleiekontrakter med A/S Glommens Træsliberi har selskapet fått konsesjon på altså i alt inntil 4 000 kW. De respektive kraftleiekonsesjoner utløp den 31. desember 1948.

Ifølge den vedlagte nye kraftleiekontrakt av 9. januar 1950 har selskapet leiet inntil 7 500 kW fra A/S Glommens Træsliberi fra 1. januar 1949 (kraftleiekontraktens § 1 resp. § 17). «Kraften kan av fabrikken kun anvendes til lys og motordrift samt til delvis oppvarming av kontorer og fabrikklokaler. Fabrikken har dog anledning til også å benytte kraften til lys og husholdningsbruk i funksjonær- og arbeiderboliger etter nærmere avtale med Glommen» (kontrakten § 3).

Ifølge kraftleiekontraktens § 17 bortfaller ved kontraktens ikrafttreden de tidligere kraftleiekontrakter av 16. desember resp. 19. desember 1913 og 25. juni resp. 1. juli 1930 med senere tillegg. De nå leiede inntil 7 500 kW fra A/S Glommens Træsliberi treer m. a. o. isteden for de tidligere leiede inntil 4 000 kW fra det samme selskap.

Kraftleiekontrakten av 9. januar 1950 gjel-

der inntil 31. desember 1958 og det er søkt om at den nye kraftleiekonsesjon må bli gitt for et tilsvarende tidsrom.

Hovedstyret vil rå til at søknaden innvilges og at tillatelsen meddeles inntil 31. desember 1958. Hva spørsmålet om avgift angår så har A/S Christiania Portland Cementfabrik betalt konsesjonsavgift til staten til og med året 1950 i henhold til de tidligere meddelte kraftleiekonsesjoner. For året 1950 var energiforbruket 31 106 151 kWh eller i gjennomsnitt 3 550,93 kW. De første 2 500 kW motsvarer 3 396,74 HK. Herav er 500 HK avgiftsfrie mens avgiften er 1,25 pr. HK for de resterende 2 896,74 HK eller kr. 3 620,23. For de overskytende 1 050,93 kW er avgiften kr. 0,50 pr. kW eller kr. 525,74. Avgiften for året 1950 var således i alt kr. 4 146,40 eller ca. kr. 1,17 pr. kW i gjennomsnitt.

Hovedstyret vil foreslå at det nå betinges en årlig avgift til staten av kr. 1 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig benyttes utenom kraft til erstatning for brensel til romoppvarming og/eller til fremstilling av damp slik at selskapet hva avgiften angår kommer i samme stilling som andre tilsvarende bedrifter med konsesjon på kraftleie.

Den stipulerte avgift kr. 1 pr. kW er noe mindre en den gjennomsnittlige for året 1950, men etter hvert som det gjennomsnittlige kW-uttak måtte øke vil denne forskjell bli utlignet.

Den foreslåtte konsesjonsavgift (kr. 1 pr. kW) forutsettes erlagt fra og med 1951.

Det bør dertil være en forutsetning at selskapet ikke har krav på å få tilbakebetalt noen del av de avgifter som er erlagt siden de tidligere kraftleiekonsesjoner løp ut. Det bør også være en forutsetning at kraften ikke brukes i strid med samkjøringens rasjoneringsregler.

For øvrig vil Hovedstyret anbefale tillatelsen meddelt på vanlige vilkår således at vilkårene i sin helhet blir som i vedlagte forslag.

Behandlet i hovedstyremøte den 6. mars 1951.»

Hovedstyrets utkast til konsesjonsvilkår er sålydende:

«1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid A/S Christiania Portland Cementfabrik måtte leie inntil 7 500 kW fra A/S Glommens Træsliberi i henhold til kraftleiekontrakten av 9. januar 1950 — dog ikke lenger enn til 31. desember 1958.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av vedk. departement eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. *Søksmål etter naboloven.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. *Norske tjenestemenn og arbeidere.*

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne regel når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement illegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. *Norsk arbeide og materiell.*

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke

ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang illegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlands materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske.

8. *Kraftavståelse.*

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettets hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringingen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes utenom kraft til erstatning for brensel til romoppvarming og/eller til framstilling av damp erlegges fra og med 1. januar 1951 til statskassen en årlig avgift av kr. 1 — en krone — pr. kW.

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Blir avgiften ikke betalt til forfallstid, svares 6 pst. årlig rente fra forfallsdagen.

De nærmere bestemmelser om beregningen og betalingen av avgiften fastsettes av vedkommende departement.

10. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

11. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 10 medfører i tilfelle av gjentagelse tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14. desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.»

Departementet vil etter det foreliggende anbefale at A/S Christiania Portland Cementfabrik bli meddelt tillatelse til å leie inntil 7 500 kW fra A/S Glommens Træsliberi for tidsrommet inntil 31. desember 1958.

Tillatelsen anbefales gitt på vilkår som foreslått av hovedstyret, dog med følgende tilføyelse til post 7:

«Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn gjør det påkrevet.»

En er således enig i at den årlige avgift til kommuner settes til kr. 1 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig benyttes utenom kraft til erstatning for brensel til romoppvarming eller til framstilling av damp, idet dog selskapet ikke har krav på å få tilbakebetalt noen del av de avgifter det har erlagt for tiden etter at de tidligere kraftleiekonsesjoner løp ut.

Det er en forutsetning at den leide kraft skal være underkastet de til enhver tid gjeldende bestemmelser om kraftrasjonering.

Industridepartementet

tilråder:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV tillates det A/S Christiania Portland Cementfabrik å leie inntil 7 500 kW elektrisk energi fra A/S Glommens Træsliberi på de betingelser og under de forutsetninger som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 20. april 1951.

7. Grytten kommune.

(Fritakelse for å erlegge konsesjonsavgift til kommuner vedkommende regulering av Vermavatn.)

Kgl. resol. av 20. april 1951.

Fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet mottatt følgende brev datert 7. mars 1951 angående en søknad av 29. januar 1951 fra Grytten komm. Elektrisitetsverk om fritagelse for kommuneavgift i henhold til post 3 i tillatelse av 26. januar 1923 til regulering av Vermavatn i Verma, Møre og Romsdal fylke:

«Grytten kommune fikk ved kgl. resolusjon av 26. januar 1923 tillatelse til å regulere Vermavatn bl. a. på betingelse av at der i henhold til reguleringslovens § 11 skulle betales en årlig avgift både til staten og til kommuner på kr. 0,50 pr. nat.-HK av kraftøkningen. Plikten til å erlegge avgiften til kommuner gjaldt dog ikke Stavemfossen Kraftverk i Rauma, så lenge dette eides av Grytten kommune og bruktes til alminnelig elektrisitetsforsyning, se betingelsenes post 3.

Grytten kommune bygde senere ut en del av fallet i Verma og reguleringsvannet fra Vermavatn ble også brukt der. Denne kraftstasjon med et bruttofall 54,6 m ble satt ut av ordinær drift i oktober 1949 mens kraftleveringen ble overtatt av en ny kraftstasjon i Verma med bruttofall 420 m. Stavemfossen Kraftverk ble satt ut av drift og demontert i januar 1950, idet også dettes kraftlevering ble overtatt av det nye Verma Kraftverk.

Ved kgl. resolusjon av 18. juni 1938 ble det bestemt at Grytten kommune skulle fritas for å betale avgift til kommuner også for det daværende Verma Kraftverk så lenge dette eides av kommunen og ble brukt til alminnelig elektrisitetsforsyning, jfr. Hovedstyrets brev av 31. mai 1938. Som anført i dette brev ligger både nedbørfeltet, reguleringsanlegget og kraftverket innen Grytten kommunes grenser.

Grytten komm. Elektrisitetsverk søker nå i brev av 29. januar d. å. om fritagelse for kommuneavgift vedkommende sitt nye kraftanlegg i Verma. Det anfører:

«Da reguleringen nå blir benyttet for det nye kraftanlegg på Verma og det gamle står som reserve, tillater en seg herved å søke om fritagelse for avgift til kommuner, også for det nye anlegg.

Grunnet forskjellige pålegg, prisstigning, svikt i påregnet statsstøtte m. m. vil verket økonomisk arbeide tungt og det må derfor påregnes støtte fra kommunen for å klare finansieringen av anlegget. Kommunen har av samme grunn anbefalt søknaden om fritagelse, hvilket fremgår av vedlagte skrivelse.

En ekstra avgift vil betinge en forhøyelse av kraftprisen, som allerede nå synes å ligge for høyt.»

Grytten formannskap har den 30. januar d. å. «fullt ut anbefalt søknaden. Elektrisitetsverket er en ren kommunal bedrift og det synes naturlig at elektrisitetsverket blir fritatt for den fastsatte avgift til kommuner.»

Hovedstyret vil i likhet med sin uttalelse i det forannevnte brev av 31. mai 1938 anbefale at Grytten komm. Elektrisitetsverk i medhold av reguleringslovens § 11, 7 blir fritatt for å betale den for reguleringen av Vermavatn fastsatte kommuneavgift for det nåværende kraftanlegg i Verma, så lenge dette eies av kommunen og brukes til alminnelig elektrisitetsforsyning.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 6. mars 1951.»

Da såvel reguleringsanlegget som nedbørfeltet og den nye kraftstasjon ligger innen Grytten kommunes grenser og verkets økonomiske stilling ikke er god, vil departementet med Hovedstyret anbefale at kommunen i henhold til reguleringslovens § 11 pkt. 7 fritas for å erlegge kommuneavgiften, så lenge kommunens nåværende anlegg i Verma eies av denne og brukes til alminnelig elektrisitetsforsyning.

Industridepartementet

tilråder:

I medhold av § 11, pkt. 7, i lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 fritas Grytten kommune for å erlegge den i post 3 i reguleringstillatelse av 26. januar 1923 vedkommende Vermavatn fastsatte avgift til kommuner, for så vidt angår kommunens nåværende kraftanlegg i Verma, så lenge dette eies av kommunen og brukes til alminnelig elektrisitetsforsyning.

8. Nord-Troms Kraftlag A/S.

(Tillatelse til å erverve og regulere Sikkajokkvassdraget i Skjervøy herred.)

Kgl. resol. av 27. april 1951.

Fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet mottatt følgende brev datert 4. april 1951 angående tillatelse for Nord-Troms Kraftlag A/S til erverv og regulering av Sikkajokkvassdraget i Skjervøy herred, Troms fylke:

«Fra Troms Kraftforsyning er innkommet følgende søknad datert 4. februar 1949:

«Troms fylke har for tiden under utbygging Sikkajokk kraftanlegg i Nord-Troms — beliggende ved Rotsundelv i Skjervøy.

Utbyggingen er et ledd i gjenreisningen av de ødelagte distrikter i Kåfjord, Skjervøy og Nordreisa kommuner og bygges for disse kommuners elektrisitetsforsyning. Anleggsomkostningene finansieres foreløpig av statsmidler.

Reguleringslovens § 5, pkt. a og b.

Anleggets disposisjon fremgår av vedlagte kart i målestokk 1:50 000 tegn.nr. 339 A (bilag 1). Inntaket legges i Sikkajavrre, hvorfra driftsvannet gjennom en ca. 1100 m lang tunnel og et 805 m langt turbinrør føres til kraftstasjonen som ligger på oppsiden av riksvei nr. 50. Vassdraget fra Sikkajavrre og til sjøen blir således hva minstevassføringen angår berøvet nedslagsdistriktet til Sikkajavrre.

I kraftstasjonen installeres et aggregat på 2 000 kWa. Utgående linjespenning er 22 kV. Om konsesjon og drift på denne del av anlegget er søkt under 24. juli 1948.

Som det fremgår av oversiktskartet blir praktisk talt hele vassdragets fallhøyde fra Sikkajavrre og til sjøen utnyttet ved det planlagte anlegg. Sikkajavrre ligger på kote 349, fallet utnyttes til kote 24,25 og utnyttbar fallhøyde blir således 324,75 m. Nedslagsdistriktet til Sikkajavrre er 12,7 km², og settes den vassføring som man kan påregne år om annet i 350 dager av året til 1,9 l/sek. pr. km² blir vassføringen 24 liter pr. sek. og vassdragets ytelse 104 nat.-HK.

Med anleggets sentrale beliggenhet i forsyningsområdet og av hensyn til kommunenes kraftbehov, som anslås til ca. 5 000 kW, og anleggets forholdsvis høye byggeomkostninger utenom reguleringsarbeidene, er det nødvendig å søke vassdragets reguleringsmuligheter utnyttet i den grad som det er økonomisk forsvarlig. Mulighetene for regulering foreligger kun i Sikkajavrre som er forutsatt regulert 5,5 m med høyeste regulerte vannstand på kote 354,00 og laveste på kote 348,50 fremskaffet ved 0,5 m senking av vannet og 5 m heving.

Sikkajavrres flateinnhold er ved laveste regulering 0,8 km² og ved høyeste regulering 1,6 km². Ved 5,5 m regulering oppnås således et magasin på 6,6 mill. m³. Det gjennomsnittlige avløp settes anslagsvis til 30 l/sek. pr. km² som for 12,7 km² utgjør 12 mill. m³ pr. år. Reguleringsmagasinet utgjør 55 pst. herav som med 86 pst. påregnelig regulert vassføring gir 0,33 m³ pr. sek. Ved en mid-

lere fallhøyde av 328,75 m tilsvarer dette 1 444 nat.-HK. Den ved reguleringen innvunne økning i nat.-HK blir således 1 340 nat.-HK. Magasinet for Sikkajavrre, tegn.nr. 318 C vedlegges (bilag 2).

For å tilveiebringe den forutsatte regulering går planen ut på å stenge utløpet fra Sikkajavrre ved en stenfylldam med treplattung som vist på vedlagte tegning nr. 439 E (bilag 3). Videre må der bygges sidedammer over de to nærliggende senkninger i terrenget hvorover vannet ellers vil ta avløp ved oppdemningen. Der henvises til tegn. nr. 366 E (bilag 4). Den av disse sidedammer som ligger nærmest utløpet er i hele sin lengde projekttert som overløpsdam. Den derpå følgende sidedam er projekttert som jorddam. Ingen tappeanordninger er projekttert i noen av disse dammer. Tappingen foregår gjennom tunnelinntaket i nordre ende av vannet, tegn. nr. 325 R av tunnelinntaket (bilag 5).

Som nevnt er overløpet lagt i sidedam I. Overløpets lengde blir 77 m. Maksimal inntredende flom anslår vi, ut fra terrengets beskaffenhet og magasinet forholdsviss store vannflate ved høyeste regulering, til 30 ganger middelnedbøren 0,38 m³/sek. tilsvarende 11,4 m³/sek. Denne flomvassføring avledes ved en stigning på 20 cm over overløpet og høyeste flomvannstand blir da liggende på kote 354,20.

Hoveddam, tegn. nr. 439 E.

Dammen blir i hele sin lengde ført ned på fjell. Den utføres som steinfylldam med et tredekke bestående av 2 lag 2"4" impregnerte planker på vannsiden for å hindre vanngjennomgang. Tredekke legges på 6"6" impregnerte sviller fastboltet i steindammen, og i damfoten innstøpes dekket i en betongkake støpt i A. betong etter N.S. — 427. Damkronens bredde blir 2 m, sideskråningen mot vannsiden 1:1 og mot luftsiden 1:1,7. Damkronen legges på kote 355,00 og tredekke føres 30 cm herover. Med høyeste flomvannstand kote 354,20 blir avstanden til tredekkes overkant 1,10 m.

Fjellets kvalitet må betegnes som lite tilfredsstillende. Vi hadde først projekttert en platedam utført i jernbetong på dette sted, men måtte av forskjellige grunner forlate projektet.

Sidedam I, tegn. nr. 366 E.

Dammen utføres som overløpsdam i hele sin lengde — 77 m og som massiv betongdam i betongkvalitet B etter N.S. 428. Dammen fundamenteres på fast fjell. Overløpet legges på kote 354,00. Kronbredden er 45 cm, sideskråningen mot vannsiden er 4:3 og mot luftsiden 5:3.

Sidedam II, tegn. nr. 366 E.

Dammen utføres som jorddam med kronbredd 2,0 m og sideskråninger 1:2 begge veier. Terrenget avdekkes til fast god grunn. Mot vannsiden legges et 0,5 m tykt tetnings-skikt av stampet myrortov som føres 1 m under fast grunn. Dette tetningsskikt plastres med et 0,5 m tykt steinlag av stor høvelig stein. Damkronen legges på kote 355,0 og på damkronen anbringes en beskyttelsesmur 0,5 m høy og 0,8 m tykk — utført i bruddstein. Selve damkronen ligger således 0,50 m over høyeste flomvannstand, og beskyttelsesmurens krone 1,30 m.

De samlede reguleringsomkostninger for oppførelse av hoveddammen med begge sidedammer er beregnet til kr. 630 000.

Reg. lovens pkt. c.

I vassdraget foregår ingen ferdsel eller fløtning, heller ikke fiske i noen nevneverdig utstrekning, reguleringen vil heller ikke bevirke endring i naturforholdene.

Reg. lovens pkt. d.

Sikkajavrre på kote 349 ligger i typiske høyfjellsterreng bestående av fjell, myr og lyngmark med sparsomt beite. Ved reguleringen vil ved høyeste vannstand et nytt areal på 0,8 km² bli satt under vann, og den skade som derved påføres grunneierne må betegnes som helt uvesentlig.

Reg. lovens pkt. e.

Forslag til reglement for manøvreringen vedlegges som særskilt bilag (bilag 6).

Reg. lovens pkt. f.

Vassdragets nyttbare fallhøyde og vassføring er helt utnyttet ved den planlagte utbygging. Kraftstasjonen var opprinnelig forutsatt lagt ved sjøkanten. De meget vanskelige grunnforhold nødvendiggjorde imidlertid stasjonens flytting til ovenfor riksveien og renonsering på utnyttelse av de nederste ca. 19 m fall.

Reg. lovens pkt. g — Se pkt. f.

Eiendomsforhold.

For å bringe eierforholdet vedrørende Sikkajavrre på det rene tilskrev vi under 23. november 1946 Statens Skogvesen og mottok under 4. desember 1946 brev fra Lyngen Skogforvaltning om at Skogvesenet ikke eide noen grunn der, og at strøket antokes ikke å kunne regnes som Statens høyfjell. Gjenpart av korrespondansen vedlegges (bilag 7).

De nødvendige vassdrags- og reguleringsrettigheter er nå, etter meddelelse fra Skjervøy kommunes ordfører, overdratt til denne kommune.

Organisasjonsform.

Anlegget utbygges av Troms fylkes Kraftforsyning (fylket) foreløpig for statsmidler. Det er imidlertid forutsetningen at elektrisitetsforsyningen, når anleggets 1. byggetrinn er fullført, skal overgå til et interkommunalt kraftselskap A/S «Nord-Troms Kraftselskap» bestående av Kåfjord, Skjærøy og Nordreisa kommuner.

Da dette nye selskap ennå ikke er stiftet står Troms fylkeskommune foreløpig som søker om reguleringskonsesjonen.

Konsesjonen søkes på ubegrenset tid. Der søkes videre om fritagelse for erleggelse av konsesjonsavgift.»

Ansøkerens forslag til manøvreringsreglement forutsetter at det ved manøvreringen skal has for øye at vassdragets tidligere flomvassføring så vidt mulig ikke forøkes, og at vannslippingen for øvrig foregår etter kraftstasjonens behov. Dessuten inneholder forslaget de vanlige bestemmelser ved slike reglementer.

Kraftlaget har med brev av 30. f. m. inn-

sendt de i ervervslovens § 24 påbudte erklæringer fra selskapets styre.

Søknaden er kunngjort i Norsk Lysingsblad 18. og 22. februar 1949. Den ble 15. s. m. sendt fylkesmannen i Troms for å forelegges distriktet, idet en samtidig gjorde oppmerksom på at reguleringstillatelse på ubegrenset tid bare kan gis hvis fylkeskommunen eller et interkommunalt kraftlag står som konsesjonshaver, men ikke hvis denne blir et selskap med begrenset ansvar. Videre at hvis slikt selskap skal overta kraftanlegget m. v. vil det også bli nødvendig med ervervs- eller bruksrettstillatelse etter konsesjonsloven av 14. desember 1917, jfr. §§ 1, 2 og 5.

Skjærvøy herredstyre har i møte den 13. juni 1949 gjort slikt vedtak:

«Kommunen gir Troms fylkes Kraftforsyning og eventuell senere driftsselskap driftsrett og reguleringsrett til de omsøkte områder ved Sikkajavre.»

Overingeniøren for Troms fylkes Kraftforsyning har under 6. august 1949 ikke noe å bemerke til herredstyrets vedtak. Han opplyser at det nye selskap Nord-Troms Kraftlag A/S, vil bli stiftet i nær fremtid, og med Troms fylke, Kåfjord, Skjærvøy og Nordreisa kommuner som eneste aksjeinnehavere.

Fylkesmannen i Troms har ikke noe å bemerke, jfr. hans ekspedisjon av 19. september 1949.

Inspektøren for Ferskvannsfisket har 25. mars 1950 avgitt slik uttalelse:

«Saken har vært forelagt fiskerikonsulenten for Nord-Norge som i skrivelse av 3. oktober 1949 anfører følgende:

«Sikkajavre er et ganske godt fiskevann. Fiskeslaga er aure, røye og stingsild. Vatnet er et vanlig grunt fjellvann, ikke særlig næringsrikt. Marflo og snegler er viktig fiskemat. Det er derfor å anta at mengden av botndyr vil gå tilbake ved reguleringen.

Ved 5 m hevning av vassflata vil vatnets overflate bli fordobla, fra 0,8 km² til 1,6 km². Dette vil sikkert føre til store endringer i fiskens gyteforhold og næring. Det er uråd å uttale seg om dette uten nærmere undersøkelser.

Rotsundelva, som Sikkajok kommer ned i, er ei bra elv for sjøaure og sjørøye. Det går også noe laks der. Denne elva vil bli berøvet ca. 10 pst. av sitt nedslagsområde. Det kan ikke sies noe om eventuelle skadevirkninger av dette uten å kunne ha høve til å undersøke tilhøva nærmere. Fiskebestanden i denne elva er f. t. atskillig redusert, men ved fornuftige fredningstiltak vil elva kunne kaste av seg atskillig fisk.»

Idet jeg slutter meg til konsulentens ovenstående uttalelse tillater jeg meg å anbefale at det, dersom konsesjon blir gitt, må bli

inntatt i konsesjonsbetingelsene bestemmelse om at Troms Fylkes Kraftforsyning til opprettholdelse av fiskebestanden i vassdraget hvert år tilpliktet å bekoste og besørge utsetting av ørret yngel eller settefisk i vassdraget etter Landbruksdepartementets nærmere bestemmelse, og at eventuell nødvendig fiskeriundersøkelse i vassdraget bekostes av konsesjonæren.»

Nord-Troms Kraftlag A/S opplyser på foranledning i brev av 11. april 1950 at uttalelsen fra fiskerikonsulenten i Nord-Norge om at Sikkajok faller ut i Rotsundelva må bero på en misforståelse. Den faller ut i Rotsund noe øst for sistnevnte elv som vist på søkerens oversiktskart.

Med fylkesmannens påtegning av 12. oktober 1949 inkom så søknad — datert 11. s. m. — fra Nord-Troms Kraftlag A/S, stiftet den 7. s. m. — om konsesjon på vassfallet, og om at reguleringssøknaden av 4. februar 1949 må bli betraktet som kraftlagets søknad. Med søknaden fulgte gjenpart av overenskomst om selskapets stiftelse og vedtekter, men ingen nærmere opplysning om hvordan overtagelsen av fallrettighetene skulle ordnes.

Troms fylkes kraftforsyning har så endelig med brev av 5. februar d. å. innsendt gjenpart av brev til sorenskriveren i Lyngen av 10. januar d. å., hvoretter kraftlagets kontrakter vedr. dets overtagelse av vassfallsrettighetene og andre rettigheter er innlevert til tinglysing.

Hovedstyret skal bemerke:

Troms fylkes kraftforsyning har siden 1946 fått statsstønning til å bygge et kraftanlegg i Sikkajok ved Rotsund i Skjærvøy kommune. Det er bygd for en maskininstallasjon på 1 600 kW, og med 22 kV overføringsledninger på tilsammen ca. 74 km til Rotsund, Hamnes, Langslett, Skjærvøy og Nordkjosbotn. Anlegget har vært i drift fra september 1950 og er kommet på 5 mill. kroner, hvorav kr. 630 000 faller på reguleringsdammene. Ved full utbygging av ledningsnettets antas ca. 7 000 mennesker å bli forsynt fra anlegget.

Planen gikk opprinnelig ut på å utnytte hele det 349 m høye fall fra Sikkajavre til sjøen, men på grunn av de vanskelige grunnforhold ved sjøkanten har kraftlaget måttet renonsere på å utnytte den nederste del av fallet. Det midlere bruttofall oppgis til 328,75 m, den regulerte vassføring ved den omsøkte regulering til 0,33 m³/sek., og kraftytelsen til 1 444 nat.-HK, hvorav 1 340 nat.-HK innvinnes ved reguleringen. Hovedstyret regner med noe større gjennomsnittlig årlig tilløp enn søkeren, så regulert vassføring og dermed kraftmengdene antas å bli en del større, henholdsvis 0,37 m³/sek., ca. 1 600 og

ca. 1 400 nat.-HK. Man tar forbehold om nærmere fastsettelse av vassføring og kraftmengde.

Etter stiftelsesavtalen og vedtektene er aksjekapitalen kr. 10 000 fordelt på 20 aksjer à kr. 500, hvorav Troms fylke, Kåfjord, Skjervøy og Nordreisa kommuner eier 5 hver. Aksjene lyder på navn og kan bare omsettes til staten, Troms fylke eller kommuner i Nord-Troms som forsynes fra kraftlaget.

Da vassfallet som nevnt kan utbringes til mer enn 1 000 nat.-HK kommer ervervet av det inn under ervervslovens bestemmelser og kraftlaget trenger konsesjon. Hovedstyret anbefaler slik konsesjon gitt, jfr. nevnte lovs § 2.

Kraftlaget trenger også tillatelse etter reguleringsloven av 14. desember 1917.

De direkte fordeler ved reguleringen representeres av kraftinnvinningen på omkring 1 400 nat.-HK.

Skaden og ulempen består i neddemning av ca. 800 dekar fjell, myr og lyngmark med sparsomt beite og i at elva — Sikkajokk — bare under flom får tilløp fra Sikkajavrre. Dessuten må en regne med skade på fisket. Etter det opplyste foregår ingen ferdsel eller fløting i vassdraget.

Fordelene ved reguleringen må antas å bli så betydelige at betingelsen etter reguleringslovens § 8 for å gi tillatelse skulle være til stede. Den omsøkte reguleringstillatelse anbefales derfor gitt.

Vedr. betingelsene bemerkes:

Konsesjonstiden, jfr. I post 16 og II post 1 i vedliggende utkast til betingelser foreslås satt til 50 år, altså så lang tid som de to nevnte lover gir adgang til, uten Stortingets samtykke. Ved utløpet av konsesjonstiden tilfaller vassfallet m. v. staten uten vederlag, jfr. ervervslovens § 2 punkt 17 og reguleringsanlegget m. v. har staten rett til å kreve avstått uten godtgjørelse, jfr. reguleringslovens § 10 punkt 3. Betingelsene er formet overensstemmende hermed.

Innløsningsrett for staten etter 35 år er betinget i I post 17 og II post 2.

Årlige avgifter, jfr. I post 13 og II post 3 i utkastet.

Kraftlaget har søkt om fritagelse for å erlegge konsesjonsavgifter og Skjervøy herredstyre har som det ses ikke fremkommet med noen innsigelse mot det.

Etter ervervsloven, se dens § 2 pkt. 13, er det ikke adgang til helt å frafalle avgiftene, men Kongen (eventuelt Stortinget) kan under særegne omstendigheter nedsette eller ettergi avgiften. Da tillatelsen ikke blir gitt til en kommune er det heller ikke for reguleringen

vedkommende anledning til å frafalle avgiftene, men også her er det adgang til å søke for et bestemt tidsrom.

Hovedstyret finner etter omstendighetene å kunne foreslå at avgiftene til staten og kommuner settes til lovens minimum både for erverv og regulering, altså til kr. 0,10 pr. nat.-HK til hver.

Kraftavgivelse er i I post 12 og II post 18 betinget med de vanlige satser, inntil 10 pst. til kommuner og inntil 5 pst. til staten.

Opphjør av fisket, jfr. II post 14 i utkastet.

Fiskerikonsulenten i Nord-Norge har som nevnt foran feilaktig gått ut fra at Sikkajokk løper ut i Rotsundelva. Denne elv berøres ikke av utbyggingen og reguleringen. Den oppstilte betingelse følger fiskeriinspektørens forslag. Den vanlige bestemmelse om gitteranordning foran tunnelåpningen foreslås ikke tatt med, da anlegget er ferdig og i drift.

Sikkerhetsstillelse, II post 20 i utkastet.

I henhold til reguleringslovens § 12 pkt. 16 foreslås et beløp på kr. 1 000.

De andre oppstilte betingelser skulle ikke trenge nærmere begrunnelse.

Manøvreringsreglementet.

Ingen av dammene er utstyrt med manøvrerbare innretninger. Ansøkerens forslag pkt. 2 må derfor sløyfes. Det samme gjelder også hans forslag i pkt. 4, 2. avsnitt om at det skal føres protokoll over dammens manøvrering.

Utkast vedlegges.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 3. april 1951.»

Under henvisning til det som er anført i Hovedstyrets foran gjengitte skrivelse vil departementet anbefale at Nord-Troms Kraftlag A/S gis tillatelse til erverv og regulering av Sikkajokkvassdraget i det vesentlige overensstemmende med søknadene.

Tillatelsen anbefales gitt i det vesentlige på vilkår og med manøvreringsreglement som foreslått av Hovedstyret, idet en dog har funnet det hensiktsmessig å knytte ervervet og reguleringen sammen i en tillatelse med felles vilkår.

Utkast til konsesjonsvilkår og manøvreringsreglement er sålydende:

1.

Selskapets styre (direksjon og representantskap) skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Selskapets aksjer eller parter skal lyde på navn. De kan ikke med rettsvirkning tegnes, erverves eller eies av eller pantsettes til andre enn staten, norske kommuner, norske statsborgere, Norges Bank eller med vedkommende regjeringsdepartements godkjennelse andre norske banker eller selskaper.

Selskapets vedtekter så vel som senere forandringer i disse blir å forelegge vedkommende departement til godkjennelse.

2.

Driften må ikke uten Kongens samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn en tredjepart av det i den forløpne tid innsatte, på regelmessig drift beregnede maskineris energi, heri ikke iberegnet hva der måtte være avgitt til bruk for kommune etter post 12, og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke noensinne i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsberegningen medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For overtredelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlegger selskapet til statskassen en løpende mulkt stor kr. 50 — femti — kroner pr. dag vedkommende frister oversittes.

3.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog tillate unntakelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

4.

Selskapet skal ved bygging og drift av anleggene anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig akt-somhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mere enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisfor-

skjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare derved ikke overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

5.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

6.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterier). Verktøy og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

7.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesveistyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet og ved transport til og fra de bedrifter, som tilhører konsesjonæren og som forsynes med kraft fra anlegget. Veier, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for

så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlig ulempe for anlegget og de bedrifter som erholder kraft fra dette.

8.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende forsorgskommune dens utgifter til forsorgsunderstøttelse av de ved anlegget ansatte arbeidere og deres familier.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsen i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.

11.

Anvendes vannkraften til produksjon av elektrisk energi må konsesjonæren ikke uten samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement inngå i noen overenskomst til kunstig forhøyelse av prisene her i riket på energi.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi inn-til 10 pst. av den gjennomsnittlige kraftmengde som vassfallet etter den foretatte utbygging og regulering kan frembringe med den påregnelige vassføring år om annet til den kommune, hvor kraftanlegget er beliggende eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner, idet fordelingen bestemmes av vedkommende regjeringsdepartement.

Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Kraften avgis i den form hvori den produseres. Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører konsesjonæren eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenking av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis konsesjonæren leier ut kraft og kraften til kommune kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen i hvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Konsesjonæren har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Unnlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveringen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW. som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

13.

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til staten av kr. 0,10 pr. nat.-HK. beregnet etter den gjennomsnittlige kraftmengde, som vassfallet etter den foretatte utbygging og regulering kan frembringe med den påregnelige vassføring år om annet og en årlig avgift til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer av kr. 0,10 pr. nat.-HK. beregnet på samme måte.

Avgiften, hvorav svares 6 pst. rente etter forfall, kan inndrives ved utpantning.

14.

Nærmere bestemmelser om betaling av avgiftene etter post 13 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 12, skal for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

15.

Konsesjonæren plikter å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget og vassfallets utbygging. Planene skal approberes av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

16.

Når 50 år er forløpet fra konsesjonens datum, tilfaller vassfallet med alle de innretninger hvorigjennom vannets løp og leie forandres, så som damanlegg, kanaler, tunneler, bassenger, rørledninger m. m., de til utbyggingen og kraftanlegget ervervede grunnstykker og rettigheter, kraftstasjon med tilhørende maskineri og annet tilbehør samt arbeiderboliger og andre bygninger som hører med til kraftanlegget, staten med full eiendomsrett og uten vederlag. Hvilke bygninger og innretninger som hører med til kraftanlegget avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn. Det som ikke tilfaller staten kan den innløse for dets verdi etter skjønn på sin bekostning eller forlange fjernet innen en av departementet fastsatt frist.

Anlegget med installert maskineri skal ved konsesjonstidens utløp være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle, avgjøres ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Konsesjonæren plikter på egen bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

17.

Reguleringskonsesjonen gis for et tidsrom av 50 år regnet fra konsesjonens datum.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras. Det utførte reguleringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsattes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten

i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Ved utløpet av den i reguleringskonsesjonen fastsatte tid har staten rett til å kreve avstått uten godtgjørelse reguleringsanlegget med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført i henhold til reguleringen. Hvilke bygninger og innretninger staten kan forlange avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

18.

I det 35. år etter at konsesjonen er gitt skal staten kunne innløse det hele anlegg i den utstrekning hvori det etter post 16 tilfaller staten og etter post 17 kan kreves avstått ved konsesjonstidens utløp. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10de år deretter ha samme adgang. Bestemmelse om innløsning må være meldt konsesjonæren 5 år i forveien. Innløsningssummen skal bestemmes således at vassfallet med tilhørende regulering, grunnstykker og rettigheter samt vannbygningsarbeider og lignende betales med hva de bevislig har kostet konsesjonæren med fradrag for amortisasjon i forhold til den forløpne del av konsesjonstiden, mens rørledninger, maskiner og annet tilbehør innløses for sin tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Såfremt anlegget innløses plikter staten å overta de av konsesjonæren med offentlig tilatelse inngåtte kontrakter om bortleie av kraft for et tidsrom som ikke må strekke seg ut over 5 år etter innløsningen. Staten har rett til for sådan bortleie av kraft å kreve en godtgjørelse som svarer til den gjennomsnittlig betalte pris på elektrisk kraft her i riket for lignende formål. I mangel av minnelig oversksomst herom fastsettes prisen ved et av departementet oppnevnt skjønn, hvis avgjørelse ikke kan påankes.

19.

Ved damanlegget skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets benyttelse. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

20.

Til vedlikehold av fiskebestanden i vassdraget skal konsesjonæren være forpliktet til årlig å sette ut et antall settefisk og/eller yngel

av aure etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Om departementet finner det nødvendig med års mellomrom å la foreta fiskeribiologiske undersøkelser av vassdraget plikter konsesjonæren å bære omkostningene til reiser og opphold.

21.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forstå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

For så vidt vannslipningen foregår i strid med reglementet kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 100 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

22.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte reguleringsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene skal tilstilles Norges Geografiske Opmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

23.

Det påhviler konsesjonæren i den utstrekning hvori dette kan skje uten særlige vanskeligheter og utgifter, å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning. Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonæren plikter ved planlegging og utførelsen av anleggene så vidt mulig å dra omsorg for at de ferdige anlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

24.

For oppfyllelse av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras like over for andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 1 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

25.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere av vedkommende departement fastsatte bestemmelser.

26.

Overtredelse av foranstående poster 1, 11 og 25 medfører i gjentakelsestilfelle tap av konsesjonen således at reglene i lov om ervervelse av vassfall m. v. av 14. desember 1917 §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

27.

For så vidt det måtte påhvile de konsederte vassfall med tilhørende anlegg og eiendommer eldre panteheftelser, servitutter av vesentlig betydning, leierettigheter og lignende heftelser, plikter konsesjonæren innen to år å fjerne disse eller sørge for at de viker prioritet for de i konsesjonen pålagte forpliktelser, derunder mulkt, som måtte pålegges i henhold til denne. Heftelser av mindre betydning kan av vedkommende departement tillates å forbli stående. Alle heftelser, som etter konsesjonens tinglysning (jfr. post 28) er påført vedkommende eiendommer og gjenstander, bortfaller når disse ifølge konsesjonen overgår til staten eller innløses av denne.

Hvis forholdet ikke er brakt i orden innen den fastsatte frist, kan departementet pålegge konsesjonæren en mulkt stor inntil kr. 50 pr. dag som løper inntil saken er ordnet.

Alle heftelser som hviler på reguleringsanlegget med tilhørende eiendommer faller bort når det i henhold til reguleringskonsesjonen går over til staten.

28.

Idet konsesjonæren vedtar foranstående betingelser som forpliktende for seg inngår han på at nærværende konsesjon, som ikke kan overdras uten kongelig tillatelse, på konsesjonærens bekostning tinglyses ved hans verne-

ting og innen de jurisdiksjoner, hvor det konsederte anlegg m. v. er beliggende. Vedkommende regjeringsdepartement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

Manøvreringsreglement.

1.

Reguleringsgrensene er følgende:

Høyeste regulerte vannstand, kote ... 354,00
Laveste regulerte vannstand, kote ... 348,50

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

2.

Til å forestå manøvreringen ansettes en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement.

3.

Det skal påses at flomløpet ikke hindres av is eller lignende, samt at demningene og kanalen til enhver tid er i god stand.

Der føres protokoll over avleste vannstander. Hvis det forlanges, observeres og noteres også regnmengder, temperatur m. v.

Av protokollen sendes ved hver måneds utløp avskrift til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

4.

Mulig tvist om dette reglements forståelse blir å avgjøre av vedkommende regjeringsdepartement.

5.

Forandringer i dette reglement kan kun foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.

Industridepartementet

tilråder:

1. I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 og lov nr. 17 av s. d. tillates det Nord-Troms Kraftlag A/S å erverve og regulere Sikkajokk-vassdraget i Skjervøy herred, Troms fylke, i det vesentlige overensstemmende med søknader av 4. februar og 11. oktober 1949 og på de betingelser som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 27. april 1951.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen som gjeldende inntil videre overensstemmende med det utkast som er tatt inn i ovennevnte tilråding.

9. Stavanger Elektrisitetsverk.

(Fornyelse av den ved kgl. resolusjon 21. januar 1949 meddelte tillatelse til å regulere Rundevatn i Frafjordvassdraget og overføre avløpet til Flørlivassdraget.)

Kgl. resol. av 27. april 1951.

Ved kgl. resolusjon 21. januar 1949 fikk Stavanger Elektrisitetsverk tillatelse til å regulere Rundevatn i Frafjordvassdraget og overføre avløpet til Flørlivassdraget på nærmere angitte vilkår. En viser herom til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1949 side 16 fig.

I brev av 11. april 1951 har Stavanger Elektrisitetsverk søkt om tillatelse til å påstevne ekspropriasjonsskjønn i henhold til tillatelsen av 21. januar 1949 på den måte som er foreskrevet for almenningssaker og samtidig bedt om at skjønnsmenn må bli oppnevnt av Kongen.

Da ekspropriasjonsskjønn ikke er påstevnet innen 1 år fra resolusjonens avgivelse, kan reguleringen i henhold til reguleringslovens § 16 pkt. 6 ikke fremmes uten ny konsesjon. Elektrisitetsverkets søknad må således også omfatte fornyelse av den tidligere konsesjon.

I sin søknad anfører elektrisitetsverket bl. a.:

«Vår konsesjonssøknad ble sendt inn den 28. august 1947. Allerede den gang hadde vi truffet betydningsfulle overenskomster med de interesserte rettighetshavere. Under søknadens behandling og etter at konsesjonen var gitt, har vi ytterligere stått i forhandlinger med de gjenværende rettighetshavere for å komme frem til en vennskapelig ordning.

Imens har vi overført Rundevatns naturlige avløp til Øvre Hogganvatn, men den tillatte regulering av Rundevatn er ennå ikke gjennomført.

Situasjonen i dag er videre den at vi har oppnådd overenskomst med samtlige oppsittere ved gårdene Frafjord, Kommedal, Molaug, Håland, Brådlund, Eikeskog og Moen. Dette er samtlige gårder på strekningen nedenfor Fedvatn. Og oss bekjent foreligger det her intet svevende spørsmål.

Det som da står igjen er:

1) Oppgjør til grunneierne rundt selve Rundevatnbassenget og den til dette knyttede vassrett.

Vi antar at rette vedkommende her er Elektrokemisk A/S, med hvem vi står i vennskapelige forhandlinger. Men eierforholdet er uklart og vi må derfor regne med at et endelig oppgjør i utenrettslige former ikke kan la seg gjennomføre.

2) Oppgjør til grunneierne der hvor inn-taksdammen står umiddelbart nedenfor Rundevatn.

Her er også eierforholdet uklart.

3) Oppgjør med den gamle eiendom Fed, gr.nr. 62 for så vidt selve grunnarealene angår.

Vassretten ved denne eiendom er under navn av Fedjeåen gr.nr. 62 br.nr.2 blitt fraskilt hovedbruket. Og denne vassrett mener vi allerede å være i besittelse av (se nedenfor). Men det kan tenkes at eierne av de gjenværende grunnarealer som nå bærer navnet A/S Blåsterdalen og Fedjeåen kan gjøre erstatningskrav gjeldende når vannet fra Rundevatn tas ut av vassdraget.

Dette spørsmål har hittil hvilt. Men det vil antakelig bli aktivisert når reguleringen av Rundevatn blir gjennomført.

4) Videre er det allerede sagt at vårt erverv av Fedjeåen gr.nr. 62 br.nr. 2 er omtvistet hva de 13/18 angår.

Vi mener at vi allerede har ervervet hele denne vassrett ved en avtale i 1937—38. Dette er på det rene hva de 5/18 angår (jfr. kontrakten med brødrene Skeie). Men de gamle eiere av de 13/18 (oppsitterne i Espedalen) har en annen oppfatning.

Da det har vært oss maktpåliggende å unngå tvistigheter av denne art, har vi ønsket å komme til en mindelig ordning. Det er årsaken til at spørsmålet har stått under diskusjon så lenge. Men det er reist så vidtgående krav at det har vært umulig å komme til konkrete forhandlinger.

Vi mener derfor at tiden nå er kommet da denne tvist bør bli brakt ut av verden. Og vi antar at det mest formålstjenlige vil være at vi i forbindelse med det påtenkte ekspropriasjonsskjønn får en takst over den omtvistede rett. Dermed kan bli brakt på det rene hvilke konkrete verdier det egentlig er tale om. Og da kan det tenkes at videre tvist kan bli overflødig.

5) Endelig vil vi nevne at selv om vi mener at det ellers er truffet overenskomster som dekker alle oss bekjente pretendenter, anser vi det ubetryggende at våre dokumenter ikke kan tinglyses på grunn av hjemmelsvansker hos grunneierne og også at vi ikke kan vite om vi kanskje senere kan bli møtt med oss ukjente erstatningskrav.

Begge deler taler for at vi oppfanger hele reguleringstiltaket i et tilsvarende bredt anlagt ekspropriasjonsskjønn.»

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev av 18. april 1951 anbefalt at tillatelsen blir fornyet.

Departementet har ikke noe å bemerke og vil rå til at konsesjonen av 21. januar 1949 fornyes overensstemmende med reguleringslovens § 16 pkt. 6.

Dersom fornyelsen blir meddelt vil departementet gi den søkte tillatelse til almenningstevning og foreta oppnevning av skjønnsmenn, jfr. reguleringslovens § 16 pkt. 1 og § 20 pkt. 1 og bemyndigelser gitt ved kgl. resolusjon 28. juni 1946.

Industridepartementet

tilråder:

I medhold av § 16 pkt. 6 i lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 fornyes den ved kgl. resolusjon 21. januar 1949 med-

delte tillatelse for Stavanger Elektrisitetsverk til å regulere Rundevatn i Frafjordvassdraget og overføre avløpet til Flørlivassdraget.

10. A/S Bardufoss Kraftlag.

(Tilråding om tillatelse til å regulere Altevatn i Bardu herred.)

Kronprinsregentens resol. av 15. juni 1951.

Stortinget har ifølge meddelelse fra dets Presidentskap i møte den 6. juni 1951 gjort følgende vedtak:

«Stortinget samtykker i at det blir tillatt A/S Bardufoss Kraftlag å foreta en regulering av Altevatn i Bardu herred i Troms fylke i samsvar med Industridepartementets tilråding av 30. mars 1951.»

Med tilrådingen av 30. mars 1951, St. prp. nr. 65 (1951), la departementet frem disse utkast til konsesjonsbetingelser med manøvreringsreglement:

Utkast til betingelser for tillatelse for A/S Bardufoss Kraftlag til å regulere Altevatn i Barduelv.

1.

Reguleringskonsesjon gis for den tid leieforholdet mellom A/S Bardufoss Kraftlag og staten varer overensstemmende med kontrakt av april 1950, dog begrenset til et tidsrom av 60 år regnet fra leiekontraktens datum.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte reguleringsanlegg kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i vassdraget nedenfor anlegget.

Ved konsesjonstidens utløp har staten rett til å kreve avstått uten vederlag reguleringsanlegget med tilliggende grunn og rettigheter og med bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen.

Hvis leieforholdet opphører tidligere enn 50 år fra leiekontraktens datum skal det for det avståtte erlegges en innløsningssum som blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbyggingsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 50 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Spørsmålet om hvilke bygninger og innretninger der skal ansees oppført av hensyn til reguleringen avgjøres i tilfelle tvist ved skjønn.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35. år regnet fra leiekontraktens datum skal staten kunne innløse det hele reguleringsanlegg. Benytter ikke staten seg herav, skal den i det 10. år deretter ha samme adgang og således videre hvert 10. år. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggets eier minst 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne på samme måte som angitt i post 1, dog med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 60 år.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvor vidt så er tilfelle, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning. Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den øking av vannkraften som innvinnes ved reguleringen skal der erlegges følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,10 pr. nat.-HK.

Til fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 1,00 pr. nat.-HK.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets lågvassføring som reguleringen antas å ville medføre ut over den vannføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreer etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk. Avgiften har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

For den øking av vannkraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge en godtgjørelse en gang for alle til staten av kr. 1,00 pr. nat.-HK. Godtgjørelsen blir å erlegge etterhvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk. Den har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

5.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3, godtgjørelse etter post 4, og om kontroll med vannforbruket, samt an-

gående avgivelse av kraft, jfr. post 20, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

6.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjon er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år. I fristene medregnes ikke den tid som det på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

7.

Til anlegg og drift skal bare brukes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

8.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget bruke norske varer for såvidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig akt-somhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan fås fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare der- ved ikke overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av vedkommende departement.

Departementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

9.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

Departementet kan dispensere fra denne regel under samme betingelser som nevnt i post 8.

10.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi, beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelige fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbu for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonærene skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

12.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelser av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvister å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesvegstyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger og bruer, hvis disse utgifter blir særlig økt ved anleggsarbeidet. Videre skal konsesjonæren utføre de foranstaltninger som fylkesvegstyret finner nødvendig for såvidt mulig å avhjelpe skade og ulempe som måtte oppstå for almenheten på is- og vinterveger ved reguleringen. Veger og bruer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri disposisjon for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlig ulempe for anlegget.

14.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved anlegget ansatte arbeidere og deres familier.

15.

Konsesjonæren plikter årlig å sette ut et antall yngel eller settefisk av røye og aure som bestemmes av vedkommende departement, eller etter dettes bestemmelse å bygge og drive klekkeri og settefiskanlegg.

Hvis departementet finner det nødvendig med års mellomrom å foreta fiskeribiologiske undersøkelser i Altevatn skal konsesjonæren være forpliktet til å dekke omkostningene hermed.

16.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift, undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

17.

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som utferdiges på forhånd.

Såsnart det iverksettes utbygging av Innsøfallene og/eller Straumsmofallene skal vannslippingen foregå etter disse falls behov. De nærmere regler etter hvilke dette skal skje blir å bestemme senere. Inntil den tid kan vannslippingen foregå etter Bardufoss Kraftstasjons behov.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

For så vidt vannslippingen foregår i strid med reglementet, kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 200 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

18.

Anleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte laveste tappingsgrense betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

19.

Eieren skal uten vederlag for det utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

20.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3).

Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører anleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økte utgifter, bæres disse av den som uttar kraften enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri inbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan såvel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert

hvert 5. år. Hvis eieren leier ut kraft og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Unnlater anleggets eier å levere denne kraft, uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveringen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko, så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

21.

For oppfyllelsen av de plikter som ved anlegget eller dets drift pådras like overfor andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 5 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

22.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier som ikke er medeier i reguleringsanleggets tillatelse til å benytte driftsvann som er innvunnet ved reguleringen mot en godtgjørelse til reguleringsanleggets eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

23.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning hvori dette kan skje uten særlige vanskeligheter og utgifter, å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder som antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning.

Hvis sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene, i den utstrekning det er mulig uten uforholdsmessige omkostninger å dra omsorg for at de ferdige anlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget.

Om disse bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

24.

Anleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

25.

Alle heftelser som hviler på anlegget faller bort når det i henhold til reguleringskonsesjonen går over til staten eller innløses av denne.

26.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget, for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

Utkast til Manøvreringsreglement for regulering av Altevatn i Barduelva.

1.

Altevatn kan senkes til kote 472,8.

Denne høyde refererer seg til Vassdragsvesenets nivellement L. Nr. 418/1937.

Senkingsgrensen skal betegnes med et fast og tydelig vannstandsmerke som godkjennes av Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets flomvassføring så vidt mulig ikke forøkes. Heller ikke må lågvassføringen forminskes til skade for andres rettigheter.

3.

Så snart det iverksettes utbygging av Innsetfallene og/eller Straumsmofallene skal vannslippingen foregå etter disse falls behov. De nærmere regler etter hvilke dette skal skje blir å bestemme senere. Inntil den tid kan vannslippingen foregå etter Bardufoss Kraftstasjons behov.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement.

5.

Det skal påses at reguleringsanlegget til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander, samt observeres og noteres — om det forlanges — regnmengder og temperatur m. v.

Av protokollen sendes ved hver måneds utløp avskrift til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

6.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

Departementet vil tilrå at konsesjon blir gitt på de anførte betingelser med manøvreringsreglement.

Industridepartementet

tilråder:

I medhold av lov om vassdragsreguleringer tillates det A/S Bardufoss Kraftlag å foreta en regulering av Altevatn i Bardu herred, Troms fylke på betingelser med manøvreringsreglementet i samsvar med Industridepartementets tilråding av 15. juni 1951. Manøvreringsreglementet fastsettes som gjeldende inntil videre.

11. Vesterålens Kraftlag.

(Tillatelse til å foreta en regulering av Djupfjordvassdraget m. v. i Sortland herred.)

Kronprinsregentens resol. av 15. juni 1951.

Nordland fylke, elektrisitetskontoret, har den 27. juli 1950 på vegne av Vesterålens Kraftlag søkt om tillatelse til å regulere Djupfjordvassdraget i Sortland.

Til søknaden har Hovedstyret for Vassdrags- og elektrisitetsvesenet i skriv av 7. juni 1951 gitt følgende uttalelse:

«Fra Nordland fylke, Elektrisitetskontoret, er innkommet følgende søknad, datert 27. juli 1950:

«På vegne av Vesterålens Kraftlag søker vi hermed om tillatelse til regulering av Djupfjordvassdraget i Sortland i forbindelse med utbygging av fallet fra Storvatnet til kote 2,0.

Det henvises til vedlagte tegninger nr. 909, 910, 1158, 1160 og 1827.

Storvatnet har tilløp fra Beibarnvatn og Øvre og Nedre Isvatn. Av disse forutsettes Storvatnet samt begge Isvatnan regulert. Videre forutsettes Fuglebergvatnet, som har sitt utløp i Lillevatn, overført til Storvatnet ved kanal og eventuelt delvis tunnel.

Det søkes om tillatelse til:

1. Regulering av Storvatnet:

Ved oppdemning fra kote 149,30 til kote 152,0,

Ved senkning fra kote 149,30 til kote 133,0. I alt 19,0 m reguleringshøyde.

2. Regulering av Øvre Isvatn:

Ved oppdemning fra kote 346,7 til kote 347,5.

Ved senkning fra kote 346,7 til kote 334,0. I alt 13,5 m reguleringshøyde.

3. Regulering av Nedre Isvatn:

Ved oppdemning fra kote 344,4 til kote 347,5.

Ved senkning fra kote 344,4 til kote 334,0. I alt 13,5 m reguleringshøyde.

4. Overføring av Fuglebergvatn til Storvatn.

Beregning av kraftøkningen ved reguleringen.

Nedbørsfeltet til utløpet av Storvatn er 16,7 km² når Fuglebergvatn overføres. En regner med en gjennomsnittlig vannføring på 90 sl. pr. km² eller 1500 sl. fra hele feltet, og midlere årsavløp 47,3 mill. m³.

Minstevannføringen i 350 dager av året anslåes til 10 sl. pr. km² eller 167 sl. fra hele feltet. Midlere bruttofall ved utbyggingen blir ca. 142 m, og minstevannføringen tilsvarer ca. 320 nat.-HK.

Ved reguleringen oppnåes et magasin på ca. 10,0 mill. m³ i Storvatnet og ca. 4,7 mill. m³ i Isvatnan, tilsammen 14,7 mill. m³ eller 31,1 pst. av midlere årsavløp. Etter bestemmende reguleringskurve for Sneiselv, Sneisvatn i Lødningen som brukes til sammenligning, vil man ved dette magasin få en regulert vannføring på 90 pst. av den gjennomsnittlige, eller $0,90 \times 1500 = 1350$ sl. Den tilsvarende kraftytelse ved en fallhøyde på 142 m blir ca. 2560 nat.-HK.

Kraftøkningen som oppnåes ved reguleringen blir således ca. 2240 nat.-HK.

Skader av reguleringen.

Fiskebestanden i de regulerte vatn vil antagelig bli noe skadet ved reguleringen. Ellers vil skadene formentlig bli ubetydelige.

Om kostninger ved reguleringen.

Reguleringen av Storvatnet gjennomføres ved en dam over utløpet av vatnet samt ved en ca. 250 m lang tunnel, som samtidig er driftstunnel for kraftanlegget. Dammen er beregnet å koste ca. kr. 70 000, og tunnel med lukesynk og luke m. v. kr. 150 000.

Reguleringen av Øvre og Nedre Isvatn gjennomføres ved dam over utløpet av Nedre Isvatn, samt ved en ca. 100 m lang tunnel mellom begge vatn og en 130 m lang tappe-tunnel fra Nedre Isvatn. Omkostningene ved disse arbeider er beregnet til ca. kr. 200 000.

Overføringen av Fuglebergvatnet utføres ved en 500 m lang kanal og evt. delvis tunnel. Omkostningene hermed anslåes til ca. kr. 150 000.

Anleggskostningene for hele kraftanlegget inkl. regulering er beregnet til kr. 3 000 000. Det forutsettes installert et aggregat på 3 400 kVA.

Vassdrags- og eiendomsrettighetene til utbyggingen eies av Sortland kommune, som overdrar sine rettigheter til Vesterålens Kraftlag i forbindelse med utbyggingen av vassdraget.

Reglement for reguleringen.

Det er utarbeidet et forslag til manøvreringsreglement som vedlegges.»

Dette forutsetter at det ved manøvreringen skal has for øye at flomvassføringen ikke forhøyes og at vannslipningen ellers kan foregå etter Kraftlagets behov. For øvrig inneholder det de vanlige bestemmelser.

Søknaden er kunngjort i Norsk Lysingsblad den 1. og 4. september 1950 (nr. 202 og 204), og den er behandlet i distriktet med følgende resultat:

Sortland formannskap har i møte den 28. desember 1950 gjort slikt vedtak:

«Det anbefales at Vesterålens Kraftlag gis tillatelse til regulering av Djupfjordvassdraget i samsvar med de utarbeidede planer.»

Formannskapet anfører at det ikke har funnet det nødvendig å forelegge saken for andre interesserte.

Nordland fylkes elektrisitetskontor har under 13. februar d. å. ikke noe å bemerke til søknaden og anbefaler tillatelse gitt.

Fylkesmannen i Nordland viser til elektrisitetskontorets uttalelse, jfr. hans ekspedisjon av 17. februar d. å.

Inspektøren for Ferskvannsfisket har avgitt slik uttalelse, datert 28. oktober 1950:

«Saken har vært forelagt konsulenten for Ferskvannsfisket i Nord-Norge som i skrivelse av 20. oktober d. å. anfører følgende:

«Da jeg ikke har hatt noen tjenestereise i nærheten, har det vært uråd for meg å kunne undersøke tilhøva på stedet. Jeg har derfor forsøkt å innhente opplysninger om forholdene i vassdraget.

Det går laks og sjøaure i elva fra Lillevatnet, men fisken kommer ikke helt opp i vatnet. Det har før vært adskillig fisk i elva, men bestanden er nå meget redusert på grunn av kastenotfiske i elvemunningen.

I Lillevatnet er det bare aure, fisken er delvis av dårlig kvalitet.

I alle vatn som blir berørt av reguleringen høgere opp i vassdraget, er det bare fjellaure. Fisken er her av ypperlig kvalitet, vanlig er vekten fra ca. 3 hg opp til 2—3 kg.

Vassdraget må sies å være av stor betydning, fordi det ligger i nærheten av tett folkesatte strøk der det er forholdsvis små muligheter for et godt sportsfiske.

Reguleringen vil komme til å virke meget kraftig inn på fisket i vassdraget.

Elva fra Lillevatnet vil bli nesten tørr, fordi vatnet blir berøvet nesten hele sitt nedslagsområde. Om det vil kunne gå laks i elva etter reguleringen, må ansees for å være meget tvilsomt, men det bør kunne vedlikeholdes av en bestand av aure.

Lillevatnet vil ikke kunne få tilførsel av fisk fra vassdraget ovafor. Da fisk ikke kan gå opp i dette vatnet nedenfra, er det fare for at vatnet vil få en meget liten bestand av fisk, fordi det er meget små muligheter for aurens forplantning her etter reguleringen. I første omgang er dette kanskje bra, slik som forholdene er nå, er det mer enn nok fisk i vatnet, men dette vil sikkert hurtig bli endra etter reguleringen. At vatnet blir berøvet storparten av nedslagsområdet, vil neppe virke inn på næringsproduksjonen. Det er mulig at Lillevatnet vil kunne kaste av seg mer fisk etter reguleringen.

Reguleringen av de store fiskevatna, f. eks. Storvatnet, Øvre og Nedre Isvatn, vil virke meget kraftig inn på næringsproduksjonen. Reguleringshøgdene er forholdsvis meget høge, henholdsvis 19, 13,5 og 13,5 m.s. høyde. En svært stor del av reguleringen kommer av senkning. Dertil kommer at reguleringen av disse vatn sikkert også vil virke meget kraftig inn på forplantningsmulighetene for fisken i vassdraget.

Det er likevel ingen grunn til å frarå konsesjon for reguleringen. Men fiskets verdi er så betydelig at reguleringen bør medføre visse fiskerimessige forpliktelser. Jeg tillater meg

	Alv. v. st. kote	Oppd. m.	Senk. m.
Storvatnet	149,3	2,7	16,3
Øvre Isvatn	346,7	0,8	12,7
Nedre »	344,4	3,1	10,4

Videre søkes om tillatelse til å overføre avløpet fra Fuglebergvatn til Storvatnet. Fuglebergvatn har nå avløp til Lillevatn som ligger noe nedenfor Storvatnet.

Med det nevnte magasin på 14,7 mill. m³ regner søkeren å få en regulert vassføring på 1,35 m³/sek., tilsvarende en kraftytelse av ca. 2 560 nat.-HK i det midlere bruttofall på 142 m. Den ved reguleringen innvunne øking av kraften er angitt til ca 2 240 nat.-HK.

Det foreligger ikke noe hydrologisk materiale for vassdraget så avløpet må bedømmes skjønnsmessig. Ansøkerens anslag synes noe høyt, inntil der foreligger nærmere undersøkelser bør man neppe regne med større kraftmengder enn henholdsvis ca. 2 270 og ca. 1 950 nat.-HK. Lågvassføringen er anslagsvis 0,16 à 0,17 m³/sek.

Opplysningene er sparsomme, men da vatna etter gradteigeskartet (Lødingen) ligger i et ubebodd fjellstrøk, fra 150—315 m. o. h. må skadevirkningene, bortsett fra skaden på fisken, antas å bli beskjedne. Omkostningene ved

derfor å foreslå at det i konsesjonsbetingelsene tas inn bestemmelse om at konsesjonæren tilpliktes å sette ut yngel eller settefisk av laks og aure i et antall og på en slik måte som må bestemmes av det departement som ferskvannsfisken til enhver tid sorterer under.

Det bør foretas fiskeriundersøkelser i vassdraget med visse mellomrom, og konsesjonæren bør tilpliktes å dekke de nødvendige utgifter ved slike undersøkelser.

Medfører reguleringen skjønn, bør det av skjønnretten oppnevnes en fiskerisakkyndig.»»

Jeg har ikke noe å bemerke til fiskerikonsulentens uttalelse og tillater meg å anbefale at det, dersom reguleringstillatelse utferdiges, må bli inntatt i konsesjonsbetingelsene bestemmelser i samsvar med konsulentens forslag.»

Hovedstyret skal bemerke:

Vesterålens Kraftlag er et interkommunalt kraftselskap og består av Sortland, Langenes, Øksnes og Bø kommuner. Kraftlaget er gått i gang med å bygge ut Djupfjordvassdraget fra Storvatnet til sjøen. De nødvendige rettigheter herfor har det fått overdradd fra Sortland kommune. Det har videre fått statsstønad til linjenettet på i alt kr. 2 638 000. Kraftlaget søker nå om tillatelse til å regulere vassdraget i følgende utstrekning:

	Alv. v. st. kote	Oppd. m.	Senk. m.	Reg. h. m.	Reg. grenser øvre k. nedre k.	Magasin mill. m ³
Storvatnet	149,3	2,7	16,3	19,0	152,0 133,0	ca. 10,0
Øvre Isvatn	346,7	0,8	12,7	13,5	347,5 334,0	» 4,7
Nedre »	344,4	3,1	10,4	13,5	— —	
Sum ca. 14,7						

reguleringen og overføringen, tilsammen kr. 570 000, hvorav kr. 150 000 faller på den kombinerte senkning- og driftstunnel fra Storvatnet, synes heller ikke urimelige.

Hovedstyret finner at betingelsene etter reguleringslovens § 8 for å gi tillatelse er tilstede og anbefaler søknaden innvilget.

Vedrørende betingelsene bemerkes:

Da det her gjelder et interkommunalt kraftselskap foreslås tillatelsen gitt på ubegrenset tid, jfr. post 1 i vedliggende utkast til betingelser.

Vassdraget ligger i sin helhet i Sortland kommune. Denne er med i kraftselskapet og har ikke fremsatt noe krav vedrørende reguleringsavgiftene. Under disse omstendigheter finner Hovedstyret å kunne foreslå brukt lovens minimumssatser både til stat og til kommuner, altså kr. 0,10 pr. nat.-HK til hver, jfr. post 2 i utkastet.

Vilkåret om opphjør av fiske — se post 12 — er oppstillet på grunnlag av fiskeriinspektørens forslag, tilføyet den vanlige bestem-

melse om gitter foran innløpet til senknings- og driftstunnelen fra Storvatnet.

Kraftavgivelse er i post 16 betinget med de vanlige satser: inntil 10 pst. til kommuner og inntil 5 pst. til staten. Bestemmelse i henhold til reguleringslovens § 12, 15, 5. ledd er ikke tatt med da den kommune (Sortland) som berøres av reguleringen selv er med i kraftselskapet.

De øvrige foreslåtte betingelser antar man ikke trenger nærmere begrunnelse.

Vatna er ganske små og det kan da formentlig ikke bli tale om godtgjørelse til staten en gang for alle, jfr. nevnte lovs § 13. Som vanlig ved kommunale reguleringsstillatelser har man ikke krevet sikkerhetsstillelse i medhold av samme lovs § 12, 16, og da anlegget bygges i et veiløst terreng har man heller ikke funnet grunn til å stille opp den vanlige betingelse om veier m. v., jfr. samme paragrafs pkt. 6.

Hovedstyret anbefaler manøvreringsreglementet fastsatt overensstemmende med ansøkerens forslag. Avskrift av dette vedlegges.

Hovedstyrets forslag til konsesjonsvilkår og manøvreringsreglement er sålydende:

1.

Konsesjonen gis på ubegrenset tid.

Konsesjonen kan ikke overdras.

De utførte regulerings- og overføringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

For den øking av vannkraften som ved reguleringen og overføringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget, skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,10 pr. nat.-HK.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 0,10 pr. nat.-HK.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av lågvassføringen som reguleringen og overføringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved regu-

leringen innvunne vannkraft tas i bruk. Avgiften har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

3.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 2 og kontroll med vannforbruket, samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 16, skal, for så vidt de ikke er fastsatt med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

4.

Arbeidet må fullføres innen en frist av 7 år etter at konsesjonen er gitt.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

5.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

6.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I

tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Departementet kan dispensere fra denne regel når særlige hensyn gjør det påkrevet.

8.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi, beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbu for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anleggene.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet. Bestemmelsen i første ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende forsorgskommune dens utgifter til forsorgsunderstøttelse av de ved anleggene ansatte arbeidere og deres familier.

12.

Konsesjonæren skal til fremme av fisket i vassdraget sette ut yngel eller settefisk i den utstrekning, av den art og på de steder som bestemmes av vedkommende departement.

Hvis departementet finner det nødvendig med års mellomrom å foreta fiskeribiologiske undersøkelser i de regulerte vatn skal konsesjonæren være forpliktet til å dekke omkostningene hermed.

For å hindre at fisk går inn i regulerings- og driftstunnelen skal innløpet til denne forsynes med gitter etter nærmere bestemmelse av departementet.

13.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende regulerings- og overføringsanleggene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

14.

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som utferdiges på forhånd. En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

15.

Anleggenes eier skal etter nærmede bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte reguleringsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle kart som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

16.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 2). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører anleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften istedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis eieren leier ut kraft og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av

konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

17.

Anleggenes eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggenes eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

18.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget, for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

19.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning hvori dette kan skje uten særlige vanskeligheter og utgifter, å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder som antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning.

Hvis sådan ødeleggelse som følge av arbeidens fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene, i den utstrekning det er mulig uten uforholdsmessige omkostninger å dra omsorg for at de ferdige anlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget.

Om disse bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

*Manøvreringsreglement for regulering av
Djupfjordvassdraget og overføring av
Fuglebergvatnet.*

1.

Storvatnet kan demmes til kote 152,0, dvs. 2,70 m over nåværende vannstand, som er angitt til kote 149,30, og senkes til kote 133,0, dvs. 16,30 m under nåværende vannstand.

Øvre Isvatn kan demmes til kote 347,5 dvs. 0,8 m over nåværende vannstand, som er angitt til kote 346,7, og senkes til kote 334,0, dvs. 12,70 m under nåværende vannstand.

Nedre Isvatn kan demmes til kote 347,5, dvs. 3,1 m over nåværende vannstand, som er angitt til kote 344,4, og senkes til kote 334,0, dvs. 10,40 m under nåværende vannstand.

Nedre og øvre reguleringsgrense skal betegnes med faste og tydelige vannstandsmerker, som Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet godkjenner.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at flomvassføringen ikke forhøyes. Ellers kan vannslipningen foregå etter kraftlagets behov.

3.

Det skal påseses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende og at reguleringsanlegget til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander. Dersom det forlanges, observeres og noteres regnmengder, temperatur m. v. Av protokollen sendes, om det forlanges, ved hver måneds utgang utskrift til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger, som godtas av vedkommende departement.

5.

Mulig tvist om forståelsen av dette reglement blir å avgjøre av vedkommende departement.

6.

Endring i reglementet kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.

Departementet skal bemerke:

Vesterålens Kraftlag er et interkommunalt kraftlag og består av Sortland, Langnes, Øksnes og Bø kommuner. Selskapet har fått statsstønning til linjenettet på i alt kr. 2 638 000.

Etter det som er opplyst vil reguleringen i Djupfjordvassdraget med overføring av Fuglebergvatn gi en kraftøkning på ca. 1 950 nat.-HK.

Anleggskostningene ved reguleringen og overføringen er beregnet til kr. 570 000. Omkostningene ved hele kraftanlegget inkl. reguleringen og overføringen er beregnet til kr. 3 000 000.

Skadene og ulempene ved reguleringen og overføringene antas å bli små, idet vatna lig-

ger i et ubebodd fjellstrøk. Dog antas det å bli en del skade på fisket i vassdraget. Fiske-riinspektøren uttaler at det ikke er grunn til å frarå konsesjonen, men at konsesjonæren bør tilpliktes å sette ut yngel eller settefisk av laks og aure.

Da forutsetningene i reguleringslovens § 8 antas å være tilstede, vil departementet med hovedstyret rå til at den søkte regulerings- og overføringstillatelse blir gitt.

Etter forholdene finner departementet med hovedstyret å kunne anbefale at lovens minstesatser legges til grunn ved beregningen av reguleringsavgiften både til stat og kommune (kr. 0,10 pr. nat.-HK til hver) jfr. reguleringslovens § 11 nr. 1.

Konsesjonsbetingelsene anbefales i det hele fastsatt overensstemmende med hovedstyrets forslag. Angående de fiskerimessige forpliktelser, viser en til utkastets post 12. Manøvreringsreglement for reguleringen anbefales også fastsatt overensstemmende med hovedstyrets forslag som gjeldende inntil videre.

Søknaden er kungjort på behørig måte.

Industridepartementet

tilråder:

Vesterålens Kraftlag tillates i medhold av lov nr. 17 av 14. desember 1917 å foreta en regulering av Djupfjordvassdraget i Sortland herred med overføring av Fuglebergvatn i det vesentlige i samsvar med søknad av 27. juli 1950 på de betingelser med manøvreringsreglement som er stillet opp i Industridepartementets tilråding av 15. juni 1951.

12. A/S Skafså Kraftverk.

(Tillatelse til erverv og regulering av Åmdalselva.)

Kgl. resol. av 22. juni 1951.

Stortinget samtykket 27. juni 1949 i at A/S Skafså Kraftverk får tillatelse til å kjøpe vassfallet i Åmdalselva mellom Hyllebuhylen og Espekleiv og til å regulere Hyllebuhylen med 4 meters oppdemning, i samsvar med Industridepartementets tilråding 20. mai 1949. Vedtaket samsvarer med innst. S. nr. 143 og St. prp. nr. 92 for 1949.

Videre har Stortinget 13. juni d. å. samtykket i at samme selskap får tillatelse til å regulere Bordsjø og Urvatn i Åmdalselva i samsvar med Industridepartementets tilråding 6. april 1951. Vedtaket samsvarer med innst. S. nr. 152 og St. prp. nr. 77 for 1951.

Med foran nevnte tilråding la departementet fram disse utkast til konsesjonsbetingelser og manøvreringsreglement:

I. Vassfallet og Hyllebuhylen.

1.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Selskapets vedtekter såvel som senere endringer i disse blir å forelegge vedkommende departement til godkjenning.

Beslutning i generalforsamling som fastsetter alminnelige eller særlige innskrenkninger i styrets virksomhetsområde blir alene gyldige når de godkjennes av departementet.

2.

For så vidt konsesjonæren anvender energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelige på omgivelsene, skal vedkommende departement, så fremt det av almene hensyn finner føye til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

3.

Utbygging av vassfallet og den tillatte regulering må påbegynnes innen 2 — to — år fra konsesjonens datum og fullføres innen en ytterligere frist av 5 — fem — år.

Driften må ikke uten Kongens samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn en tredjepart av det i den forløpne tid innsatte, på regelmessig drift beregnede maskineris energi, heri ikke medregnet hva der måtte være avgitt til bruk for kommuner etter post 13, og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke noensinne i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsberegningene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For overtredelser av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlegger selskapet en løpende mulkt stor kr. 50 — femti kroner — pr. dag hvori vedkommende frister oversittes.

4.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntak fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates be-

nyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

5.

Selskapet skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer for så vidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig akt-somhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelser av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

6.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

7.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer i stedet for penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt ut-

valg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

8.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

9.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning vedkommende departement bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, bruer og kaier hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veier, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger skal stilles til fri benyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget og de bedrifter som erholder kraft fra dette.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til for reguleringsanlegget, kraftanlegget og de ham tilhørende bedrifter, som forsynes med kraft fra anlegget, å oppsamle et fond til sikring for vedkommende fattigkommune overensstemmende med de regler som i lov om fattigvesenet av 19. mai 1900, kap. 4 er gitt om bergverker.

Likeledes er konsesjonæren forpliktet til etter vedkommende departements nærmere bestemmelse å avsette et fond til sikring av vedkommende kommunes (eller kommuners) utgifter til understøttelse av de ved regulerings- og utbyggingsarbeidene og oppførelse av

kraftstasjon beskjeftigede arbeidere og deres familier. Fondet forvaltes av det offentlige. Den del av dette fond som ikke medgår til dekning av kommunens utgifter til understøttelse av arbeiderne ved de nevnte anlegg, overgår til et for det hele land eller visse deler av landet felles fond som fortrinsvis skal tjene til sikring av kommunene, men som også skal kunne benyttes til andre formål til beste for arbeiderne, alt etter nærmere regler som Kongen gir. På samme måte skal forholdes med det førstnevnte fond hvis det senere ved lov blir bestemt.

12.

Anvendes vannkraften til produksjon av elektrisk energi, må konsesjonæren ikke uten samtykke fra vedkommende departement inngå i noen overenskomst til kunstig forhøyelse av prisene her i riket på energi eller på de produkter som frembringes ved energien.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi inntil 10 pst. av den gjennomsnittlige kraftmengde, som vassfallet etter den foretatte utbygging kan frembringe med den påregnelige vassføring år om annet, til den kommune hvor kraftanlegget er beliggende eller andre kommuner, herunder også fylkeskommuner etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonene eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettene hva enten ledningen tilhører konsesjonæren eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som

av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5te år. Hvis konsesjonæren leier ut kraft, og kraften til kommune kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av liknende kraftmengder under samme forhold.

Konsesjonæren har rett til å forlange et varsel av ett år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Unnlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anleggene for eierens regning og risiko så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

14.

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til staten av kr. 0,50 pr. nat.-HK, beregnet etter den gjennomsnittlige kraftmengde som vassfallet etter den foretatte utbygging kan frembringe med den påregnelige vassføring år om annet og en årlig avgift til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer, av kr. 1,50 pr. nat.-HK beregnet på samme måte.

Avgiften, hvorav svares 6 pst. rente etter forfall, har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse.

15.

Konsesjonæren plikter å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag, vedkommende reguleringen og utbyggingen således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

16.

Når 60 år er forløpet fra konsesjonens datum, tilfaller vassfallet med alle de innretninger hvorigjennom vannets løp og leie forandres, såsom damanlegg, kanaler, tunneler, bas-

senger, rørledninger m. m., de til utbyggingen og kraftanlegget ervervede grunnstykker og rettigheter, kraftstasjon med tilhørende maskineri og annet tilbehør, så vel som reguleringsanlegget med tilhørende grunn og øvrige rettigheter og de arbeiderboliger, bygninger og innretninger som hører med til reguleringen og kraftanlegget, staten med full eiendomsrett og uten vederlag. Hvilke bygninger og innretninger som hører med til reguleringen og kraftanlegget avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn. Det som ikke tilfaller staten, kan den innløse for dets verdi etter skjønn på sin bekostning eller forlange fjernet innen en av departementet fastsatt frist.

Anleggene med installert maskineri skal ved konsesjonstidens utløp være i fullt driftsmessig stand. Hvor vidt så er tilfelle avgjøres ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Konsesjonæren plikter på egen bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

17.

I det 40de år etter at konsesjonen er gitt skal staten kunne innløse det hele anlegg i den utstrekning hvori de etter post 16 tilfaller staten ved konsesjonstidens utløp. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10de år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt konsesjonæren 5 år i forveien.

Innløsningssummen skal bestemmes således at vassfallet med tilhørende regulering, grunnstykker, rettigheter samt vannbyggningsarbeider og hus betales med hva de bevislig har kostet konsesjonæren med fradrag for amortisasjon i forhold til den forløpne del av konsesjonstiden, mens rørledninger, maskiner og annet tilbehør innløses for deres tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvor vidt så er tilfellet avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning. Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

Så fremt anlegget innløses, plikter staten å overta de av konsesjonæren med offentlig tilatelse inngåtte kontrakter om bortleie av kraft for et tidsrom som ikke må strekke seg ut over 5 år etter innløsningen. Staten har rett til for sådan bortleie av kraft å kreve en godtgjørelse som svarer til den gjennomsnittlig betalte pris på elektrisk kraft her i riket for lignende formål. I mangel av minnelig overenskomst herom fastsettes prisen ved et av Kongen oppnevnt skjønn, hvis avgjørelse ikke kan påankes.

18.

Reguleringskonsesjonen gis for et tidsrom av 60 år regnet fra konsesjonens meddelelse. Den kan ikke overdras. Det utførte reguleringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

19.

Nærmere bestemmelse om betalingen av avgifter etter post 14 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 13, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

20.

Til vedlikehold av fiskebestanden i vassdraget skal konsesjonæren være forpliktet til årlig å sette ut et antall settefisk og/eller yngel av aure etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Om departementet finner det nødvendig med års mellomrom å la foreta fiskeribiologiske undersøkelser i vassdraget plikter konsesjonæren å bære omkostningene til reiser og opphold.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av departementet sørge for anordning av gitter foran tunnelåpningen for å hindre at fisk blir ført inn i tunnelen.

Om departementet forlanger det plikter konsesjonæren å ryddiggjøre det neddemte areal eller deler av det.

21.

Ved damanlegget skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets benyttelse. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøymed.

22.

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger som vedkommende departement godkjenner skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

For så vidt vannslippingen foregår i strid med reglementet, kan konsesjonshaveren på-

legges en tvangsmulkt til statskassen av inn- til kr. 500 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

23.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måte la oppta i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

24.

Vedkommende departement kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier som ikke er medeier i reguleringsanlegget tillatelse til å benytte driftsvann som er innvunnet ved reguleringen mot en årlig godtgjørelse til reguleringsanleggets eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

25.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter, å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder, som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning. Så fremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelse av anleggene — i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å dra omsorg for at de ferdige anlegg virker minst mulig skjjemmede i terrenget.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

26.

Konsesjonæren er forpliktet til samarbeide med andre kraftanlegg når dette finnes hensiktsmessig av hensyn til den alminnelige elektrisitetsforsyning. Bestemmelse herom treffes i mangel av minnelig overenskomst av et av Kongen oppnevnt skjønn, som også fastsetter de nærmere tekniske og økonomiske vilkår for sådant samarbeid.

Konsesjonæren plikter på egen bekostning å foreta de forandringer av anlegget som måt-

te finnes påkrevd av hensyn til sådant samarbeid. Bestemmelse herom treffes av departementet. Der tas ved avgjørelsen størst mulig hensyn til anleggets økonomiske forhold.

27.

For oppfyllelsen av de forpliktelser som ved reguleringsanlegget eller dets drift pådras likeoverfor andre, og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser, skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 10 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

28.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

29.

For så vidt der måtte påhvile de konsederte eiendommer eldre panteheftelser, servitutter av vesentlig betydning, leierettigheter og liknende heftelser, plikter konsesjonæren innen to år å fjerne disse eller sørge for at de viker prioritet for de i konsesjonen pålagte forpliktelser, derunder mulkt, som måtte pålegges i henhold til denne. Heftelser av mindre betydning kan av vedkommende departement tillates å forbli stående. Alle heftelser som etter konsesjonens tinglysning (jfr. post 31) er påført vedkommende eiendommer og gjenstander, bortfaller når disse i følge konsesjonen overgår til staten eller innløses av denne.

30.

Overtredelse av foranstående poster, 1, 12 og 28 medfører i gjentakelsestilfelle tap av konsesjonen således at reglene i lov nr. 16 av 14. desember 1917 §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

31.

Idet konsesjonæren vedtar foranstående betingelse for konsesjon på vedkommende eiendomservervelser og reguleringsarbeider som forpliktende for seg og de konsederte eiendommer, inngår han på at nærværende konsesjon, som ikke kan overdras uten kongelig tillatelse, på konsesjonærens bekostning tinglyses ved hans verneting og innen de jurisdiksjoner hvor de konsederte eiendommer og anlegg m. v. er beliggende.

Vedkommende departement kan bestemme

at et utdrag av konsesjon skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

Konsesjonæren skal innen 2 år innsende til departementet konduktørkart over de eiendommer og rettigheter konsesjonen omfatter.

II. Regulering av Bordsjø og Urvatn.

1.

Reguleringskonsesjonen gis for et tidsrom av 60 år regnet fra konsesjonens datum. Ved konsesjonstidens utløp har staten rett til å kreve avstått uten vederlag reguleringsanleggene med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen. Hvilke bygninger og innretninger som hører med til reguleringen avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras. De utførte reguleringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 40. år etter at konsesjonen er gitt skal staten kunne innløse reguleringsanleggene i den utstrekning de etter post 1 kan kreves avstått ved konsesjonstidens utløp. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10. år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggenes eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbyggingsarbeider og hus betales med hva de beviselig har kostet konsesjonæren med fra- drag for amortisasjon i forhold til den forløpne del av konsesjonstiden. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anleggene skal ved innløsning være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den øking av vannkraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Til fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 2,00 pr. nat.-HK.

Økingen av vannkraften beregnes for Åmdalselva på grunnlag av den øking av vassføringen som reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året og for fallene nedenfor Nisservatn på grunnlag av vassføringsøkningen utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering i vassdraget. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etterhvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk. Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 20, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag fristene uten tillatelse meddelt av Kongen måtte oversittes erlegger konsesjonshaveren en løpende mulkt til statskassen av kr. 100.

6.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti — kroner for hver person.

7.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

8.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

9.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelser med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for

sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almenntilgjort for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelses overfor arbeiderne ved anleggene.

10.

Konesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

11.

Konesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig hurom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvister å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsen i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.

12.

Konesjonæren er forpliktet til i den utstrekning vedkommende departement bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, bruer og kaier hvor disse utgifter blir særlig økt ved anleggsarbeidet. Veier, bruer og kaier som konesjonæren anlegger skal stilles til fri benyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anleggene.

13.

Konesjonæren er forpliktet til for reguleringsanleggene, kraftanlegget og de ham tilhørende bedrifter, som forsynes med kraft fra anlegget, å oppsamle et fond til sikring for vedkommende forsorgskommune overensstemmende med de regler som i lov om for-

sorgsvesenet av 19. mai 1900, kap. 4 er gitt om bergverker.

Likeledes er konesjonæren forpliktet til etter vedkommende departements nærmere bestemmelse å avsette et fond til sikring av vedkommende kommunes (eller kommuners) utgifter til understøttelse av de ved reguleringsarbeidene beskjeftigede arbeidere og deres familier. Fondet forvaltes av det offentlige. Den del av dette fond som ikke medgår til dekning av kommunenes utgifter til understøttelse av arbeiderne ved de nevnte anlegg, overgår til et for det hele land eller visse deler av landet felles fond som fortrinnsvis skal tjene til sikring av kommunene, men som også skal kunne benyttes til andre formål til beste for arbeiderne, alt etter nærmere regler som Kongen gir. På samme måte skal forholdsvis med det førstnevnte fond hvis det senere ved lov blir bestemt.

14.

Til vedlikehold av fiskebestanden i vassdraget skal konesjonæren være forpliktet til årlig å sette ut et antall settefisk og/eller yngel av aure etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Om departementet finner det nødvendig med års mellomrom å la foreta fiskeribiologiske undersøkelser i vassdraget plikter konesjonæren å bære omkostningene til reiser og opphold.

Om departementet forlanger det plikter konesjonæren å ryddiggjøre det neddemte areal eller deler av det.

15.

Konesjonæren plikter å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanleggene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i full driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

16.

Ved damanleggene skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Anleggenes eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

17.

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Denne skal foregå i samråd med den for Arendalsvassdraget av Kongen oppnevnte dambestyrer. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

For så vidt vannslippingen foregår i strid med reglementet, kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 1 000 — for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

18.

Reguleringsanleggenes eier skal etter nærmere bestemmelser av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte reguleringsgrenser skal betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene, skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

19.

Eieren skal uten vederlag for de utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

20.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann, er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etterhvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne økning av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets

bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økte utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis eieren leier ut kraft og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

21.

Konsesjonæren er forpliktet til samarbeid men andre kraftanlegg når dette finnes hensiktsmessig av hensyn til den alminnelige elektrisitetsforsyning. Bestemmelse herom treffes i mangel av minnelig overenskomst av et av Kongen oppnevnt skjønn, som også fastsetter de nærmere tekniske og økonomiske vilkår for sådant samarbeid.

Konsesjonæren plikter på egen bekostning å foreta de forandringer av anlegget som måtte finnes påkrevd av hensyn til sådant samarbeid. Bestemmelse herom treffes av departementet. Der tas ved avgjørelsen størst mulig hensyn til anleggets økonomiske forhold.

22.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier som ikke er medeier i reguleringsanleggene, tillatelse til å benytte driftsvann, som er innvunnet ved reguleringen mot en årlig godtgjø-

relse til reguleringsanleggenes eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

23.

Reguleringsanleggenes eier plikter å avgi vann i sådan utstrekning, at den alminnelige fløtning i vassdraget forulempes så lite som mulig ved reguleringen. Spørsmålet om hvilke forføyninger han skal treffe, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Skade eller ulempe for fløtningen, som ikke på denne måte avhjelpes, blir å erstatte overensstemmende med reguleringslovens § 16.

24.

For oppfyllelsen av de forpliktelse som ved anleggene eller deres drift pådras likeoverfor andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 10 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

25.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter, å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder, som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planlegging og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten rimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at de ferdige anlegg virker minst mulig skjæmmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

26.

Reguleringsanleggenes eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggenes eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

27.

Alle heftelser som hviler på anleggene faller bort når og i den utstrekning de i henhold til reguleringskonsesjonen går over til staten.

28.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelse.

III. Manøvreringsreglement.

1.

Reguleringsgrensene er:

U r v a t n:

øvre	kote 9,0
nedre	» 0,0 (nåværende sommervannstand)

Reguleringssh.	9,0 m (oppdemn.)
----------------	------------------

B o r d s j ø:

øvre	kote 756,0
nedre	» 744,0

Reguleringssh.	12,0 m (oppdemn.)
----------------	-------------------

H y l l e b u h y l e n:

øvre	kote 656,5
nedre	kote 652,5

Reguleringssh.	4,0 m (oppdemn.)
----------------	------------------

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige merker som skal godkjennes av det offentlige.

2.

Det avgis det til den alminnelige fløtning nødvendige vann overensstemmende med de ved overenskomst eller skjønn fastsatte regler.

3.

Ved manøvreringen skal en ha for øye at flomvassføringen ikke forøkes. Heller ikke må den tidligere lågvassføring forminskes til skade for andres rettigheter.

Videre må det ikke uten samtykke av eierne av vedkommende reguleringsanlegg tilbackeholdes vann slik at effektiviteten av de nedenforliggende — tidligere konsederte — reguleringsanlegg forringes.

Forøvrig kan vannslippingen foregå etter Skafså Kraftverks behov.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger, som godtas av vedkommende re-

gjeringsdepartement. Manøvreringen skal skje i samråd med den for Arendalsvassdraget av Kongen oppnevnte dambestyre.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet kan bestemme hvor damvokterne skal bo og om de skal ha telefon i sine boliger.

5.

Det skal påses at flomløpene ikke hindres av is eller lignende og at dammene til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander. Videre skal observeres og noteres, om det forlanges, regnmengder og temperatur m. v. Avskrift av protokollen skal, om det forlanges, sendes til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

6.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

7.

Tvist om forståelse av dette reglement avgjøres av vedkommende regjeringsdepartement.

8.

Forandringer i reglementet kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.

Departementet skal bemerke:

Som det nærmere fremgår av innst. S. nr. 143 og St. prp. nr. 92 for 1949 er det meningen at den foreslåtte konsesjonstid, 60 år fra den nye konsesjons datum, også skal gjelde den tidligere konsederte del av fallet, under forutsetning av at A/S Åmdal Verk selger sine fallrettigheter m. v. til A/S Skafså Kraftverk til en pris som etter forholdene finnes rimelig. Etter en skjønnsmessig bedømmelse av endringene i konsesjonsvilkårene i det hele antydet departementet i brev 30. juni 1949 den løsning at Åmdals Verk A/S selger omhandlede fallrettigheter m. v. til A/S Skafså Kraftverk til høyeste lovlige pris ÷ 10 à 15 pst.

På vegne av A/S Skafså Kraftverk har o.r.sakfører Sverre Kittelsen med brev av 23. august f. å. sendt departementet avskrift av overenskomst av 30. juni s. å. mellom Åmdal Verk A/S og A/S Skafså Kraftverk. Hovedpunktet i overenskomsten er at Åmdal selger sine fallrettigheter i Åmdalselva til Skafså

for kr. 615,86 minus 12½ pst. lik kr. 538,88 pr. ensidig fallmeter. Overenskomsten har en rekke ytterligere bestemmelser.

Hovedstyret — som for øvrig peker på et par uklarheter i overenskomsten — antar i påtegning 7. mars d. å. at overenskomsten bør godtas som en rimelig løsning. Prisdirektoratet har i brev 8. mai d. å. meddelt at det for sitt vedkommende ikke har noe å bemerke i saken.

Departementet vil etter det således foreliggende foreslå at den nye konsesjonstid blir gjort gjeldende også for den tidligere konsederte del av fallet.

Videre nevnes at det i St. prp. nr. 77, 1951 er omhandlet forhandlinger mellom A/S Skafså Kraftverk og Midt-Telemark Kraftlag om leveranse av konsesjonskraft. Slike forhandlinger ble også nevnt under Stortingets behandling av saken i møtet 13. d. m. Etter det en har fått opplyst er nå forhandlinger mellom partene i gang.

Departementet vil tilrå at konsesjon blir gitt på de betingelser med reglement som er stillet opp foran.

Skjønnsmenn vil — etter konsesjonærens begjæring — bli oppnevnt av departementet for reguleringen av Bordsjø og Urvatn.

Industridepartementet

tilråder:

A/S Skafså Kraftverk gis tillatelse etter lover nr. 16 og 17 av 14. desember 1917 til å erverve vassfallet i Åmdalselva mellom Hyllebuhylen og Espekleiv og til å regulere Hyllebuhylen, Bordsjø og Urvatn, på de betingelser med manøvreringsreglement som er stillet opp i Industridepartementets tilråding 22. juni 1951.

13. A/S Årdal Verk.

(Frafallelse av post 19 i vassdragsreguleringskonsesjonen ved kgl. resolusjon av 14. juli 1950.)

Kgl. resol. av 29. juni 1951.

Ved kgl. resolusjon av 14. juli 1950 fikk A/S Årdal Verk tillatelse til å erverve og regulere Tyavassdraget, Rausdøla og Berdøla og å overføre Rausdøla og Berdøla til Tyavassdraget.

Ved Høyesteretts dom av 21. april 1951 er innsjøen Tyin funnet å måtte anerkjennes som undergitt privat eiendomsrett i sin helhet.

Under henvisning til denne dom har A/S Årdal Verk i skriv av 26. mai 1951 til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet antatt at hele punkt 19 i konsesjonsvilkårene

utgår. Hovedstyret har i skriv til departementet av 12. juni 1951 uttalt at det går ut fra at ingen av bestemmelsene i konsesjonsvilkårenes post 19 blir aktuelle.

Departementet skal bemerke:

I betingelsenes post 19 er der fastsatt en engangsgodtgjørelse til Staten, stor kr. 2 pr. nat.-HK, for den økning av vannkraften som ved reguleringen av Tyin tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget.

Betingelsen er fastsatt etter lov nr. 17 av 14. desember 1917 § 13, 1. ledd (vassdragsreguleringsloven) idet denne paragraf bestemmer at Staten skal ha en engangsgodtgjørelse på maksimum kr. 3 pr. nat.-HK hvis der ved reguleringen forføytes over en innsjø som ikke i sin helhet er undergitt privat eiendomsrett. Det ble antatt at Staten eiet et midtparti i innsjøen Tyin.

Etter den anførte Høyesterettsdom er det ikke lenger grunnlag for å opprettholde konsesjonsbetingelsen om engangsgodtgjørelse til staten og departementet vil derfor foreslå at post 19 i konsesjonsvilkårene utgår i sin helhet.

Industridepartementet

tilråder:

Post 19 i betingelsene for tillatelse for A/S Ardal Verk til erverv og regulering av Tyavassdraget, Rausdøla og Berdøla og overføring av Rausdøla og Berdøla til Tyavassdraget (meddelt ved kgl. resolusjon av 14. juli 1950) frafalles i sin helhet.

14. Salten Kraftlag A/S.

(Tillatelse til å erverve og regulere Oldereidvassdraget i Skjerstad herred.)

Kgl. resol. av 27. juli 1951.

Fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet mottatt følgende skriv, dattert 28. juni 1951 angående søknad fra Salten Kraftlag A/S om tillatelse til erverv og regulering av Oldereidvassdraget m. v. i Skjerstad herred i Nordland fylke:

«Bodø Elektrisitetsverk søkte 17. juli 1947 om tillatelse til å regulere Gjømmervatn og Børnupvatn i Oldereidelva og Mangevatn i Skredelva samt å overføre avløpet fra sistnevnte vatn til Oldereidelva. Hovedstyret behandlet søknaden i møte den 30. april 1948 og anbefalte i brev til departementet av 7. mai s. å. tillatelsen gitt på nærmere angitte betingelser, men at den ikke ble utferdiget før

det var truffet valg av kraftkilde for elektrisitetsforsyningen i Saltendistriktet.

Samme høst ble det avgjort at Oldereidvassdraget skulle utbygges og det var meningen at Bodø, Skjerstad, Fauske, Saltdal og Sørfold kommuner skulle gå sammen om utbyggingen og danne et Salten Kraftlag A/S.

Salten Kraftlag A/S søkte så den 30. juni 1950 under henvisning til Bodø Elektrisitetsverks ovennevnte søknad om tillatelse til å foreta følgende regulering m. v.:

Gjømmervatn 8,5 m mellom kotene 376,0 og 384,5, 2,5 m oppdemning og 6,0 m senkning i forhold til alminnelig sommervannstand på kote 382,0. Senkningen er øket 2,0 m i forhold til den i forrige søknad. Areal 5,8 km² og magasin 46 mill. m³.

(Man gjør i denne forbindelse oppmerksom på at senkningen i ansøkerens forslag til manøvreringsreglement feilaktig er angitt til 4 m og at denne feil går igjen i Hovedstyrets kunngjøring av søknaden, men at man som forholdene ligger an ikke har funnet det nødvendig å korrigere kunngjøringen.)

Børnupvatn: 12 m mellom kotene 308,0 og 320,0, 3,6 m oppdemning og 8,4 m senkning, altså samme omfang som forrige gang. Areal 0,48 km² og magasin 5 mill. m³.

Mangevatn: 6,7 m ved oppdemning fra alminnelig sommervannstand på kote 468,3 til kote 475,0. Areal 0,75 km² og magasin 7 mill. m³. I den forrige søknad var det regnet med 7,7 m oppdemning. Ved oppdemningen av Mangevatn vil også Skårigårdsvatnet bli demmet noe. Etter de tidligere gitte opplysninger dreier oppdemninger her seg om 0,5 m.

Nedbørfeltet ved utløpet av Børnupvatn er angitt til 40,7 km² og Mangevatns felt til 8,7 km², tilsammen 49,4 km². Det er regnet med et gjennomsnittlig avløp på 75 mill. m³ eller 2,48 m³/sek. og at det med det samlede magasin på 58 mill. m³ vil oppnåes en regulert vassføring på 95 pst. av den gjennomsnittlige eller ca. 2,35 m³/sek.

Planen forutsetter utbygging av fallet fra Børnupvatn til sjøen. Bruttofallhøyden vil variere mellom 320 og 308 m og det midlere nettofall er anslått til 308 m. Den jevne kraftytelse er angitt til 6 000 kW og den samlede årsytelse til 52,5 mill. kWh. Uten overføring av Mangevatn blir ytelsen 43,5 mill. kWh. Det er forutsatt installert en peltonturbin på 16 000 HK.

De samlede omkostninger er nå beregnet til kr. 10 665 000, hvorav vel 1 million faller på reguleringsanleggene, ekskl. reguleringsan-

del i utgifter til transportanlegg og uforutsett m. m., kr. 1 073 000 på den kombinerte senkings- og driftstunnel med inntak og kr. 200 000 på vannrettigheter. Ansøkeren har latt foreta geologiske undersøkelser av tunneltraséer og damsteder og vedlegger rapporter herom.

Vedrørende skader og ulemper anføres i søknaden:

«III. Opplysninger om eventuelle ulemper.

Rundt Gjømmervann og Børnupvann er det en del løvskog og det hugges en del ved der oppe. Denne veden fløtes som favnved ned elven. Dette kan fortsatt foregå gjennom flomoverløpene. Dessuten er det bygget en meget god anleggsveg (bygdeveg) opp til Børnup- og Gjømmervann. Reguleringen og utbyggingen av anlegget skulle altså ikke virke hemmende på vedhugsten i vassdraget.

Det forekommer ingen ferdsl i vassdraget. Naturforholdene vil naturligvis forandre seg noe på grunn av oppdemningen av de vannene, men ikke særlig meget da strandlinjen hovedsakelig består av grus eller myrstrekninger.

Noe vil det gå ut over fiskebestanden da gytemulighetene blir forverret ved reguleringen.

IV. Skade på skog, jord og beiter.

Som det framgår av vedlagte manøvreringsreglementer så demmes Børnupvatn opp fra kote 316,4 til kote 320, maksimalt under flom til 321. Østsiden av vannet er for det meste bratt fjellvegg og ur, på vestsiden er det lave fjellnabber. Anslagsvis vil følgende areal bli satt under vann ved fullt magasin 15 000 m².

Gjømmervann demmes opp fra kote 382 til kote 384,5, ved flom kan vannet stige til kote 385. Stranden består for en vesentlig del av myr og grusstrekninger. Arealet som kommer til å ligge under vann ved fullt magasin blir: 80 000 m².

Mangevann demmes opp fra kote 468,3 til kote 475, ved flom kote 475,2. Stranden består for en stor del av myr- og grusstrekninger. Arealet som vil ligge under vann ved fullt magasin blir ca. 195 000 m².

De oppgitte arealer er bare anslagsvis, da kraftlaget ikke har tatt opp nøyaktig kart av områdene, og vi har derfor vært nødt til å ta det ut av rektangelkartene.

Skaden som forvoldes ved oppdemningen av vannene må sies å være meget liten.»

Videre anføres:

«Salten Kraftlag A/S er et interkommunalt aksjeselskap. Kraftlaget har ervervet seg grunnrettighetene langs vassdraget. De resp. kommuner danner sine egne kraftlag til fordeling av kraften fra Oldereid. Innbyggerne i kommunene er andelshavere i de kommunale kraftlag som igjen er aksjonær i Salten Kraftlag A/S. Grunneierne langs vassdraget har altså rett og plikt til å ta del i kraftlaget.»

Ansøkeren har avgitt forslag til manøvreringsreglementer særskilt for hvert vatn i det vesentlige overensstemmende med vanlig form.

Ifølge søknaden var kommunene i indre Salten (Fauske, Sørfold og Saltdal) ikke enige i valg av kraftkilde, og kraftlaget ble stiftet med Bodø og Skjerstad kommuner samt driftslederen som aksjonær. Senere (den 26. juni 1950) er Saltdal kommune også kommet med i kraftlaget.

Med søknaden fulgte også kraftlagets vedtekter og en utredning «Omsetningsmulighetene for Oldereidkraften» oppstillet på grunnlag av kraftlevering til Bodø, Skjerstad, Fauske (unntatt Sulitjelma), Sørfold og Saltdal kommuner.»

Hovedstyret gjorde så i brev av 20. juli 1950 ansøkeren oppmerksom på at kraftlaget også trengte ervervskonsesjon og at behandlingen av reguleringssøknaden ville bli stillet i bero inntil ervervssøknaden forelå.

Denne — datert 1. november s. å. lyder slik:

«Salten kraftlag A/S tillater seg herved å søke om ervervskonsesjon for Oldereidvassdraget og Mangevann i Skredselven.

Bodø Elektrisitetsverk har gjennom flere år kjøpt inn rettighetene langs disse vassdrag, og da Salten Kraftlag A/S ble dannet i 1949 ble Bodøs rettigheter overført til kraftlaget, som en del av Bodøs aksjekapital.

Vi vedlegger kart over området hvor eiendommen er inntegnet og liste over eierne.

Som det fremgår av tegningen eier staten vestsiden av Gjømmervann og ned til Børnupvann. Vi har satt oss i forbindelse med distriktets skogforvalter for å få ordnet med overtagelsen av dette område.

Vi beklager at det har tatt så lang tid for å ordne søknaden — men alle papirer måtte gjennomgås og undersøkes da enkelte av eiendommene hadde skiftet eier.»

Samtidig innkom erklæring — datert 15. august 1950 — fra Kraftlagets styre om at det bare er innenlandsk kapital i kraftlaget og at aksjonærene er Bodø, Skjerstad og Saltdal kommuner. Styret anfører at det er sannsynlig at Fauske og Sørfold kommuner senere vil gå inn som aksjonærer.

Reguleringssøknaden er kunngjort i Norsk Lysingsblad den 10. og 14. november 1950 (nr. 261 og 264) og begge søknader har vært forelagt distriktet med følgende resultat:

Skjerstad herredsstyre har i møte den 20. desember 1950 gjort slikt vedtak:

«Det anbefaltes enstemmig konsesjon til Salten Kraftlag A/S for ervervelse og regulering av Oldereidvassdraget i Skjerstad i henhold til skrivelse fra Vassdragsvesenet til fylkesmanen i Nordland av 7. november 1950.

En forutsetter at konsesjonskommunen blir tilkjent den vanlige konsesjonsavgift etter konsesjonsloven.»

Med formannskapetets ekspedisjon fulgte også følgende vedtak av Skjerstad Jæger- og Fiskerforening av 10. desember 1950:

«Skjerstad Jæger og Fiskerforening mener at ved regulering av de vassdrag konsesjonen omfatter, vil fiskebestanden bli skadelidende på grunn av at gyteforholdene blir ødelagt. Kraftlaget tilpliktes å betale et årlig beløp som anvendes til opphjør av fiskebestanden.»

Overingeniøren ved Nordland fylkes elektrisitetskontor anfører i brev til fylkesmannen av 3. januar d. å.:

«Man har som kjent i lengere tid arbeidet med planer om en felles kraftutbygging for Bodø og landkommunene i Salten: Skjerstad, Saltdal, Fauske og Sørfold. I anledning dette spørsmål ble det av Fylkesmannen innkalt til et møte i Bodø 12. mars 1948. I møtet deltok representanter for de nevnte kommuner og fra Sulitjelma Gruber A/S. Møtet kom ikke til enighet om utbygging av en bestemt kraftkilde, men det var enighet om at det bør dannes et kraftlag med formål å forsyne Bodø og Saltendistriktet med elektrisk kraft.

På møtet ble det satt ned et arbeidsutvalg, og innenfor dette et engere utvalg. I arbeidsutvalget var alle ovennevnte kommuner representert og med overingeniør Alfisen som formann.

Utvalget hadde til oppdrag å utarbeide forslag til vedtekter og fordeling av kraften i 2 alternativer, henholdsvis for kraftkilde utbygget i Oldereidvassdraget og i Sulitjelma-vassdraget. Videre sørge for bestilling av materiell med lang leveringstid, eventuelt i samarbeide med Bodø Elektrisitetsverk. Dessuten skulle utvalget for øvrig ta de skritt som er påkrevet for å få selskapet organisert snarest mulig, slik at arbeidet kunne fremmes uten forsinkelser så snart det er fastlagt hvilken kraftkilde som skal kunne komme til utbygging.

Ifølge en oversikt utarbeidet av det engere utvalg mai 1948 hadde arbeidsutvalget utarbeidet forslag til vedtekter med fordeling av kraften, innhentet tilbud på maskiner, satt bort linjestikkingen m. v.

Den 2. oktober 1948 ble det under et møte i Industridepartementet meddelt at Vassdragsvesenet og Departementet innstilte på utbygging av Oldereidvassdraget. I brev av 12. oktober s. å. henstilte arbeidsutvalget ved formannen til de respektive kommuner å ta standpunkt til deltagelse i utbyggingen av Oldereidvassdraget. Fauske, Saltdal og Sørfold utsatte saken da de fant valget av kraftkilde uheldig, mens Bodø og Skjerstad fant at de ville gå til dannelse av kraftlag. Konstituerende generalforsamling i det nye Salten Kraftlag A/S ble holdt i Bodø den 26. februar 1949. Senere har også Saltdal kommune gått inn i kraftlaget, mens Fauske og Sørfold fremdeles står utenfor.

Utbyggingen av Oldereidvassdraget ble påbegynt sommeren 1950, og det er foretatt bestilling på bl. a. turbin, generator og transformatorer til levering 1952.

Finansieringen av kraftanlegget med overføringslinjer er ennå ikke ordnet. Foreløpig er de løpende utgifter dekket ved innbetalt aksjekapital, samt forskuttering fra Bodø. Kraftlaget er dessuten 25. august 1950 blitt tildelt en statsstønning til overføringslinjene på kr. 215 000.

Kraftsituasjonen i distriktet er meget vanskelig og kraftutbyggingen bør derfor fremmes så hurtig som mulig. En endring i planene, slik det er ønsket spesielt av Fauske, vil formentlig forsinke utbyggingen vesentlig.

Oldereidvassdraget vil antagelig skaffe distriktet det nødvendige krafttilskudd i en del år framover, også om Fauske og Sørfold går med i Salten Kraftlag A/S.

En vil anbefale at kraftlagets søknader om ervervs- og reguleringskonsesjoner blir innvilget.»

Fylkesmannen i Nordland viser til elektrisitetskontorets uttalelser og til tidligere uttalelser fra fylket vedrørende kraftforsyningen i Saltendistriktet. Han opplyser at saken har vært referert i Fauske herredsstyre, men at dette — såvidt han forstod Fauske ordfører i telefonen — for tiden ikke ville komme til å gjøre noe nytt vedtak i saken.

Da den nå omsøkte regulering ikke skiller seg vesentlig fra den forrige har man ikke funnet det nødvendig å innhente noen ny uttalelse fra Inspektøren for Ferskvannsfisket og man hitsetter hans tidligere av 19. januar 1948:

«Saken har vært forelagt konsulen for ferskvannsfisket i Nord-Norge, som fra fiskeriassistenten har innhentet sålydende uttalelse:

«Der er sagt for meg at samtlige vatn som omhandlede regulering gjelder, skal være gode fiskevatn med en bra ørretbestand. Gjømmervatnet har jeg personlig kjennskap til. Dette er et utmerket ørretvatn med til dels stor fisk rød i kjøttet. Vatnet er rik på næring til fisken, men fiskebestanden har minnet i de senere år vistnok delvis på grunn av fiske om høsten i gytetiden.

Fiske i fjellvatn er en herlighet for Misvær-folket, som de setter stor pris på både som sport og direkte matnytte. Det vil også forstås derav at jeg forrige høst anla to utklekningsapparater i Misværdalen beregnet på utklekning av laks og ørret.

Jeg mener med de planlagte reguleringer kommer ørretbestanden til å gå tilbake i de regulerte vatn på grunn av de gamle gyteplasser blir ubrukbare og senkingen av vannstanden om vinteren.

Tillater meg å henstille om, at selskapet som foretar regulering avsetter et fond av hvis midler man år om annet kan sette ut kunstig utklekket ørretengel i de regulerte vatn i den utstrekning som etter sakkyndigs mening ansees påkrevet.

Fiskebestanden bør til enhver tid holdes vedlike.»

Så vidt jeg har kunnet bringe på det rene inneholder vannene i Misvær-fjord-trakten marflo (Gammarus), som berøres meget sterkt av reguleringer på et par meter og mer. Den er ett av de beste næringsdyr for aure. Den må antas å forsvinne i Gjømmervatnet, Børnupvatnet og Mangevatnet. Disse vatn er til sammen 8,15 km², og representerer en potensiell årlig fiskeproduksjon som kan anslås til 1 500 à 2 000 kg.

Til motvirkning av skadelige virkninger av reguleringen på fisket bør det avsettes et

fiskefond stort kr. 10 000 som bør anvendes til utsetting av aureyngel og eventuelt settefisk i de regulerte vann. Fondet bør bestyres av det departement som ferskvannfiskeriene til enhver tid hører under. Eventuelt bør fondet sammen med andre reguleringsfond i Nord-Norge kunne anvendes til anlegg og drift av en større klekkeanstalt som kan betjene flere regulerte vassdrag.»

Hovedstyret skal bemerke:

Som det fremgår av foranstående er Oldereidvassdraget valgt som kraftkilde for Saltenvassdraget. Utbyggingen m. v. skal foretas av Salten Kraftlag A/S med Bodø, Skjerstad og Saltdal kommuner som aksjonærer. Bodø kommune har overdradd sine fallrettigheter og andre rettigheter i vassdraget til kraftlaget, som nå har søkt om ervervs- og reguleringsstillatelse.

Den planlagte — og pågående — utbygging omfatter fallet fra Børnupvatn til sjøen, i middel 314 m brutto. Med det planlagte totale magasin på 58 mill. m³ regner ansøkeren å oppnå en regulert vassføring på ca. 2,35 m³/sek., og man har ikke noe vesentlig å bemerke til det. Kraftytelsen vil etter dette dreie seg om 9 840 nat.-HK. Økingen av vassføringen ved reguleringen kan ansettes til 2,10 m³/sek. tilsvarende ca. 8 800 nat.-HK i det nevnte fall.

Man tar som vanlig forbehold om nærmere fastsettelse av vassføring og kraftmengder senere.

Almene hensyn taler her for at ervervs-konsesjon gis og Hovedstyret anbefaler at så skjer.

Den nå fremlagte reguleringsplan er stort sett den samme som den der ligger til grunn for Hovedstyrets anbefaling av 7. mai 1948. Forskjellen består i at senkningen av Gjømmervatn er øket 2 m, fra 4 til 6 m, og at oppdemningen av Mangevatn er redusert med 1 m, fra 7 til 6 m. Noen vesentlig endring i skadevirkningene blir det neppe, og betingelsene i reguleringslovens § 8 for at tillatelse kan gis antas fremdeles å være til stede.

Da Kraftlaget blir enerådende i Oldereidvassdraget har man ved utformningen av betingelsene funnet det hensiktsmessig å samle ervervs- og regulerings-(overførings-)betingelser under ett, jfr. vedliggende utkast.

Konsesjonstiden foreslås satt til 50 år, altså så lang tid som lovene gir adgang til, uten Stortingets samtykke. Ved utløpet av konsesjonstiden tilfaller vassfallet m. v. staten uten vederlag, jfr. ervervslovens § 2 pkt. 17, og reguleringsanlegget m. v. har staten rett til å kreve avstått uten godtgjørelse, jfr. reguleringslovens § 10 pkt. 3. Betingelsene i

postene 16 og 17 i utkastet er formet overensstemmende hermed.

Innløsningsrett for staten etter 35 år er betinget i post 18.

Årlige avgifter til staten og kommuner har Hovedstyret for reguleringen tidligere (7. mai 1948) satt til henholdsvis kr. 0,10 og kr. 1 pr. nat.-HK. Bodø elektrisitetsverk stod da som ansøker, mens ansøkeren nå er et kraftlag, som magasin- og vassfallskommunen Skjerstad også er med i. Hovedstyret foreslår de nevnte satser opprettholdt, og da den alt overveiende del av kraften innvinnes ved reguleringen synes det rimelig å bruke de samme satser også for ervervet, jfr. post 13.

Kraftavgivelse er i post 12 betinget med de vanlige satser inntil 10 pst. til kommuner og inntil 5 pst. til staten.

Opphjelp av fisket.

Ved reguleringssakens behandling i 1948 foreslo Hovedstyret et fond til fremme av fisket på kr. 10 000 overensstemmende med fiskeriinspektørens forslag.

Ved de senere reguleringer av lignende art som den her omsøkte er det i stedet for fond betinget plikt til å sette ut yngel eller settefisk, og man har funnet å burde bruke denne form også her. Videre foreslås konsesjonæren pålagt plikt til å ryddiggjøre de arealer som blir neddemmet, jfr. post 20.

Sikkerhetsstillelse, jfr. post 24.

I henhold til reguleringslovens § 12 pkt. 16 foreslås et beløp på kr. 1 000.

De andre oppstilte betingelser skulle ikke trenge nærmere begrunnelse. Bortsett fra vilkårene om konsesjonstid, innløsning, opphjelp av fisket og sikkerhetsstillelse er reguleringsbetingelsene de samme som i Hovedstyrets tidligere forslag.

Manøvreringsreglement foreslås fastsatt overensstemmende med Hovedstyrets forslag av 7. mai 1948 bare med de endringer som følger av de nye reguleringsgrenser i Gjømmervatn og Mangevatn.

Utkast vedlegges.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 26. juni 1951.»

Hovedstyrets forslag til konsesjonsvilkår og manøvreringsreglement er sålydende:

1.

Selskapets styre (direksjon og representantskap) skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Selskapets aksjer eller parter skal lyde på navn. De kan ikke med rettsvirkning tegnes,

ervertes eller eies av eller pantsettes til andre enn staten, norske kommuner, norske statsborgere, Norges Bank eller med vedkommende regjeringsdepartements godkjennelse andre norske banker eller selskaper.

Selskapets vedtekter så vel som senere forandringer i disse blir å forelegge vedkommende departement til godkjennelse.

2.

Arbeidet må fullføres innen en frist av 7 år etter at konsesjonen er gitt.

Driften må ikke uten Kongens samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn en tredjepart av det i den forløpne tid innsatte, på regelmessig drift beregnede maskineris energi, heri ikke iberegnet hva der måtte være avgitt til bruk for kommune etter post 12, og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke noensinne i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsberegningen medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For overtredelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlegger selskapet til statskassen en løpende mulkt stor kr. 50 — femti — kroner pr. dag vedkommende frister oversittes.

3.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeiderer som har norsk innføds- eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog tillate unntakelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeiderer også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

4.

Selskapet skal ved bygging og drift av anleggene anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig akt-somhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mere enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisfor-

skjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare derved ikke overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

5.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

6.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmateriale). Verktøy og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

7.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesveistyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet og ved transport til og fra de bedrifter, som tilhører konsesjonæren og som forsynes med kraft fra anlegget. Veier, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for

så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlig ulempe for anlegget og de bedrifter som erholder kraft fra dette.

8.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende forsorgskommune dens utgifter til forsorgsunderstøttelse av de ved anlegget ansatte arbeidere og deres familier.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsen i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.

11.

Anvendes vannkraften til produksjon av elektrisk energi må konsesjonæren ikke uten samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement inngå i noen overenskomst til kunstig forhøyelse av prisene her i riket på energi.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi inntil 10 pst. av den gjennomsnittlige kraftmengde som vassfallet etter den foretatte utbygging, regulering og overføring kan frembringe med den påregnelige vassføring år om annet til den kommune, hvor kraftanlegget er beliggende eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner, idet fordelingen bestemmes av vedkommende regjeringsdepartement.

Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Kraften avgis i den form hvori den produseres. Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører konsesjonæren eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenking av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis konsesjonæren leier ut kraft og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagernes, kan kommunen eller staten i hvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Konsesjonæren har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Unnlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveringen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW. som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

13.

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til staten av kr. 0,10 pr. nat.HK. beregnet etter den gjennomsnittlige kraftmengde, som vassfallet etter den foretatte utbygging, regulering og overføring kan frembringe med den påregnelige vassføring år om annet og en årlig avgift til de fylkes-, herreds- og bykommuner

som Kongen bestemmer av kr. 1,— pr. nat.-HK. beregnet på samme måte.

Avgiften, hvorav svares 6 pst. rente etter forfall, kan inndrives ved utpantning.

14.

Nærmere bestemmelse om betaling av avgiftene etter post 13 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 12, skal for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

15.

Konsesjonæren plikter å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget og vassfallets utbygging. Planene skal approberes av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

16.

Når 50 år er forløpet fra konsesjonens datum, tilfaller vassfallet med alle de innretninger hvorigjennom vannets løp og leie forandres, så som damanlegg, kanaler, tunneler, bassenger, rørledninger m. m., de til utbyggingen og kraftanlegget ervervede grunnstykker og rettigheter, kraftstasjon med tilhørende maskineri og annet tilbehør samt arbeiderboliger og andre bygninger som hører med til kraftanlegget, staten med full eiendomsrett og uten vederlag. Hvilke bygninger og innretninger som hører med til kraftanlegget avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn. Det som ikke tilfaller staten kan den innløse for dets verdi etter skjønn på sin bekostning eller forlange fjernet innen en av departementets fastsatt frist.

Anlegget med installert maskineri skal ved konsesjonstidens utløp være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle, avgjøres ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Konsesjonæren plikter på egen bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

17.

Reguleringskonsesjonen gis for et tidsrom av 50 år regnet fra konsesjonens datum.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras. De utførte regulerings- og overføringsanlegg

eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anleggene.

Ved utløpet av den i reguleringskonsesjonen fastsatte tid har staten rett til å kreve avstått uten godtgjørelse regulerings- og overføringsanleggene med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført i henhold til reguleringen. Hvilke bygninger og innretninger staten kan forlange avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

18.

I det 35. år etter at konsesjonen er gitt skal staten kunne innløse det hele anlegg i den utstrekning hvori det etter post 16 tilfaller staten og etter post 17 kan kreves avstått ved konsesjonstidens utløp. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10de år deretter ha samme adgang. Bestemmelse om innløsning må være meldt konsesjonæren 5 år i forveien. Innløsningssummen skal bestemmes således at vassfallet med tilhørende regulering og overføring, grunnstykker og rettigheter samt vannbygningsarbeider og hus betales med hva de bevislig har kostet konsesjonæren med fradrag for amortisasjon i forhold til den forløpne del av konsesjonstiden, mens rørledninger, maskiner og annet tilbehør innløses for sin tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Såfremt anlegget innløses plikter staten å overta de av konsesjonæren med offentlig tilatelse inngåtte kontrakter om bortleie av kraft for et tidsrom som ikke må strekke seg ut over 5 år etter innløsningen. Staten har rett til for sådan bortleie av kraft å kreve en godtgjørelse som svarer til den gjennomsnittlig betalte pris på elektrisk kraft her i riket for lignende formål. I mangel av minnelig overenskomst herom fastsettes prisen ved et av departementet oppnevnt skjønn, hvis avgjørelse ikke kan påankes.

19.

Ved damanleggene skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengninger i krigstilfelle uten at anleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Anleggenes eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

20.

Til vedlikehold av fiskebestanden i vassdraget skal konsesjonæren være forpliktet til årlig å sette ut et antall settefisk og/eller yngel av aure etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Kraftlaget plikter å ryddiggjøre de arealer som blir neddemmet.

Om departementet finner det nødvendig med års mellomrom å la foreta fiskeribiologiske undersøkelser av vassdraget plikter konsesjonæren å bære omkostningene til reiser og opphold.

21.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

For så vidt vannslipningen foregår i strid med reglementet kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 100 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

22.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte reguleringsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene skal tilstilles Norges Geografiske Opmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

23.

Det påhviler konsesjonæren i den utstrekning hvori dette kan skje uten særlige vanskeligheter og utgifter, å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning. Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidene fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonæren plikter ved planlegging og utførelsen av anleggene så vidt mulig å dra omsorg for at de ferdige anlegg virker minst mulig skjæmmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

24.

For oppfyllelse av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras like over for andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 1000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

25.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere av vedkommende departement fastsatte bestemmelser.

26.

Overtredelse av foranstående poster 1, 11 og 25 medfører i gjentakelsestilfelle tap av konsesjonen således at reglene i lov om ervervelse av vassfall m. v. av 14. desember 1917 §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

27.

For så vidt det måtte påhvile de konsederte vassfall med tilhørende anlegg og eiendommer eldre panteheftelser, servitutter av vesentlig betydning, leierettigheter og lignende heftelser, plikter konsesjonæren innen to år å fjerne disse eller sørge for at de viker prioritet for de i konsesjonen pålagte forpliktelser, derunder mulkt, som måtte pålegges i henhold til denne. Heftelser av mindre betydning kan av vedkommende departement tillates å forbli stående. Alle heftelser, som etter konsesjonens tinglysning (jfr. post 28) er påført vedkommende eiendommer og gjenstander, bortfaller når disse ifølge konsesjonen overgår til staten eller innløses av denne.

Hvis forholdet ikke er brakt i orden innen den fastsatte frist, kan departementet pålegge konsesjonæren en mulkt stor inntil kr. 50 pr. dag som løper inntil saken er ordnet.

Alle heftelser som hviler på reguleringsanlegget med tilhørende eiendommer faller bort når det i henhold til reguleringskonsesjonen går over til staten.

28.

Idet konsesjonæren vedtar foranstående betingelser som forpliktende for seg inngår han på at nærværende konsesjon, som ikke kan overdras uten kongelig tillatelse, på konsesjonærens bekostning tinglyses ved hans vernting og innen de juridiksjoner, hvor det konsederte anlegg m. v. er beliggende. Vedkommende regjeringsdepartement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

Manøvreringsreglement.

1.

Reguleringsgrensene er:

<i>Børnupvatn:</i>	Øvre grense kote	320,0
	Nedre grense kote	308,0
	Reguleringshøyde	12,0 m
<i>Gjømmervatn:</i>	Øvre grense kote	384,5
	Nedre grense kote	376,0
	Reguleringshøyde	8,5 m
<i>Mangevatn:</i>	Øvre grense kote	475,0
	Nedre grense kote	468,3
	Reguleringshøyde	6,7 m

Høydene refererer seg til den alminnelige sommervannstand som for Børnupvatn er satt til kote 316,4, for Gjømmervatn kote 382,0 og for Mangevatn kote 468,3.

Reguleringshøydene skal betegnes med faste og tydelige vannstandsmerker som Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet godkjenner.

Flomløpene er faste med krone på høyeste reguleringsgrense. Flomvannstanden kan derfor stige noe over denne.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets flomvassføring ikke forhøyes. For Gjømmervatns vedkommende må heller ikke lågvassføringen forminskes til skade for andres rettigheter. For øvrig kan vannslipningen skje etter kraftanleggets behov.

3.

Det skal påsees at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende og at reguleringsanlegget til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander og observeres og noteres — om det forlanges — regnmengder, temperatur m. v.

Av protokollen sendes — om det forlanges — ved hver måneds utløp avskrift til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement.

5.

Mulig tvist om dette reglements forståelse blir å avgjøre av vedkommende departement.

6.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.

Departementet skal bemerke:

Salten Kraftlag A/S er et interkommunalt kraftlag og består for tiden av Bodø by samt Skjerstad og Saltdal kommuner. Det er mulig at også kommunene Fauske og Sørfold senere vil gå inn i kraftlaget som aksjonærer. Kraftytelsen i Oldereid kraftanlegg vil dreie seg om 9 840 nat.-HK, hvorav ca. 8 800 HK tilveiebringes ved de planlagte reguleringer. Årsytelsen i kraftverket er anslått til 52,5 mill. kWh.

Kraftlaget er ved kgl. resolusjon av 25. august 1950 gitt tilsagn om en statsstønad, stor kr. 215 000 til delvis dekning av omkostningene med elektrisk kraftledning til Saltdal fra Oldereid.

Anleggsomkostningene ved reguleringen og kraftverket (eksklusive ledningsnett) er beregnet til kr. 10 665 000, hvorav vel 1 mill. kroner faller på selve reguleringsanleggene.

Skadene og ulempene ved reguleringen antas etter det opplyste å bli forholdsvis små. Det er vesentlig fjellnabber, ur, grus- og myrstrøk samt endel lauvskog og beitemark som blir neddemmet. Enn videre antas det å bli en del skade på fisket i vassdraget.

Departementet vil, under henvisning til det anførte, anbefale at Salten Kraftlag A/S gis tillatelse til å erverve Oldereidvassdraget i Skjerstad herred i Nordland fylke.

Da forutsetningene i reguleringslovens § 8 antas å være til stede, vil departementet med hovedstyret anbefale at den søkte regulerings-tillatelse blir gitt. Konsesjonsbetingelsene anbefales i det hele fastsatt overensstemmende med hovedstyrets forslag.

Ang. de fiskerimessige forpliktelser viser en til utkastets post 20.

Manøvreringsreglement for reguleringen anbefales også fastsatt overensstemmende med hovedstyrets forslag som gjeldende inntil videre.

Industridepartementet

tilråder:

1. Salten Kraftlag A/S tillates i medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 og lov nr. 17 av samme dato å erverve og regulere Oldereidvassdraget i Skjerstad herred, Nordland fylke i det vesentlige i samsvar med søknader av 30. juni og 1. november 1950 fra Salten Kraftlag A/S og på de betingelser som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 27. juli 1951.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen som gjeldende inntil videre overensstemmende med det utkast som er tatt inn i ovennevnte tilråding.

15. A/S Union.

(Tillatelse til å leie inntil 3 000 kW primakraft fra Skien Elektrisitetsverk og inntil 24 000 kW spillkraft fra Skiensfjordens kommunale Kraftselskap.)

Kgl. resol. av 21. september 1951.

I anledning av søknader av 28. november 1950 og 16. juni 1951 samt av 9. januar 1951 fra A/S Union (Union Co.) om leie av henholdsvis 24 000 kW spillkraft fra Skiensfjordens kommunale Kraftselskap og 3 000 kW primakraft fra Skien Elektrisitetsverk har Hovedstyret for Vassdrags og Elektrisitetsverk i skriv av 31. august 1951 gitt følgende uttalelse:

«Med Industridepartementets, Vassdragsavdelingens påtegning av 11. januar 1951 har hovedstyret mottatt til uttalelse en søknad av 9. januar 1951 fra A/S Union (Union Co.) om konsesjon på leie av inntil 3 000 kW primakraft fra Skien Elektrisitetsverk.

I brev av 28. november 1950 resp. 16. juni 1951 til hovedstyret har selskapet videre søkt om konsesjon på leie av inntil 24 000 kW spillkraft fra Skiensfjordens kommunale Kraftselskap.

Selskapets søknad av 9. januar 1951 om konsesjon på leie av 3 000 kW primakraft er sålydende:

«Ved kontrakt datert 12. og 21. desember 1950 mellom Skien Elektrisitetsverk og vårt selskap om levering av elektrisk energi har elektrisitetsverket påtatt seg å levere til oss inntil 3 000 kW. Kontrakten gjelder i 5 år fra 1. juli 1950. Det er i kontrakten fastsatt nærmere betingelser for kraftleien.

Vi tillater oss herved å søke om at vårt selskap med hjemmel i den alminnelige konsesjonslov av 14. desember 1917 § 23 meddeles konsesjon på kraftleie i henhold til ovennevnte kontrakt.

Vårt selskap er et norsk selskap med sete i Norge, adresse Nedre Vollgt. 4, Oslo. Styret

består av 4 norske statsborgere. Aksjekapitalen er kr. 10 000 000 fordelt på 1 000 000 aksjer à kr. 10. Herav tilhører 2 124 aksjer utenlandske statsborgere eller andre som bare med kgl. tillatelse kan erverve fast eiendom etter den alminnelige konsesjonslovs § 19.

Da nærværende søknad gjelder konsesjon på ervervelse av kraft som er nødvendig til drift av våre Skiensfabrikkers produksjonsmaskineri, tør vi søke om at konsesjonen meddeles uten pålegg av avgifter eller andre tyngende betingelser.

Som bilag følger:

1. Avskrift av kraftleiekontrakt datert 12. og 21. desember 1950,
2. Vårt styres erklæring overensstemmende med den alminnelige konsesjonslov § 24.»

Hva leien av spillkraften angår så søkte selskapet i brev av 28. juli 1948 om konsesjon på leie av bare inntil 7 000 kW, men underrettet det senere i brev av 28. november 1950 hovedstyret om at dette kraftkvantum var utvidet til å omfatte inntil 24 000 kW spillkraft. I brev av 16. juni 1951 til hovedstyret har selskapet på foranledning derpå meddelt følgende:

«Vi henviser til vår søknad av 28. juli 1948 om konsesjon på leie fra Skiensfjordens kommunale kraftselskap av inntil 7 000 kW spillkraft til dampfremstilling ved Union-selskapenes bedrifter i Skien til erstatning av kull eller olje. Videre henviser vi til vårt Skienskontors senere meddelelse til Dem om at kontrakten nå er utvidet til å omfatte inntil 24 000 kW spillkraft, samt telefonsamtale i dag med Deres herr avdelingsingeniør E. Finne.

Vi tillater oss vedlagt å oversende avskrift av den nye kontrakt, undertegnet 9 f. m. av Skiensfjordens kommunale kraftselskap og 13. ds. av vårt selskap. Vi vedlegger samtidig et eksemplar av vårt selskaps vedtekter og meddeler at styret nu består av 4 norske statsborgere. Aksjekapitalen i vårt selskap er nu kr. 10 000 000, fordelt på 1 000 000 aksjer à kr. 10. Herav tilhører 1 792 aksjer utenlandske statsborgere eller andre som bare med kgl. tillatelse kan erverve fast eiendom etter den alminnelige konsesjonslovs § 19.»

Skiens bystyre har i møte den 28. februar 1951 enstemmig vedtatt å anbefale søknaden om konsesjon på leie av inntil 24 000 kW spillkraft innvilget etter innstilling fra formannskapet og etter forslag av 14. desember 1950 fra styret for Skiens Ev. Dette er sålydende:

«Styret anbefaler at Union Co. får konsesjon for leie av inntil 24 000 kW spillkraft fra Skiensfjordens komm. Kraftselskap i henhold til søknad av 28. juli 1948 og 28. november 1950 uten pålegg av avgifter, plikt til avgivelse av kraft eller tyngende bestemmelser av noen art.

Det er forutsetning at Skiens Elektrisitetsverk til enhver tid skal ha levering av all primakraft til Union Co.s bedrifter innen sitt konsesjonsområde for så vidt ikke denne leveres fra Union-selskapenes nåværende og framtidige kraftanlegg i Skien og på Skotfoss.»

Videre har Skiens bystyre i møte den 7. mai 1951 enstemmig vedtatt å anbefale søknaden om konsesjon på leie av inntil 3 000 kW primakraft innvilget uten pålegg av konsesjonsavgift, avståing av kraft eller andre tyngende bestemmelser. (Jfr. formannskapetets innstilling av 3. april 1951 resp. forslaget fra elektrisitetsverkets styre av 13. mars 1951.)

Fylkesmannen i Telemark har i påtegning av henholdsvis 3. mars og 11. mai 1951 til hovedstyret meddelt at han ikke har noe å bemerke til de respektive vedtak av Skiens bystyre.

De inntil 3 000 kW primakraft blir i henhold til kraftleiekontrakten av 12./21. desember 1950 å levere i Klosterøya sekundærstasjon i Skien med en spenning av 5,8 kV.

For det målte kraftkvantum skal Union betale den pris S. E. til enhver tid må betale til Skiensfjordens kommunale kraftselskap (nedenfor kalt S. K. K.) etter ny kraftleiekontrakt fra 1. juli 1950 med den begrensning i brukstiden som denne kontrakt bestemmer + et tillegg av kr. 28,20 pr. kW/år, regnet etter en brukstid av 6 000 timer, med 50 pst. vinter- og 50 pst. sommerbrukstimer som skal avregnes på følgende måte:

Kr. 20 pr. kW/år + 0,205 øre pr. kWh for vinter-kWh og
0,0684 øre pr. kWh for sommer-kWh.

For overskridelse av det kWh-tall som motsvarer årets avregningsmaksimal i henhold til denne paragrafs pkt. 1 skal betales den pris for suppleringskraft eller ekstrakraft som S. E. må betale etter kraftleiekontrakten med S. K. K. + et tillegg for tap av 5 pst. av kraftprisen. (Jfr. kraftleiekontraktens § 3).

Den elektriske energi skal stå til disposisjon til enhver tid, såvel dag som natt og den kan av Union anvendes i et hvilket som helst øyemed som ikke sjenerer Skien Ev's drift (kraftleiekontraktens § 5 og § 6).

Av kraftleiekontrakten hitsettes for øvrig bestemmelsene i § 11 og § 12:

«§ 11. Union forplikter seg til å betale kr. 100 000 — Kroner etthundretusen 0/100 av de engangsutgifter som S. E. har påtatt seg overfor S. K. K. i forbindelse med bygging av 60 kV anlegget til Klosterøya sekundærstasjon. Beløpet betales innen 30 dager etter tilsendt rekning.»

§ 12. S. E.s områdekonsesjon skal ikke legge hindringer i veien for Unions overføring av kraft fra Skotfoss til Skiensanleggene. Denne overføring av kraft skal heller ikke belegges med konsesjonsavgift. S. E. og Skien kommune vil anbefale Unions konsesjonssøknad om leie av inntil 24 000 kW spillkraft fra S. K. K. og oventuelle senere konsesjonssøknader vedkommende spillkraftleveringer, uten noe forbehold om at S. E. til enhver tid skal ha levering av all primakraft innen S. E.s

konsesjonsområde, for så vidt denne primakraft framstilles ved Union-selskapenes nåværende og framtidige kraftanlegg i Skien eller på Skotfoss.»

Kraftleiekontrakten gjelder for 5 år fra 1. juli 1950 til 1. juli 1955.

Hva de inntil 24 000 kW spillkraft i henhold til kontrakten av 9. mai—13. juni 1951 angår så er strømprisen for denne spillkraft basert på prisen på kull resp. olje for kjøperens brenselfylte kjeler.

Kraften leveres i transformatorstasjonen på Klosterøya med 6 000 V spenning. Kjøperen anskaffer og bekoster de elektriske kjeler med alt nødvendig tilbehør og kjeleanlegget blir kjøperens eiendom. Kraftleveringen begynner så snart kjøperens og selgerens anlegg er driftsferdig. Spillkraftkontrakten er bindende for begge parter i 20 år og den kan deretter sies opp med et års gjensidig varsel.

Hovedstyret vil for sitt vedkommende rå til at søknadene av henholdsvis 9. januar 1951 og 16. juni 1951 om konsesjon på leie av inntil 3 000 kW primakraft resp. inntil 24 000 kW spillkraft innvilges. For primakraftens vedkommende anbefales tillatelsen meddelt for den tid primakraftkontrakten av 12./21. desember 1950 står ved makt dog ikke lenger enn til 1. juli 1955. Hva spillkraften angår anbefales tillatelsen herfor meddelt for den tid spillkraftkontrakten av 9. mai—13. juni 1951 står ved makt, dog ikke lenger enn inntil 1. juli 1971.

Hovedstyret vil foreslå fastsatt en årlig avgift til Staten av kr. 1 pr. kW av den primakraft som gjennomsnittlig benyttes, mens det for den spillkraft som benyttes derimot ikke blir å erlegge slik avgift da denne skal anvendes til erstatning for kull ved fremstilling av damp. For øvrig anbefales tillatelsen meddelt på vanlige vilkår, heri innbefattet vilkår om 10 pst. kraftavståelse til kommuner, således at betingelsene i sin helhet blir som i vedlagte forslag.

Det bør være en forutsetning at kraften ikke brukes i strid med Samkjøringens rasjoneringsregler.

Konsesjonskraften til kommuner (10 pst.) foreslås i tilfelle tildelt Skiens kommune for primakraftens vedkommende, mens den for spillkraftens vedkommende foreslås ikke fordelt inntil videre.

Behandlet i hovedstyremøte den 28. august 1951.»

Hovedstyrets forslag til konsesjonsvilkår er sålydende:

Konsesjonsbetingelser

for A/S Union (Union Co.) på leie av inntil 3 000 kW primakraft fra Skien EV og inntil

24 000 kW spillkraft fra Skiensfjordens komm. Kraftselskap.

1.

Tillatelsen gjelder for den tid A/S Union (Union Co.) måtte leie inntil 3 000 kW primakraft resp. inntil 24 000 kW spillkraft fra henholdsvis Skien komm. EV og Skiensfjordens komm. Kraftselskap (jfr. primakraftkontrakten av 12./21. desember 1950 og spillkraftkontrakten av 9. mai—13. juni 1951). Dog gjelder tillatelsen ikke lenger enn inntil 1. juli 1955 for leie av primakraften og ikke lenger enn inntil 1. juli 1971 for leie av spillkraften.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av vedkommende departement eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne regel når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse

til det, kan vedkommende departement ilegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som

utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettene hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den primakraft som gjennomsnittlig benyttes erlegges til statskassen en årlig avgift av kr. 1 — en krone — pr. kW beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8\ 760}$.

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Blir avgiften ikke betalt til forfallstid svares 6 pst. årlig rente fra forfallsdagen. De nærmere bestemmelser om beregningen og betalingen av avgiften fastsettes av vedkommende departement.

10. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

11. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 10 medfører i tilfelle av gjen-tagelse tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14. desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.

Departementet vil rå til at de søkte tillatelser blir meddelt. En finner med Hovedstyret ikke å kunne anbefale at plikt til å erlegge avgift til staten av den leide kraft

samt til å avstå kraft til kommuner bortfaller og vil rå til at tillatelsen meddeles på de vilkår som er foreslått av Hovedstyret.

Departementet tiltrer Hovedstyrets forutsetning om at kraften ikke må brukes i strid med Samkjøringens rasjoneringsregler til enhver tid og vil i tilfelle gjøre selskapet oppmerksom på denne forutsetning.

Industridepartementet

tilråder:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV tillates A/S Union (Union Co.) å leie inntil 3 000 kW primakraft fra Skiens Elektrisitetsverk og inntil 24 000 kW spillkraft fra Skiensfjordens kommunale Kraftselskap på de vilkår som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 21. september 1951.

16. A/S Hunton Bruk.

(Tillatelse til å leie inntil 2 000 kW elektrisk energi fra Gjøvik komm. Elektrisitetsverk.)

Departementets avgjørelse 27. september 1951.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon 22. april 1949 meddeler departementet herved A/S Hunton Bruk tillatelse til å leie inntil 2 000 kW primakraft fra Gjøvik kommunale Elektrisitetsverk på nærmere angitte betingelser.

Betingelsene er:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid A/S Hunton Bruk måtte leie inntil 2 000 kW fra Gjøvik kommunale Elektrisitetsverk i henhold til kraftleiekontrakten, dog ikke lenger enn inntil 1. juli 1960.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne bestemmelse når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement ilegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlands materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettets hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes erlegges til statskassen en årlig avgift av kr. 1 — en krone — pr. kW beregnet etter

formelen $\frac{kWh}{8760}$ Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Bli avgiften ikke betalt til forfallstid svares 6 pst. årlig rente fra forfallsdagen. De nærmere bestemmelser om beregningen og betalingen av avgiften fastsettes av vedkommende departement.

10. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

11. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 10 medfører i tilfelle av gjen-tagelse tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14. desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.

17. Fostvedt A/S Tresliperi.

(Tillatelse til å leie inntil 600 kW fra Aust-Agder Kraftverk.)

Departementets avgjørelse 27. september 1951.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon 28. juni 1946 meddeler departementet her ved A/S Fostvedt Tresliperi tillatelse til å leie inntil 600 kW fra Aust-Agder Kraftverk på nærmere angitte betingelser.

Betingelsene er:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid Fostvedt A/S Tresliperi måtte leie inntil 600 kW fra Aust-Agder Kraftverk, dog ikke lenger enn inntil 1. juli 1960.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne bestemmelse når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren.

Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement ilegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 prosent av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet, hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes erlegges til statskassen en årlig avgift av kr. 1 — en krone — pr. kW beregnet etter

$\frac{\text{kWh}}{8\ 760}$ Avgift blir dog bare å erlegge for så

vidt uttaket måtte overskride 500 HK eller ca. 370 kW i gjennomsnitt i et av de tidsrom strømlevering måtte finne sted i løpet av året. Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Blir avgiften ikke betalt til forfallstid svares 6 pst. årlig rente fra forfallsdagen.

De nærmere bestemmelser om beregningen og betalingen av avgiften fastsettes av vedkommende departement.

10. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

11. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 10 medfører i tilfelle av gjentakelse tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14. desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.

18. A/S Helge-Rein-By-Brug.

(Tillatelse til å leie inntil 1 500 kW spillkraft fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk.)

Departementets avgjørelse 15. november 1951.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon 22. april 1949 meddeler departementet herved A/S Helge-Rein-By-Brug tillatelse til å leie inntil 1 500 kW spillkraft fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk på nærmere angitte betingelser.

Betingelsene er:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid A/S Helge-Rein-By-Brug måtte leie inntil 1 500 kW spillkraft fra Nord-Trøndelag EV. i henhold til overenskomsten av 27. mars 1951, dog ikke lenger enn til 27. mars 1971.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne bestemmelse når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement ilegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. Norsk arbeide og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlands materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes erlegges til statskassen en årlig avgift av kr. 1 — en krone — pr. kW beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8\ 760}$.

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Blir avgiften ikke betalt til forfallstid, svares 6 pst. årlig rente fra forfallsdagen.

De nærmere bestemmelser om beregning og betaling av avgiften fastsettes av vedkommende departement.

10. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som departementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

11. Overtrødelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 10 medfører i tilfelle av gjentagelse tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14. desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.